Roseu memoriale divinoru eloquioru Petri de Rosen:
clavim [illegible] Moralis; Dialogi Gregorii Pape;
Expositio Missae Metrica.
Jesuida Hieronymi de Vallibus.
Aegidij de Assisia conferentia
Homilia Mercati O. Pr. etc de fine mundi
Tractatus de arte et vero modo praedicandi.

Varia ut in indice

Quattuoꝛ nouissima cū multis exēplis pulcherrimis.

Emorare nouissima tua et in eternū non peccabis Ecci. vij. Sicut dicit beatus Aug⁹ in libro meditationū. Plus vitāda est sola pcti feditas. quā quelibet tormentoꝝ īmanitas. Cū ergo nouissimoꝝ noticia ꝛ illorum frequēs memoria a pctis nos reuocat. ꝟtutib⁹ nos copulat. ꝛ in oī bono ope nos retinet ꝛ cōfirmat. Jō diuina inspirāte grā de his nouissimis. videlicet q̄ ꝛ q̄t illa sunt modicum ꝓposui dicē ꝛ narrare. Nec nō qđlibet pcise q̄dāmō declarare. Est ergo notādū ꝙ q̄ttuor sunt nouissima ꝯiter apud scōs in numero cōputata. Sicut ptz eui dēter ex ꝟbis btī Bern̄. in q̄dā sermōe sic dicētis. Jn oib⁹ opib⁹ tuis memorare nouissima tua. Que q̄dē q̄ttuor sunt. mors. iudiciū. gehēna. ꝛ glīa. Quid horribili⁹ morte. q̄d terribili⁹ iudicio. q̄d intolerabili⁹ gehēna. ꝛ q̄d iocūdius celesti glīa. Hec Bernar. vbi supra. Jsta sunt q̄ttuor rote currus aīe vehentes eā ad eternā salutē. Jsta sunt q̄ttuor incitamenta incitātia spm̄ hoīs. vt spretis oib⁹ mūdanis ad suū redeat creatorē. Est ergo cōueniēs ꝛ vtile ꝙ habeātur in cōtinua recordatiōe. Et ĝ dt Sap. Ecci. xxvij. Memēto nouissimoꝝ. Vn̄ quidā volēs hec nouissima frequēter hr̄e pre ocul' ꝛ iugiter ī memoria ꝟsificādo sic loquit̄. Bis duo sunt q̄ cordeten⁹ sub pectore misi. Mors mea iudiciū: baratri nox: lux ꝑadisi Vlex cum totalis hui⁹ opusculi ꝓcessus principal'r ad hoc conat̄ inducere vt nouissimoꝝ celebris memoria cordialit̄ ꝛ intime humanis cordib⁹ imprimat̄. Cōtinue ergo videbitur rei ꝯsonum. vt pn̄ti huic libellulo nomē cordiale loco sui tituli si placet imponatur

¶ De morte corporali

Rimū igitur nouissimoꝝ cui⁹ memoria ē a pctis retractiuū est mors pn̄s siue corpalis. Vn̄ Bern̄. in speculo monachoꝝ. Summa philosophia ē meditatio mortis assidua. hāc quocūqꝫ hō pꝛeterit secū portet. ꝛ in eternum nō peccabit. Jtē Aug⁹ in li. exhortationū. Nihil sic reuocat a pctis. sicut frequēs meditatio mortis. Hec est eñ illa q̄ facit hoīem se humiliare. oīa cōtemnere. ꝛ pn̄iam aggredi siue acceptare

¶ Q̄ꝛ meditatio mortis fcit hoīez se hūiliare

Jco ergo ꝙ mortis recordatio facit hoīem se humiliare.

Vñ Aug⁹ in libro de ṽbis dñi. Agnoscat homo se mortalem et frãgat elationem. Cetera nr̃a ꝛ bona ꝛ mala icerta sunt. Sola mors est certa. Unde q̃uis aduent⁹ eius hora nobis ē occulta ꝛ incerta. Ipsa tñ est certissima. ꝛ veniēs venit cito ꝛ nō tardabit Vñ Ecci. xiiij. Memor esto qm̃ mors nō tardat. Scribitur em̄ in Tobia. Mors ꝓperat fuga nulla patꝫ mortale tributum Soluē nature lege teneť homo. Ad idem dt Bern̄. in ſmone. Miser hō quare te omni hora nō disponis ad mortē: Cogita te iam mortuū quem scis de necitate morituꝝ. Distingue qliter oculi tui vertētur in capite. vene tue rumpētur. cor scindeť ī dolore. Quis ergo iam nō timebit ꝛ se humiliabit. cum certissime scit se morituꝝ. ꝛ in terram reuersuꝝ Nulla em̄ erit ꝑsonaꝝ acceptio. sicut nec fuit vt scribiť. ij. Re. xiiij. Oēs morimur ꝛ qsi aque dilabimur in terram q̃ non reuertūtur. Vñ in Richardo. Jure vocata fuit mors. qꝛ morsus amar⁹ omnib⁹ est. a quo nemo cauere pt̄. Hinc dr in libello de cōtemptu mūdi. Mors resecat. mors omne necat qđ carne creať. Magnificos ꝑimit ꝛ modicos. cūctis dominať. Nobilium tenet imperiū nullumqꝫ veretur. Tam ducibus qꝫ principib⁹ cōmunis habeť. Mors iuuenes rapit atqꝫ senes. nulli misereť. Jlla fremit. genus omne tremit qđ in orbe moueť Jlla ferit caro tota perit. de sub pede mortis Cōteritur nec eripiť. vir robore fortis. nil redimit. dū mors perimit. qꝛ federa nunqꝫ. Nec ꝑcium nec seruitiū mors recipit vnqꝫ. Sed qđ plura loquar. nulli mors impia parcit. Nec euadet inops. nec qui marsubia farcit. Certe audio nūc ꝙ mors ē vltima linea rerum. Vñ scribitur in Gheta. Omnia mors tollit. doctum cecidisse Catonem. Atqꝫ ip̄m socratem ꝓcubuisse ferūt. Ecce qualiter scia aut doctrina nullum ꝑseruat a mortis iaculis ꝛ ruina Nam vt scribiť Eccľ. ij. Moritur doct⁹. silr ꝛ indoct⁹. Vñ Esaie. xxxiij. dr. Ubi est legis ṽba ponderās. vbi ē doctor paruuloꝝ. Quasi dicēt. Nō sunt neqꝫ viuūt. sed eodem cursu cum alijs trāsierūt. Sed cum Gheta solum duos dictos ante nominat fore morte peremptos. Dic mihi tu. Ubi Alexānder potētissim⁹: vbi Judas machabe⁹. ꝛ Sampson vir fortis virib⁹: vbi Cresus ditissim⁹: vbi Absolō pulcherrim⁹: vbi Galien⁹ medicus. et Auicēna ei⁹ socius: vbi Salomō prudentissim⁹: vbi Aristoteles peritissim⁹: vbi Plato: vbi Porphi

rius? vbi doctissim⁹ poetarum Virgili⁹. Nonne omnes tanq̄
peregrini ⁊ hospites vni⁹ diei velocissime trāsierunt. Vere sic.
Nam vn⁹ ex eis nō remāsit. qꝛ in vanitate defecerūt dies eorū.
et anni eoꝝ cum festinatiōe. Nam vt dꝛ in Psalmo. In imagi
ne ptrāsit hō. Nunc em̄ fortis ⁊ san⁹. cōpos ꝑ omnia. cras ve-
ro debilis aut languid⁹. fessusq̄ī terra cum dubia ⁊ fragil' sit no
bis vita tributa. Qd etiam ibi clare ptꝫ fm phūm. qui Adriāo
impatori de essentia ⁊ statu homīs interrogāti sic rn̄dit. Hō est
mancipiū mortis. hospes loci ⁊ viator trāsiens filis aceruo ro-
se min⁹ mature atq̄ pomo nouo. Ex his facilit̄ comprobat̄ q̄
fragilis ⁊ labilis ⁊ q̄ indurabilis ē humana vita. nō solum mo
paupis. verumetiā cuiuslibet quātumcūq̄ diuitis aut potētis.
Nam commune mori. mors nulli parcit honori. Mors fera.
mors nequam mors nulli parcit: ⁊ equam. Mors seruat legem
tollit cū paupe regem. Nā regis ⁊ paupis lex est moriēdi com-
munis. Dat cām flendi si bn̄ scripta legis. Vn̄ Job. xx. sic scri-
bit̄ de diuite ⁊ elato. Si ascēderit vsq̄ ad celum supbia ei⁹. ⁊ ca
put ei⁹ nubes tetigerit. q̄si sterquiliniū ī fine pdet̄. ⁊ qui cū vide
rint dicēt. Vbi est: velut somniū euolās nō inuenietur transijt
sicut visio nocturna. Item Baruth. iij. Vbi sunt pricipes gen
tiū ⁊ q̄ dominātur sup bestias q̄ sunt sup terram: q̄ in auib⁹ celi
ludūt. qui argētum thesaurisant. ⁊ auꝝ in quo cōfidūt homies.
et non est finis acquisitiōis eorum. qui argētum fabricāt ⁊ sol-
lici sunt. nec est inuētio opeꝝ illorum. Extermīati em̄ sunt ⁊ ad
inferos descenderūt ⁊ alij ī locum eorūdem surrexerūt. Vnde
Prosper ī suis sentētijs sic ait. vbi sunt insupabiles oratores?
vbi qui cōuenietius festa disponebāt? vbi equoꝝ splendidi nu-
tritoēs? vbi exercituum duces? vbi satrape ⁊ tyrāni: nōnne om
nes puluis ⁊ fauille: nōne in paucis vsib⁹ est eoꝝ memoria vite
Respice sepulcra. ⁊ vide q̄s seru⁹ ⁊ quis domin⁹. quis paup et
quis diues. Discerne si potes victum a rege. fortē a debili. ⁊ pul
chrum a deformi. Item dr̄ Chrysostom⁹ in libro de reparatio-
ne lapsi. Quid pfuit illis q̄ in luxuria corpis ⁊ in pn̄tis vite vo
luptatib⁹ vsq̄ ad vltimum diem pmanserūt. intuere nūc sepul-
cra eorum. Vide si est aliquid iactātie vestigium. si aliqua diui-
tiarum vel iactātie signa cognoueris. Require vbi nūc vestes
et ornamēta peregrina. Vbi nūc ⁊ spectaculoꝝ voluptas. vbi i

et secutorum turbe et opulētia. risus iocus. immoderata atq; ir refrigerata leticia. quo abscessit. vbi illa nunc et ipsi. finem vtrorumq; intuere diligētius. et accede propi⁹ ad singulorum sepulcra. Vide cineres solos. et feditates vermium reliquias et recordare hūc corporum esse finem. etiam si in delicijs et leticia. etiam si in labore et cōtinentia transegerint hic vitam. Item Bernardus in suis meditationib⁹ sic inquit. Dic mihi. vbi sunt amatores mundi qui ante pauca tempora nobiscum erant. nihil ex eis remāsit nisi cineres et vermes. Attende diligēter quid fuerint. Homīes fuerūt sicut tu. comederūt. biberunt. riserūt. duxerūt in bono dies suos. et in puncto ad inferna descenderūt. Hic caro eorum vermib⁹. et illic anima eorū ignib⁹ deputatur. donec rursus infelici collegio colligati sempiternis inuoluātur incendijs qui socij in vitijs et in peccatis fuerunt. Quid pfuit illis inanis gloria. breuis leticia. mundi potētia. carnis voluptas. false diuitie. magna familia. et mala cōcupiscentia. Vbi risus. vbi ioc⁹. vbi iactantia. vbi arrogātia. De tanta leticia quanta tristicia. post tantam voluptatem tam grauis miseria. De illa exaltatione ceciderūt in magnam ruinam et grauia tormēta. quicquid illis accidit tibi accidere potest. Quia homo es. homo de humo. limus de limo. De terra es. de terra viuis. et in terram reuerteris. De his supradictis amatorib⁹ mundi. tam carnaliter et seculariter viuentib⁹ nec mortem metuentib⁹ iam vicinam sic loquitur Bernard⁹ ad fratres de monte dei. O miserabiles miseri. quos ipse miserie hui⁹ vite et vie seducunt. dum in bonis dies suos ducūt. et in puncto ad inferna descendūt. Nam vt dicitur in Psalmo. Veniet mors super illos et descēdent ad infernum viuentes. Certe nūc quilibet eorum possz dicere. Circumdederunt me dolores mortis. et pericula inferni inuenerunt me. Hi sunt miserabiles miseri quos vita presens hic seducit. De quibus dicitur Job. xxi. Impij viuūt subleuati. confortatiq; diuitijs semē eorum permanet coram eis. ꝓpinquorum turba et nepotum in cōspectu eorum. Dom⁹ eorum secure sunt et parate. et nō est virga dei super illos. Bos eorum cōcepit et non abortiuit. vacca peperit et nō est priuata fetu suo. exultant lusibus. tenent tympanum et citharam. et in puncto ad inferna descendūt. O q̄ȝ male fecūdatur q̄ȝ stulte ludificatur. Qui propter florem

mundi vanumqꝫ decorem. Qui prius apparet quasi flos ⁊ pti
nus aret. Uadit ad infernū perdit diadema supernum. Val-
let preterite ꝙ in omni tempore vite. Pauper vixisset. nec diui
tias habuisset nec immerito. nam quid tunc thesauri. quid acer
uus proderit auri? Cum peccatores mittūtur ad īferiores. In
ferni latebras ignem pariterqꝫ tenebras. Semper passuri. nec
ab his vnqꝫ redituri. Charissime quid dicis de diuitib⁹ huius
seculi. Nonne moriūtur sicut ceteri. verissime in nullo vidētur
priuilegiati. Nam sicut dicitur Sapientie. vij. Unus ē introi
tus omnib⁹ ad vitam ⁊ similis exitus. Item Job xxi. Iste mo
ritur robustus ⁊ sanus diues ⁊ felix. viscera eius plena sunt adi
pe. ⁊ medullis ossa irrigantur. Alius vero moritur in amaritu
dine anime sue absqꝫ vllis opibus. ⁊ tamē simul in puluere dor-
mient. ⁊ vermes operient eos. Ecce qualiter diuites mundi et
potentes mortem cōmunem sortiūtur cum pauperib⁹. Unde
Eccle. .x. Omnis potētatus breuis vita. rex ē hodie ⁊ cras mo
ritur. De tali rege sine dubio sic legitur. pri. Machab. ij. Gloria
eius sterc⁹ ⁊ vermis. hodie extollit ⁊ cras non inuenietur. Exē
plum eñ accipe de excellentissimo mundi principe. videlꝫ Ale-
xādro magno qui vniuersum mūdum sibi subiugauit. Sic qđ
toti⁹ seculi solus domin⁹ putabatur. Unde legitur de ipo. Ma
gnus Alexāder quo primū Grecia rege. Floruit e terris mul-
ta trophea tulit. Hic mundi peragrās fines sibi subiugat orbē
Tota terra minor viribus eius erat
¶ Item in alio loco sic de eo scribit. Omnia rex regum sibi sub
dita regna videbat. Fecit eum fame son⁹ ⁊ fortuna monarchā.
Totus Alexādro famuletur subdit⁹ orbis. Magn⁹ ⁊ ī magno
dominetur maxim⁹ orbe. Sed post mundi triumphū. post vni
uersale ⁊ vnicum toti⁹ mundi adeptum imperium quid magni
sequebatur. Nunqđ regni stabilitas. aut potentie ꝑperuitas.
nunqđ corporis incolumitas. aut pn̄tis vite lōgeuitas. Certe
nequaqꝫ. sed illud cōmune omnib⁹. Ultim⁹ ad mortē post oīa
fata recursus. Tūc bn̄ potuit dicē Alexāder ī hora mortis sue
illud Job. Ecce ego quondā opulētus repēte cōtrit⁹ sum. Nā
solūmodo ꝑ duodecim ānos ⁊ nō ampli⁹ imperauit. Sic eñ scri-
bit de ipo Petrus in aurora Bis senis dominans annis morti
vir obedit. C⁹ viuit adhuc nescia fama mori. Silr de morte cō-

quere͂do potuit dicere illud Job. xix. Spoliauit me gloria mea. et abstulit coronam de capite meo. destruxit me vndiqꝫ ⁊ pereo Ecce charissime iam manifeste patet licet omnia cesar habet. tamen gloria cesaris esse desinit. ⁊ tumulus vix erit ei octo pedu͂. Ex quo apparet euide͂ter ꝙ regia maiestas, omnis terrena potestas. Prosperitas rerum: series lo͂ginqua dierum. Preterit absqꝫ mora mortis cum venerit hora. Unde dicit alius poeta. Es sapie͂s marcet sapie͂tia morte redunda͂s. Diuitie lapsu mobiliore fluu͂t. Es probus. expirat probitas. es honest⁹ honestas Labitur es fortis fortia morte cadunt. Sane iam video ꝙ singula de nobis anni furantur euntes. Et ergo Si fueris diues. pulcher fortis ve. quid inde Si dn͂s mu͂di. si rex. si papa Quid inde? Tam cito pretereu͂t hec omnia ꝙ nihil inde Sola mane͂t merita. quia glorificabimur inde. Unde Jsidorus in quadam omelia dicit sic. Dilectissimi pe͂sare debem⁹ quam breuis est mu͂di felicitas, quam modica est hui⁹ seculi gloria. qua͂ caduca ⁊ fragilis est te͂poralis pote͂tia. Dicat qui poterit. Ubi sunt reges? vbi principes? vbi imperatores? vbi rerum locupletes? vbi pote͂tes seculi? vbi diuites huius mu͂di. Quasi vmbra transieru͂t. et velut somnium euanueru͂t. Queru͂tur ⁊ non sunt. Quid dicimus ad hec. Reges obierunt. ⁊ principes mortui sunt. Multi tame͂ pute͂t se diu viuere. ⁊ quasi nu͂qꝫ morte cadere de presenti vita. Certe non sic impij non sic. Uos autem sicut homines moriemini. ⁊ sicut vnus de principib⁹ cadetis. Nam vt dt Seneca ad Lucillum. Huius eminentis vite cadere est exit⁹. Unde scribitur in Ghexta. Omnia mors delet. omnia morte cadu͂t Uniuersas em͂ felicitates hominum mors terminat ⁊ concludit. Nam cum predicaueris fidem Abrahe. pietatem Joseph. claritatem Moysi. fortitudine͂ Sampsonis. zelum Phinees. Dauid mansuetudinem. Helesei miracula. Salomonis diuitias ⁊ prudentiam. Absolonis pulchritudinem ⁊ formam semper extrema omnium luctus occupat. finisqꝫ historie finem hominis imponit. vnaqꝫ co͂clusio singulorum. videlicet ⁊ mortu⁹ est Ecce iam patet manifestissime per predicta ꝙ forma. genus. mores. sapie͂tia. res ⁊ honores non retinent hominem qui ruit i cinerem. Nam omne qđ est genitum tendit ad interitum. Hic est ꝙ Ouidius dt. Ortus cu͂cta suos repetu͂t matremqꝫ requi

runt. Et redit in nihilum quod fuit ante nihil. Omnia ad nihi
lum deuenerũt tanq̃ aqua decurrens. Similiter ⁊ ego miserri
mus quasi ad nihilum redactus sum ⁊ nesciui. Nam dies mei si
cut vmbra declinauerũt. ⁊ ego sicut fenum arui. Puluis em̄ su
mus. Homo sicut fenum. dies eius sicut flos. sic efflorebit. Quo
niam spiritus pertransibit in illo ⁊ non subsistet. ⁊ non cogno-
scet amplius locum suũ. Ecce iam considera ꝙ homo est res fra
gilis durans tempore paruo. Efficitur similis flori qui crescit
in aruo. Unde Esaie. xl. Omnis caro fenũ ⁊ omnis gloria ei⁹
quasi flos agri. Uere fenum est populus. exsiccatum est fenũ ⁊
cecidit flos. Et ergo cur superbit homo qui ē sicut fenum tecto
rum quod priusquã euellatur exaruit. Unde scribitur in Tho
bia. Est homo vas luteum. vas lamentabile. fenum aridulum.
fragilis glebula. saccus olens. Carnis vita. labor carnis. conce-
ptio tabes menstrua. putredo finis. origo luctus. Sperma pri-
us. modo sacc⁹ olens. Post vermib⁹ esca in tumulo. Pro qua
dote superbit homo. Item Bernard⁹ in libro meditationum.
Unde superbit homo. cuius cõceptio culpa. Nasci pena. labor
vita. necesse mori. Post hominem vermis. post vermem fetor
et horror. Sic in non hominem vertitur omnis homo. Attē-
de ergo principium vite tue. ⁊ medium ⁊ finem siue terminum.
et inuenies magnam occasionem te humiliandi. Quid cogitas
quid dicis. ⁊ quid temetipsum facis. Nõne puluis es ⁊ terra?
Scriptum est em̄ Ecclesiast. xij. Reuertatur puluis in terraꝫ
suam vnde erat. In terram vilissimam. ĩ terram putridam ver
mibus repletam. Job. xviij. Putredini dixi pater meus es tu.
mater mea ⁊ soror mea vermibus. Item Ecclesiast. xvij. Om-
nis homo terra ⁊ cinis: Et Genesis. iij. Reuerteris in terram
de qua sumpt⁹ es. quia puluis es ⁊ in puluerem reuerteris. Et
sicut ammonet Alanus Esto memor ꝙ puluis eris ⁊ vermib⁹
esca. In gelida putreus quando iacebis humo Non erit in mũ
do qui te velit vltra videre. Cum tua rãcidior sit caro rupta ca
ne. vnde Bernardus. Quid fetidius humano cadauere. quid
horribilius mortuo homine cuius erat in vita gratissimus am
plexus fit in morte horribilis aspectus. Quid ergo prosunt di-
uitie. qd delitie. qd honores. Diuitie nõ liberãt a morte. nec deli
cie a vermib⁹: nec honoẽs a fetore. O de⁹ eterne q̃ misera sorte

claudit omnis homo. Certe tu charissime si pdicta diligeter attederes. maximā humiliatiōis cām pcul dubio inuenires. Itē q mortis memoria hoiem humiliat ptz. iij. Reg. xxi. de Achab qui audita cōminatiōe mortis sibi fcā ab Helia iterim humiliatus est sic q dñs dixit ad Heliā. nōne vides achab humiliatum coram me. Legit q in roma curia quondā fieri solebat et adhuc fit suo tpe. q creato papa apportat coram eo stuppa. q incēsa dicebat sibi sub hac forma. Sic trāsit glia mūdi. hoc ē. sicut ignis stuppam velocit et cito redigit in fauillā. sic ois mundi gloria cito labit et pterit qsi vmbra. Narrat etiā Isidor. cōsuetudinem antiquit fuisse. q prima die coronatiōis impatoris Cōstantinopolitani. cū esset i glia sua. latomus quidā apportauit ei tria vel qttuor genera lapidum. dicēs ei q eligēt de q vellet sibi fieri monumētum. ¶ Item legit de btō Joāne elemosynario priarcha Alexādrino q dum sepulchrū ei fieret nunq voluit pfici. ordinās q i magnis festiuitatib in honore suo aliqs veniret ad eum ita dicēs. Dñe sepulchz tuū impfectū est iube illud pfici. qz nescis q hora fur est aduentur Et qre fiebāt ista de papa. impatore. et priarcha. qz oēs erant stat excellētissimi hui mundi nisi vt semetipos recognoscerēt hoies mortales Et vt spe lōgioris vite magnaninitate potētie seu rei terrene glie supbiendo se nō extollerēt. Sz mortis memoriam pre oculis habedo se in oibus humiliarēt. Vñ per pphetam dr in psalmo Sciāt gentes qm hoies sunt. hoies inq id est de humo seu de limo pcreati. et ideo necārio moriūtur. vñ Ecclesiast. xli. Omnia q de terra sūt in terram cōuertent. de quoz numero ois hō deputat. Vñ pphecta Hieremias dt. Terra. terra. terra. audi sermones meos. Terram vocat hoiem ter. Est em terra. qz de terra creat. i terra cōuersat. et in terram redit et mutat. Terra est creatiōe. conuersatio ne et morte Terra ē natura. vita et sepultura Terrā sapit. terrā lingit. terrā sitit et cōcupiscit. Cōglutinat est in terra vēter ei. descendit ad inferiora terre. Celestiū oblit pro terra pugnat. p terra mare nauigat. p terra terrā circuit et perambulat et sepi pro terra nūc hoc nūc illud hō miserabilis anxius laborat: nec a talib cessat. donec qui de terra sumpt est reuertitur in materiam primā videlz terram. dicēs illud. iij. Regū. ij. Ecce ingredior viā vniuerse terre. Et ideo cum fex. cum limus. cū

res, vilissima simus. Unde superbimus. quia ad terram. terra redimus.

¶ Quod meditatio mortis facit hoiem omnia contemnere

Facit etiam secundo mortis memoria hoiem omnia cōtemnere et tanq̄ nihilum se reputare. Unde Hiero⁹ in prologo suo sic inq̄t. Facile cōtemnit omnia. qui se semꝑ cogitat moriturum. Nam cōcupiscētia oculoꝝ cōtemnitur. quādo aliquis cogitat se breuiter omnia relictuꝝ. Cōcupiscētia carnis cōtemnit dūmodo quis cōsiderat q corp⁹ suum ꝓprium quasi in instanti erit cibus vermium Supbia vite despicit. dum quis hoc corde ponderat. q ille qui vult esse sup alios. ponetur in terra subtus pedes omnium q̄ est infimum elementoꝝ. Et ideo dt idem Hieronym⁹ in epl'a ad Cyprianum. Memēto mortis tue et nō peccabis. Qui cottidie recordatur se morituꝝ. cōtemnit p̄ntia festinans ad futura. Esau autem cōsiderans sibi mortez imminere faciliter cōtempsit terrena. Unde dicitur Gene. xxv. En morior quid mihi proderūt primogenita? Item Isidor⁹ aduertēs presentis vite breuitatem. et q ea que videtur hic possideri quasi instātissime videlz in morte relinquenda sunt. ad illorum exhortans cōtemptum sic inquiens ait. Si vis esse quiet⁹ nihil seculi appetas. Semꝑ requiem mētis habebis si curas seculi a te ꝓieceris. abijce a te quicquid bonum ꝓpositum poterit impedire. Esto mortu⁹ mundo. et mund⁹ tibi. Mundi gloriam quasi mortu⁹ non aspicias. ab affectu hui⁹ vite quasi mortu⁹ te iam separa. Sicut sepultus non habeas curam de seculo. Tanq̄ defunctus ab omni te purga negocio. viuēs cōtemne q͛ post mortez non poteris habere. Unde ait Seneca. Nihil eque tibi proficiet ad temperātiaz omnium reꝝ temporalium et cōtemptum sicut breuis eui et hui⁹ temporis incerti meditatio. Igitur dilecte mi dum viuis memori mente memēto mori. Unde legitur in libello de dono timoris q quidam magne litterature in philosophia datus mundi vanitatibus audiens semel legi in matutinis de longa vita patrum antiquoꝝ. et q semper dicebatur in fine ad quemlibet eorum et mortuus est. Unde Genesis quinto. Cogitauit q sibi etiam taliter eueniret quantumcūq; tempous viueret sup terram. et ex hoc concipiēs mundi cōtemptum intra-

uit ordinem predicatoꝝ. in quo fact⁹ est peritus magister ĩ theo
logia. ⁊ vir eximie sanctitatis. O q̃ꝫ bene habuit hic pre oculis
verba Ecclesiast. xi. sic dicentis. Si ãnis multis vixerit homo
et in omnib⁹ his letatus fuerit. meminisse debet tenebrosi tem-
poris ⁊ dierum multoꝝ. que cum venerint vanitatis arguẽtur
preterita Uere in die mortis patet vanitas ⁊ vanitatum vani
tas. ⁊ ꝙ omnia fuerunt vana. Uñ scribitur Eccles. iij. Cuncta
subiacẽt vanitati. ⁊ sic est reuera. vana sunt omnia vniuersa et
singula. Uanitas est vita nostra ⁊ quelibet mundi creatura.
Nam vt dicitur ĩ psalmo. Uniuersa vanitas omnis homo vi
uens. Tu autem estimas diu viuere. ⁊ hec temporalia ãnis plu
rimis in delicijs possidere. Charissime non sic. Homo vanitati
similis factus est dies e⁹ sicut vmbra pretereũt Ecce iam vides
ꝙ dies tui erũt pauci. ⁊ episcopatum tuum accipiet alter. Et iõ
Tẽpora longa tibi noli ꝓmittere vite Quocũqꝫ ingrederis se
quitur mors corporis vmbram. Ideo si bene inspexeris te ⁊ ver-
ba tibi dicta. ac etiam postmodum dicenda cordis auribus dili-
gẽter perceperis. potius deberes dicere. vado mori credens per
longum viuere temp⁹. Forte dies hec est vltima vado mori. Ti
bi enim dr̃ Luce. xij. Stulte hac nocte demones repetent aĩam
tuam a te. Que autem parasti. cuius erunt? Ergo vade mori.
vade certus quia velox ẽ depositio tabernaculi tui. vt scribitur
secũda Petri primo. Et cogita iam te mortuum quem scis de
necessitate etiam quãtoslibet annos procul dubio moriturꝫ Ac
cõtemne trãsitoria que statim ⁊ absqꝫ mora (q̃ꝫuis inuite) erũt
relinquẽda. Unde poeta refert. Predia terrarum. possessio di
uitiarum: fabrica murorum. grandis structura domorum. glo-
ria mẽsarum. cum delitijs epularum: Insignesqꝫ thori. mappe
ciphiqꝫ decori. Resplendẽs vestis que morib⁹ obstat honestis
Grex armẽtorum spaciosus. cultus agrorum Fertile vinetum
diuersa vite repletum. Gaudia natoꝝ. dilectio dulcis eoꝝ. Cũ
cta relinquẽtur. nec post hec inuenientur Ex his iam vide ⁊ cõ-
sidera ꝙ nihil stabile seu permanẽs est in presenti vita. vnde dr̃
Ecclesiastici. ij. Magnificaui opera mea. edificaui mihi domos.
Plantaui vineas. Feci ortos ⁊ pomeria. cõseui ea cuncti gene-
ris arborib⁹. ⁊ extruxi mihi piscinas aquaꝝ vt irrigarem siluas
lignoꝝ germinãtium. possedi seruos ⁊ ãcillas. multãqꝫ familiã

habui. Armenta quoqꝫ ⁊ multos auium greges vltra omnes qui ante me fuerūt in hierusalem. coaceruaui mihi argentum ⁊ aurum ⁊ substantias regum. ac prouintiarum feci mibi cantores ⁊ cantatrices. ac delicias filiorū hominum. Ciphos ⁊ vrceos ad vina in ministerio fundenda ⁊ supgressus sum opib⁹ omnes q̄ fuerūt ante me in hir'lm Sapiētia quoqꝫ pseuerauit mecum. ⁊ omnia q̄ desiderauerūt oculi mei nō negaui eis. nec phibui cor meum quin frueret voluptate ⁊ oblectaret se in his que parauerā. Cūqꝫ vertissem me ad vniuersa opa q̄ fecerāt man⁹ mee ⁊ ad labores in quib⁹ frustra sudauerā. vidi in omnib⁹ opib⁹ vanitatem ⁊ afflictionē animi ⁊ nihil pmanē sub sole. Uere nihil pmanet. oīa cū transeūt ⁊ labūtur q̄si vmbra. Uñ Joa. de garlādia. Qd̄ fuit est ⁊ erit: perit articulo breuis hore Ergo quid prodest esse fuisse fore: Esse fuisse fore tria sunt florida sine flore. Nā simul omne perit qd̄ fuit est ⁊ erit. Mūdus em̄ transit ⁊ cōcupiscētia ei⁹. Et iō. Qd̄ breuiter durat qs prudēs querere curat. Uñ Berñ. ī libro meditationū sic ait. Quid thesaurisat qs in terra. cum sine dilatiōe trāseat ⁊ illud qd̄ colligit. ⁊ ille q̄ colligit. Tu ergo hō quem fructū expectas in mūdo. cuius fruct⁹ est ruina: ⁊ finis mors: Utinam hec intelligēs ⁊ nouissima puideres. Item Petr⁹ blesensis in q̄dā epl'a sic dt. Gloria mūdi fallax ⁊ seductoria suos decipit amatores. Quicq̄d enim vel futuꝝ pmittit. vel in pn̄ti puidet. totū ad nihilum deuenit. tanqꝫ aqua decurrens. Ergo inspice q̄ꝫ fragilis. q̄ꝫ fallax. q̄ꝫ inanis sit mund⁹. ⁊ illius gloria. quam cupim⁹ Et igit o stultissime Cur cito nō spernis q̄ pretereūtia cernis: Nōne vides mundū miseꝝ nimis ⁊ furibundū. Sub gladio dire mortis languēdo perire

¶ Qd̄ mors facit hoīem pn̄iam acceptare

Uxta ordinem premissoꝝ nunc restat diligēter inuestigare qualiter mortis memoria facit hominem penitētiam aggredi siue acceptare. Illud clare patet Jone. iij. de Niniuitis q̄ ad cōminationem mortis penitētiam peregerunt. Item Luce iij. Facite dignos fruct⁹ penitentie. Et subdit. Securis ad radicem arboris posita ē idē cōminatio mortis. Cū occideret eos q̄rebāt eum ⁊ reuertebātur scꝫ ad penitētiam. Uñ Ambrosius

sup Lucam Ve mihi si pctā mea nō defleuero. ve mihi. si media
nocte nō surrexero ad cōfitendū tibi dn̄e. Ve mihi si dolū p̄prio
meo fecero. ve mihi si veritatem nō dixero Ad radicem arboris
securis posita ē. faciat qui p̄t fruct⁹ grē. qui dz p̄n̄ie. Adest dn̄s
et q̇ requirit fructū vite. Job etiam ꝯsiderās breuitatem p̄n̄tis
vite. poti⁹ elegit hic q̄ꝫ postmodum inutiliter sine fructu penitē
Vn̄ dicit̄ Job. x. Paucitas dieꝝ meoꝝ finietur breui. dimitte
me ergo vt plāgam paululum dolorem meum anteq̄ꝫ vadam ꝛ
nō reuertar ad terrā tenebrosam ꝛ optam mortis caligine Vle
re temp⁹ p̄n̄s est breuissimū Nam vt dr̄ Job. xiiij. Breues dies
homīs sunt. Item prima ad Corin. viij. Temp⁹ breue ē. ꝛ ideo
esset meli⁹ modo breuiter ꝛ leuit̄ sustinē modicum. q̄ꝫ postea do-
lere ꝛ inutilit̄ penitē p̱ infinita scl'a seculorū. Vn̄ dr̄ Aug⁹ in li.
de decem cordis. Melior ē modica amaritudo in faucibus q̄ꝫ tor
mētum eternū in viscerib⁹. De breuitate p̄n̄tis vite idem dr̄ in
sermōe. Vita homīs tota breuis ē ab īfantia vsq̄ꝫ ad decrepitā
senectutē. Adam em̄ si adhuc viuēt ꝛ hodie moreret̄. quid ei lō-
gitudo vite ꝓfuisset. certe modicū vel nihil. īmo posset dicē. Iā
mihi p̄terite fluxerūt tp̱a vite. Vn̄. Quid ꝓdest hoī si viuat se
cula centū Cum morit̄ vitam trāsisse putat q̄si ventū. Et ergo
dicit Aug⁹ sup̱ psalteriū. Si toto tp̱e illo viuēs ex q̊ Adā emis
sus ē de p̱adiso vsq̄ꝫ ad hodiernū diem. certe vidēs vitam tuam
nō fuisse diuturnā. q̄ sic auolasset. Vita aūt vniuscuiusq̄ꝫ hois
quāta est adde tātos libet ānos. duc longissimā senectutē Quid
erit. nōne q̄si aurora matutina: Item dr̄ idē in q̄dā omelia. Fra
giliores sum⁹. q̄ꝫ si vitrei essem⁹. Vitꝝ etsi fragile est. tn̄ bene ser
uatū ꝛ custoditū diu durat. vita āt humana qn̄atumcūq̄ꝫ serue
tur: durare non p̄t. Nam scribit̄ ad Hebre. ix. Statutū est om
nib⁹ homib⁹ semel mori. Vn̄ Seneca de remedijs fortuitoꝝ.
Vita nr̄a peregrinatio ē. cū diu ambulauerꝫ deniq̄ꝫ redeundū
est Hāc mortis necessitatē ꝛ humane vite breuitatē ꝯsiderabat
gētilis ille xerxes. De q̊ btūs Hiero⁹ scribēs in ep̄l'a ad Heliodo
rum. Sic inq̄t xerxes ille potētissim⁹ rex. q̇ subuertit montes.
mariaq̄ꝫ cōstrauit. cū de sublimi loco cernēt infinitā multitudi-
nē sui exercit⁹: dr̄ eo fleuisse q̄ nullꝰ eoꝝ q̊s cernebat sup̱uiueret
post centū annos. In humanis valde nccārium ē humanā vi-
tā non esse longeuā. Sicut Barlaā refert. ipsa cuidā arbori ꝯp̱a

tur. ad cuiꝰ radices sedēt duo mures. vnꝰ albꝰ. nigerq; reliquꝰ.
id ē dies ⁊ nox. huiꝰ arboris vite radices. incessabl'r corrodētes
Itē Augꝰ in originali tractās illud Jacobi. iiij. Que est nr̄a vi
ta? Vapor ad modicū parens deinceps terminat: sic dr. Vita
hec ē vita dubia. vita ceca ⁊ erūnosa. quā humores tumidāt. do
lores desiccāt. aera morbitāt. esce inflāt. ieiunia macerāt. ioci sol
uūt. tristicie cōsumūt. sollicitudo coartat. securitas hebetat. diui
tie iactāt. paupertas deijcit. iuuētus extollit. senectꝰ incuruat. in-
firmitas frāgit. meror deprimit. ⁊ post hec oīa mors interimit.
et vniuersis gaudijs sitū imponit. ita vt cū esse desierit. nec fuis-
se putet. Et hoc est qđ dicit Sapiē. ij. Exiguū ⁊ cū tedio est tē
pus vite nr̄e. Ex nihilo nati sumꝰ. ⁊ post erimꝰ quasi nihil fui-
mꝰ. Et ibidē. Umbra transiēs est tempꝰ nr̄m. Item Sap. pri
mo. Trāsiet vita nr̄a tanq̄ vestigium nubis. ⁊ sicut nebula dis
soluetur q̄ fugata ē a radijs solis. et a calore eiꝰ aggrauata. Job
xvi. Ecce breues anni trāsierūt ⁊ semitam ꝑ quā non reuertar.
ambulabo. Eiusdē nono Dies mei velociores fuerūt cursore. ꝑ
tereūt q̄si naues poma portātes. ⁊ sicut aquila volās ad escam
Eiusdē. vij. Dies mei velociores trāsierūt. q̄ a texēte tela succi
dit ⁊ cōsumpti absq; vlla spe. Memēto mei deꝰ q: ventꝰ est vita
mea. ⁊ non reuertat oculus meꝰ vt videat bona. nec aspiciat me
vllꝰ visus hoīs. Vn̄ Petrꝰ in aurora. Tela texētis citiꝰ tua vi
ta secat. Nam nullo trāsire die vel nocte morat. Qđ silis vēto
fuerat tua vita memēto. Que fugit absq; mora. q̄ sola transit i
hora. Ecce q̄ breuis ⁊ modica. q̄ instabilis ⁊ caduca. ē hec pn̄s
nr̄a vita. Nam vt scribit Eccī. xix. Numerꝰ dierum hoīm vt
multū centum āni. Sed iste numerꝰ ꝑ successus tp̄m est modi-
cum minoratꝰ. Vn̄ etiam in Psal. dr. Dies annoꝝ nostrorū
septuagita anni. Si āt in potētatibꝰ octogita anni. ampliꝰ eo-
rum labor ⁊ dolor. Sed q̄d est hoc tempꝰ octoginta ānoꝝ vel cē
tum annoꝝ ꝑ qđ hō viuit est hoc tempꝰ magnū. est hoc lōgum
annoꝝ spacium reputandū? Certe nō. sed respectu eternitatis
potiꝰ est momētum quā tempꝰ nominādum. Cū etiā mille an
ni sint an̄ oculos dn̄i sicut dies hesterna q̄ preterijt. ⁊ transit ve
lut vmbra. Vere vere hec ē vita breuis lubrica pena dolor. Itē
nō solum pōderāda est pn̄tis vite breuitas. sz etiam maxima i-
ertitudo. Cum dubia incertis versat vita periculis. Nescimꝰ

enim diem neq horam. Sz cum dixerit pax ⁊ securitas. tunc repentinꝰ supueniet interitꝰ. ⁊ forsitan fur ille ē hodie aduēturus Vn̄ poeta. Quis scit adhuc an nos plures complebimꝰ ān̄os Nescis an cras te mors sit raptura vel ante. Et ergo dr̄ Esa. xxxvij. Dispone domui tue q̄r morieris tu. ⁊ non viues. Et ibidem. Precisa ē velut a texēte vita mea. dum adhuc ordirer succidit me. Nam dū primo incepi viuē. in eodem tp̄e etiam incepi morti appropinq̄re. Vn̄ Sap. v. Nos statim nati cōtinuo desinimꝰ esse. Huic est q̄ Seneca in ep̄la dī. Quotidie morimur. nam q̄tidie demit̄ aliq̄ ps vite Et sic q̄d aliud est vita n̄ra q̄z quidam cursus siue trāsitꝰ Vn̄ non īmerito horologio ꝯpat̄. quod gradatim sp̄ trāsit. ⁊ vsq ad certū punctū cōtinuo discurrit. et tūc subito ac īprouise cadit. ac cāpanellas tāgit ⁊ eas sonitū facē cōpellit. Sic ī veritate vita n̄ra semp̄ labit̄ ⁊ fluit vsq ad certum punctū. Hoc ē ad vite terminū a deo p̄e statutū ⁊ prefixū quē nemo poterit p̄terire. Tūc em̄ deficit ⁊ cadit ⁊ cāpanellas realiter ⁊ ad lrām sese pulsare ⁊ sonare facit. Igit̄ euigila ⁊ prudenter expecta cursum vite tue. Nā horologiū tuū gradꝰ paucissimos habz p̄trāsire. Omni em̄ hora plures gradꝰ preterit ⁊ trāscendit. ⁊ statim cum ad vltimū p̄uenerit. in baratꝝ mortis subito dilabit̄ ⁊ cadit. Audi ergo q̄d poeta de hoc refert. Vita breuis velut vmbra leuis fugit annihilatur. Sic vadit subito q̄z cadit dum stare putatur ¶ Media nāq vita in morte sumꝰ Et ergo dr̄ de hoc Eccl̄. ix. ca. Nescit hō finem suū. sed sicut pisces capiūtur hamo. Et sicut aues comp̄hendunt̄ laqueo. sic etiam capiūtur hoīes in tp̄e malo. Ecce iā venit finis. finis venit. nam mors vite est vltimꝰ finis. Hic est finis cunctoꝝ hoīm qui ammonet̄ in domo luctꝰ. vt habet̄ Eccl̄. vij. Vnde dr̄ in libello metrico de vita ⁊ gestis ipsiꝰ Alexādri magni. O felix mortale genꝰ si semp̄ h̄ret Eternū pre mēte bonum. fineq timeret. Qui tam nobilibꝰ media q̄z plebe creatꝰ Improuisus adest: aīe discrimine magno. Ecce iam frater charissime. Vita q̄d est hoīs nisi res vallata ruinis. Est caro n̄ra cinis mō p̄cipiū modo finis Hinc est q̄ Bern̄. dicit. Cū recordor q̄ sum cinis. ⁊ q̄ cito venit finis. sine fine p̄timesco. ⁊ vt cinis refrigesco. Et q̄r s̄m Grego. valde se sollicitat hō in bono op̄e qui sp̄ cogitat de extremo fine. Igitur dilectissime. Oēm crede diem tibi diluxisse supremum.

Semp̱ habens memori mēte necesse mori. Quis ergo hō sane
mentis cōsiderās breuitatem et maximā incertitudinē hui⁹ mi
serabilis vite ac ꝓpinquitatē mortis iam venture: Quis aīad
uertēs diligēterqꝫ reuoluēs ꝙ anni nr̄i velut aranea mutabū-
tur ⁊ dies nr̄i sicut fum⁹ deficiunt. ⁊ ꝙ hō nat⁹ de muliere tam
breui viuit tp̱e. qui q̄si flos egredit̄ ⁊ ꝓteritur. ac fugit velut vm
bra: Quis etiā menteten⁹ hec ponderās ac intuēs cordialit̄ et
cōsiderās sic seducit̄ a diabolo mūdo ⁊ carne ꝙ penitē negligit ī
hoc tp̱e breuissimo. imo vt veri⁹ dicā in hac p̄nti horula siue mo
mēto Certe nemo negligit siue differt. nisi quē malicia sua peni
tus excecauit. O quāta pena talib⁹ hoībus de illa negligētia cō
sequet̄. Unde dt. Paul⁹ ad hebreos secūdo. Quō effugiem⁹ si
tantā neglexerim⁹ salutem: Hinc btūs Effrem dt. Charissimi
in hoc breui tp̱e si neglexerim⁹. nullam oīno excusationē habebi
m⁹ quam ꝓ facinorib⁹ nr̄is ostendam⁹. Noli ergo breuitatem
hui⁹ tp̱is negligē. ne p̱ infinita scl'a pn̄ia infructuosa postmodū
incipias tarde penitē. Igit̄ festina ne tardaueris ne cū fatuis v-
gib⁹ finaliter excludaris. Matthei. xxv. Ecce spōsus venit. ⁊ q̄
parate erāt itrauerūt cū eo ad nuptias. ⁊ clausa ē ianua. Sup̱
quo beat⁹ Grego. sic dt. O si palatū cordis sap̱e posset quātum
admiratiōis hꝫ. Ecce spōsus venit. Quantū dulcedis. intraue
rūt cū eo ad nuptias. ⁊ quātum amaritudis. ⁊ clausa est ianua.
Charissime si hec sapes ⁊ itelligēs. ac frequēter corde ten⁹ rumi
nares ad pn̄iam vtiqꝫ festināter currēs. nec temp⁹ acceptabile
et dies salutis p̱ comessatiōes ⁊ ocia īutiliter p̱deres sine fructu
Et ergo scribit̄ Apocal. ij. Memēto vn̄ excideris ⁊ pn̄iaꝫ age.
¶ Legitur apud Clareuallem accidisse. ꝙ quidā vir scūs cum
esset in orōne audiuit quādam vocē miserabilē lamentātem. et
cum inq̄reret q̄d hoc esset. Rn̄dit. Ego sum aīa cuiusdā damna
ti infelicē meam deplangēs damnationē. Et cū de pena ei⁹ que
reret̄. dixit ꝙ int̄ oīa q̄ damnatos magis excitabāt ad penā erat
amissio tp̱is sibi dei gr̄a collati. in cui⁹ parua morula potuissent
pn̄iam egisse q̄ eos liberasset a pena infernali. Un̄ Hugo de scō
victore. O ia gehēne supplicia sup̱at dei non videē ⁊ bonis carē
que in p̄tāte habuisti obtinere. Operemur igit̄ dum temp⁹ habe
m⁹. ne postmodum dicam⁹ penitēdo illud Hiēmie. viij. Trāsijt
estas. finita est messis. ⁊ nos saluati nō sum⁹. Hinc est ꝙ deuot⁹

ille Effrem nos amonet dicēs. Obsecro vos charissimi ⁊ sup-
pliciter rogo. O amici mei vigilate in hoc breui tp̄e. in hac hora
vndecima cōtendite. iam em̄ vespera ꝓperabit. cum gloria mul
ta remunerator adueniet reddē vnicuiqꝫ scd̄m opa sua. Exem-
plariter etiam ptꝫ ꝙ mortis memoria inducit hoiem ad pn̄iam
faciēdam. Vn̄ legiť de quodam milite flagitioso. ꝙ nullam pe
nitētiam a papa alexādro sibi impositam voluit acceptare. tan
dē papa dedit sibi anulum suū. vt illū in digito suo ꝓ pn̄ia por-
taret. ⁊ quādocūqꝫ eum inspicēt. ꝙ de morte sua cogitaret. Qđ
cum fecisset plurib⁹ diebus. tādem ad papam rediȷ́t dicēs ꝙ pa
rat⁹ esset oēm aliam penitētiam quātamcūqꝫ sibi iniungēt face
re ⁊ adimplere.

¶ Item legiť de quodam alio peccatore. q̇ etiam nullam a con-
fessore voluit acceptare pn̄iam. tādem confessor suus sibi hoc in
iunxit. vt p̄ciperet seruitori suo ꝙ semp̱ in primo ferculo bacu-
lum decorticatum ei p̄sentaret dicēs Domine ad memoriā re-
ducatis ꝙ necessario habetis mori ⁊ nescitis vbi. quō ⁊ quādo.
Cum autem p̱ temp⁹ aliquot hoc factum fuisset ⁊ p̱ hoc q̄ come-
debat sibi in tedium verterētur. dixit cōfessori suo ꝙ parat⁹ essꝫ
omnem aliam penitētiam facē quātamcūqꝫ etiam vellet. Nam
cor suum in seipo cōturbatum erat ⁊ formido mortis cecidit sup̱
eum. Ex p̄dictis ergo satis ptꝫ ꝙ memoria mortis facit hoiem
se humiliare omnia cōtemnere. pn̄iam aggredi siue acceptare. ⁊
ex cōsequenti pctā deuitare. Et ideo Sepe recorderis bone fra
ter ꝙ morieris. Si memor es mortis. felicis eris cito sortis.

¶ Sequūtur nūc Exempla ex variȷ́s sacrarum litteraꝝ passib⁹ homini christiano admodum vtilia

¶ Petrus damiani ad Blancam comitissam de terrorib⁹ mortis.

Pensandum quippe est cum iam peccatrix aīa vinculis in-
cipit carnis absolui q̄ꝫ amaro terrore ꝯcutitur. quātis mor
dacis cōscientie stimulis lacerať. Recolit vetita que cōmisit. vi

det mandata que negligēter implere cōtempsit. Dolet indulta pñie tpa sese inaniter pcepisse. Plorat immobilem districte vl-
tionis articulum ineuitabilit̄ imminere. Manē satagit. ire com
pellit̄. recupare vult pdita nō auditur. Post terga respiciēs to
tius trāsacte vite cursum velut vnum breuissimum deputat iti
neris passum. An̄ se oculos dirigit ⁊ īfinita ꝑhennitatis spacia
dephendit. Plorat itaqꝫ qꝛ an̄ tam breue spacium acquirē po-
tuit leticiam oīm seculoꝝ. Deflet etiam se ꝓpter tam breuis ille
cebre voluptatē inenarrabilem ꝑpetue suauitatis amisisse dul-
cedinem. Erubescit qꝛ ꝓpter illā substātiam q̄ vermib⁹ erat ob
noxia illam neglexit q̄ choris āgelicis erat inferēda. Jā radios
mētis attollit. ⁊ dum diuitiaꝝ immortalium gloriā cōtemplat̄
eam ꝓpter vite inopiā pdidisse confundit̄ Cunqꝫ sub se reflectit
oculos ad hui⁹ mundi cōuallem tetrāqꝫ caliginem. Sup se ve-
ro mirat̄ eterni lumīs claritatē. liquido dephendit qꝛ nox erat
et tenebre qd amauit. O si rediuiuū pñie temp⁹ ꝓmereri potu-
isset q̄ꝫ dure cōuersatiōis iter arriperet. quantis se deuotionum
vinculis innodaret. ¶ Interea dum ebescētes oculi cōtabescūt
dum pect⁹ palpitat. dum raucum guttur anhelat dentes ⁊ pa-
latum nigrescunt. ⁊ quādam velut eruginē cōtrahunt. Palle-
scunt ora. membra cuncta rigescunt. Dum hec ⁊ huiōi tanqꝫ vi
cine morti ꝑcedētia famulātur officia. assunt oīa gesta simul et
verba. nec ipse etiam cogitatiōes desunt. ⁊ cuncta hec amaꝝ cō
tra actorē testimonium reddunt. Coaceruātur oīa ante respu
entis oculos. ⁊ que respicere refugit. coactus ⁊ inuit⁹ attendit.
Adest preterea hinc horrēda demonum turba. illinc ⁊ ꝟtus an
gelica. In illo q̄ meli⁹ est liquido dephendit̄. cui parti iure posses
sio vendicet̄ Nā pietatis in eo vident̄ insignia visitatiōis ange
lice blādicijs delinit̄ atqꝫ armonice melodie vt exeat ꝓuocatur
Od si cum sinistre pti nigredo meritoꝝ ⁊ feditatis squalor ad
iudicet. intolerabili mox terrore cōcutitur. repētini impet⁹ vio
lentia pturbat̄. precipitatur inuadit̄. ⁊ de misere carnis ergastu
lo violēter euellitur. ⁊ ad eterna supplicia cum amaritudīe tra
hitur. Jam vero post egressionē de corpore quis explicare va
leat quot armate iniquorum acies in insidijs lateant. quot fre-
mentes cunei feralibus telis obstructi tunc obsideant. ⁊ ne libe
re trāsire possit anim⁹ velut militari more cōstipate legiōes op-

pugnant. Hec ꝛ huiõi frequēter in corde ꝟsari q̇d est aliud q̄ꝫ le nocinātia hui⁹ vite blandimēta respuere. mū̄do repudiū dare. il licitos mot⁹ carnis illudē. solidūq̄ꝫ ꝑfectiōis adipiscēde ꝓpositū indeclinabilit̄ custodire. ¶ Ex horologio eterne sapie

Tetit aū discipulū similitudo iuuenis pulcherrimi. q̇ morte ꝑ uent⁹ in ꝓximo migratur⁹. de salute aīe sue nihil disposue rat. Qui huiõi voce lachrymabili clamabat. Circūdederūt me gemit⁹ mortis dolores īferni circūdederūt me. Heu me de⁹ eter ne ad q̇d in hūc mundū nascebar. natus ex vtero cur nō statim perij. En principiū vite mee fuit cū fletu ꝛ dolore. nūc aūt finis me⁹ ꝛ exit⁹ existūt cum miserabili plāctu ꝛ merore. O mors q̄ꝫ amara ē memoria tua cordi iucundo ꝛ ī delicijs enutrito. Horri bilis p̄ntia tua ei q̇ de etate iuuenis ꝛ robore fortis. ꝛ q̇ potit̄ suc cessib⁹ ꝓsperis. O q̄ꝫ parꝝ credidissem q̄ꝓ tā cito mori debuissem. Sꝫ nunc mors misera repēte q̄si in īsidijs irrūpens irruisti sup me. ꝯphendisti me ꝛ mille funib⁹ ligasti ꝛ ī vinculis tecū trahis ferreis. sicut trahi solet dānat⁹ ad suppliciū mortꝫ. Tempus p̄ terijt. dilapsum ē et a nullo hoīm reuocari pt̄. nō fuit hora tā bre uis in q̄ spūalia lucra suo valore oīa terrena incōpabl̄r excedē tia ꝯpare potuissem. Heu me miserū. idō nunc stillat ocul⁹ meus pre dolore ꝛ palpebre fluūt aq̄s. qꝛ reuocare qḋ preterijt nō pos sum. Eya vos oēs q̇ adestis q̇ meam miseriā videtis. q̇ flore iu uētutis adhuc gaudetis. q̇ temp⁹ aptū adhuc habetis. me respi cite. measq̄ꝫ miserias ꝯsiderate. ꝛ ī meo ꝑiculo damnū vr̄m decli nate. florē iuuētutis vr̄e cū deo expendite. temp⁹ sacris occupa te actionib⁹ ne silia faciētes silia patiamī. O felix p̄nīa ꝛ couer sio matura qꝛ secura q̇ aūt tarde p̄nīe se cōmittit dubius ꝛ incer t⁹ erit. qꝛ nescit an vere aut ficte peniteat. O cras cras q̄ꝫ longā restē fecisti mihi. ꝛ in baratꝝ mortis me ꝑtraxisti. ꝑcrastinādo decepisti me. Et q̇d adhuc dicā. in ꝓrio ē tribulatio mea. vt de hoc mū̄do recedā. Attēde nūc ad me q̄so diligēter. Ecce ī hac ho ra magis gaudere ē de breui oratiūcula. puta de salutatiōe angeli ca deuote ꝑ me dicta q̄ꝫ sup milia auri ꝛ argēti. O mi de⁹ quāta bona neglexi. q̄ꝫ male accidit mihi q̄ꝓ hec nō ꝓuidi q̄n bene ꝓuidē potui. q̄t horas nunq̄ꝫ redituras ꝑdidi. q̄ꝫ modica fcā ꝛ negocia inutilia tractās tā multa ꝛ ꝑciosa bona neglexi. O mi de⁹ nunc finē verbis meis īpono. vlteri⁹ plangē non valeo. Ecce veit ho

ra q̄ me aufert de terra. Heu me nūc video. nunc experior ꝙ am
pliꝰ viuere nō valeo. ⁊ ꝙ mors ē in ꝓpinquo En manꝰ inualide
incipiūt rigescē. facies pallescē. visus obumbrari. ⁊ oculi ꝓfun-
dari ac trāsuersari. Ach me miseꝝ puncture mortis amarissime
circūdant me. ⁊ cor debile suffocare nitunt̄. O cordis angustie
et pressure mortifere. En pulsus īcipit caprisare. Anhelitꝰ defi-
cē. ⁊ q̄si ex ꝓfundo se colligē. lucem hꝰ mundi ampliꝰ non video
Et ecce iā statum alteriꝰ mundi pre ocul' mentalibꝰ quasi p̄me-
ditādo ꝑspicē incipio. O mi deꝰ q̄ꝫ miserabiles aspectꝰ. en crue-
te bestie. laruales demonū facies. nigri ethiopes īnumerabiles
circūdant me insidiātes ⁊ spectātes miserā aīam meā in ꝓximo
exiturā. si forte torquenda eis in sortē tradat̄. En sudor mortis
adest. ⁊ mēbra penetrās ⁊ victam esse naturā ⁊ iam succubuisse
attestās. O terribilis aspectꝰ iusti iudicis mihi iā p̄ntis. ꝑ timo
rem subito veniētis ꝑ exhibitionē. Hic valete socij ⁊ amici cha
rissimi q̄ꝛ hinc iam exiturꝰ oculū mentis ad purgatoriū quo iā
deducendꝰ sum cōuerto. inde nō exiturꝰ donec reddā nouissimū
quadrantē. Illic oculo cordis intueor miseriā ⁊ dolorē. penaꝫ ⁊
afflictionē multiplicē. Heu me miseꝝ inter alias debitas penas
in illo loco exurgē video flāmas igniū. ⁊ īuoluē ⁊ reimpingē q̄s
dā aīas miseroꝝ. q̄ velut scintille flāmiuome in medio ignis cā
dētis discurrūt. Sicut cū magna villa tota in incēdio ponit̄. et
in igne ⁊ fumo scintille pariter sursum ⁊ deorsum ferūtur vllu-
lātes. ⁊ pre dolore cruciatuū clamātes singule ⁊ dicentes. Mise
remī mei miseremī mei saltē vos amici mei. Ubi nūc est amico
rum meoꝝ adiutoriū. vbi ꝓmissiōes bone cōsanguineoꝝ. ⁊ alio
rum ꝑ quoꝝ inordinatū affectū nosmetipos neglexerimꝰ. ⁊ no
bisip̄is hāc penam adauximꝰ. Heu cur tot fecimꝰ. laborauimus
eis placē volētes ⁊ male remunerati sumꝰ. ardemꝰ ⁊ estuamus.
nec ab illis adiutoriū recipimꝰ. Heu cur de salute n̄ra nō nobis-
metip̄is ꝓuidimꝰ. En miꝝ afflictio purgatorij q̄ꝺ patimur sup
pliciū superat quodcūqꝫ huiꝰ t̄palis mūdi. Unice hore istiꝰ quā
patimur acerbitas penalitatis centū annos ī se putat̄ hr̄e secu-
li transeūtis miserias. Sꝫ super oīa genera tormentoꝝ ledit ni
mis. illiꝰ diuine faciei absentia. Et hec oīa p̄dicta in vltimo ago
ne cōstitutꝰ tibi ꝓ memorali relinquo. Et his dc̄is agonisando
expiro. ¶ Gregoriꝰ in omelia. ¶ Qui in q̄ꝫ sunt huma-

ne aie malo͠es inimici q̃ꝫ maligni spũs? q̃ hãc exeuntẽ a corꝑe ob
sidẽt. quã in carnis amore positã deceptorijs delectatiõibus fo
uẽt. quã vallo circumdãt. qꝛ añ mentis eiꝰ oculos reductis ini
quitatibꝰ quas ꝑpetrauit. hãc ad societatẽ sue dãnatiõis trahẽ
tes coartãt. vt ipsa iã extremitate vite dephẽsa et a q̇bꝰ hostibꝰ
circũclusa sit videat ⁊ inde euadẽdi aditũ inuenire nõ possit. qꝛ
oꝑari iã bona nõ licet. q̃ cum agẽ licuit cõtempsit. De q̇bꝰ adhuc
apte q̇ꝺ sequit̃ intelligi p̃t. Circumdabũt te ⁊ coangustabũt te
vndiqꝫ. Maligni quippe spũs vndiqꝫ angustãt aĩam. qñ ei non
solum oꝑis. ſꝫ etiã locutiõis ⁊ insuꝑ cogitatiõis iniq̇tates repli
cãt vt q̃ prius se ꝑ multa dilatauit ĩ scelere. ad extremũ de oibꝰ
angustiet̃ in retributiõe. Si em̃ districte penset̃ cuiꝰ sit põderis
improperiũ ex ore veritatꝫ agnoscit̃. cum negligẽti ⁊ futura nõ
prouidẽti dr̃ Et quidem ĩ hac die tua q̃ ad pacẽ tibi nunc añt ab
scõdita sunt ab ocul' tuis Nã cogitãdum valde est q̃ꝫ terribilis
erit hora nr̃e resolutiõis. q̇s pauor mentis. quãta tunc oim ma
loꝝ memoria. q̃ obliuio trãsacte felicitatis. q̃ formido ⁊ cõsidera
tio iudicis. Quid ergo nobis esse de pñtibꝰ ad delectationẽ de-
bet qñ simul cunctis trãseuntibꝰ non valet trãsire q̇ꝺ imminet
qñ ⁊ hoc fundit' finitur q̇ꝺ diligit̃ ⁊ illud ĩcipit̃ vbi dolor nunq̃ꝫ
finitur. Tunc maligni spũs egrediẽte aĩa sua oꝑa requirũt tũc
mala q̃ suaserũt replicãt. vt sociã ad tormẽtum trahãt
¶ Hieronymꝰ in ep̃la ad demetriadẽ Respuant̃ honores. de-
spiciãtur diuitie. Ipsa q̇ꝫ vita nr̃a martyrij amore cõtemnatur
Et hec oĩa et si ꝑ eternitatis p̃mio nõ darentur. essent tñ q̃nqꝫ
peritura. Amittũt hec etiã illi qui semꝑ cupiunt possidẽ. q̃ꝫ mul
tos memoria nr̃a retinet in maximis honoribꝰ ⁊ diuitijs cõsti-
tutos repẽte de summo illo potẽtie fastigio cõcidisse et eos qui
tumore elati aliud quidẽ q̃ꝫ hoies se iã putabant exitu suo tan
dẽ docuere nos q̇d fuerit. Quid em̃ in hoc mundo stabile q̇d fir
mũ est. q̇d porro nõ breue ⁊ incertũ. ⁊ casui nõ seruiens. Quale
illud bonũ est q̇ꝺ semꝑ timeas amittẽ vel q̇ꝺ auferẽdum abs te
metuas vel a te relinquẽdum scias. Nã ⁊ si nullo eripiat̃ casu l'
morte certe ꝑdendũ est. Et si vita nr̃a tendatur ꝑ mille ãnos et
ad extremũ illum diẽ totiꝰ etatis cottidiana deliciaꝝ volupta-
te veniamꝰ. q̃le hoc q̃so diu est q̇ꝺ fine delet̃. Age iã transactum
vite tue tempꝰ animo reuolue. Nõne videbitur tibi vmbra q̃-

dam fuisse qđ trāsijt ⁊ instar somnij tenuis incertum esse omne
qđ videtur. Hoc idem ⁊ decrepitꝰ senex sentire pt cui cōuenit di
cere cum ꝓpheta. Dies mei sicut vmbra declinauerūt. ⁊ ego si-
cut fenum arui. ¶ Ex dialogo Gregorij.
¶ Uir quidā in hoc mundo valde diues fuit Crisoriꝰ nomine
sed tm̄ vitijs plenꝰ quātum rebꝰ. supbia tumidꝰ. sue carnis vo
luptatibꝰ subditus. in acquirēdis rebꝰ auaricie facibꝰ accensus
Sz cum tot malis dn̄s finem ponē decreuisset corpali hūc mo
lestia ꝑcussit. Qui ad extremum veniēs eadem hora q̄ iam erat
de corpe exiturus aptis oculis vidit tetros ⁊ nigerrimos spūs
corā se assistē ⁊ vehemēter imminere vt ad inferni claustra se ra
perēt. Cepit tremiscē pallescere ⁊ sudare. ⁊ magnis vocibꝰ in-
ducias petē. filiumq̄ suū noīe maximum quem ipe iam mona-
chus monachum vidi nimijs ⁊ turbatis vocibꝰ clamare dicēs
Maxime curre. nunq̄ tibi mali aliq̄d feci. in fide tua me suscipe.
Turbatꝰ mox maximꝰ affuit lugēs ⁊ ꝑstrepēs familia cōuenit
Eos aūt q̊s ille insistētes sibi grauiter tolerabat. ipi malignos
spūs videre nō poterāt. sed eoꝝ p̄ntiaȝ in cōfusione ī pallore ac
tremore illiꝰ qui trahebat videbāt. Pauore autē eoꝝ tetre ima
gis huc illucq̄ ꝟtebat. in lectulo iacebat ī sinistro latē aspectum
eoꝝ ferre nō poterat. ꝟtebat ad parietē ⁊ ibi erāt. Cūq̄ cōstri-
ctus nimis etiā se relaxari despauit. cepit magnis vocibꝰ clama
re. Inducias vsq̄ mane. Sz cum clamaret in ipis vocibꝰ de ha
bitaculo sue carnis euulsus ē De q̄ nimiꝝ cōstat q꞉ ꝓ nobis ista
nō ꝑ se viderat vt eiꝰ visio nobis ꝓficiat. q̊s adhuc diuina potē
tia lōganimiꝰ expectat. Nā illi tetros spūs an̄ mortē vidisse et
inducias petisse. q̇d ꝓfuit qui easdē inducias quas petiuit non
accepit. ¶ Itē aliud idē. ¶ Est apud nos athanasiꝰ
presbyꝰ licaoni q̇ in diebꝰ suis licconij rem terribilē narrat eue
nisse Ibi nāq̄ vt ait q̊ddā monasteriū cōgalaton dr̄. in q̊ quidā
monachꝰ magne estimatiōis habebaꝰ. bonis quippe moribꝰ vi-
debaꝰ. at in oī sua actiōe ꝯpositꝰ. Sz sicut ex fine res patuit lon
ge aliter q̄ apparebat fuit. Nā cum se cū fribꝰ ieiunare mōstra
ret. occulte mādu care cōsueuit. qđ eiꝰ viciū frēs oīno nesciebāt
Sz corporis ⁊ mentis molestia ad vite extrema perductꝰ est.
Qui cum iā essȝ ad finem frēs ad se omnes q̇ in monasterio in-
erant congregari fecit. At illi vt putabant tali viro moriente

magnū quid ac delcābile se ab eo audire crediderūt. Quib⁹ ille afflict⁹ ꝛ tremens cōpulsus est ꝓdere. qn̄ hosti tradit⁹ cogebat exire. Nā dixit. qn̄ me ieiunare vobiscū putabatꝭ. occulte come debā. Et ecce nūc ad deuorandū draconi sum dat⁹ q̄ cauda sua genua mea pedesq̨ colligauit. caput vero suum intra meum os mittēs spm̄ meū ebibēs abstrahit. Quib⁹ dcīs statim defunct⁹ ēst. atq̨ vt penitēdo se liberare potuissꝫ a dracone quem viderat expectat⁹ nō est. Qd̄ nimiꝝ cōstat qꝛ ad solā vtilitatē audienti um viderat eū hostē cui tradit⁹ fuerat ꝛ innotuit ꝛ nō euasit.

¶ Ex vitispatꝝ Exemplum.

¶ Abbas syluis sedēs in cella sp̄ claudebat ostium suum. Dicebāt aūt de eo ipo qꝫ in die dormitiōis sue cū sederēt circa eū pr̄es resplēduit tanq̨ sol facies ei⁹ Et dr̄ eis. Ecce abbas Anthonius venit. ꝛ post pusillū rursus dr̄ eis. Ecce chor⁹ ꝓphetaꝝ. Et iterū ampli⁹ facies ei⁹ resplēduit ꝛ dr̄. Ecce chor⁹ aploꝝ venit. Duplicit adhuc refulsit facies ei⁹. ꝛ ecce ipse cū aliqb⁹ loq̄bat. Dep̄cati sunt aūt illum senes dicentes. Cum q̄ loq̄ris pr̄. Qui dixit eis. Ecce angeli venerunt accipe me. ꝛ rogo vt dimittar penitere modicū. Dicūt ei senes. nō indiges pn̄ia pr̄. Dixit āt illis. vere nescio me vel initiū pn̄ie fecisse. ꝛ cognouerūt oēs qm̄ ꝓfect⁹ est. Et rursum fcā est facies ei⁹ sicut sol. ꝛ timuerūt oēs. Dixit aūt eis. Videte ecce dn̄s venit dicēs. Afferte mihi vas electionis hxremi. ꝛ cōtinuo reddidit spm̄. Et factum ē fulgur ꝛ repletus est tot⁹ ille locus odore suauitatis

¶ Ex vita sancti Hieronymi

¶ Adueniēte die q̄ venerabilis Eusebius migraturꝰ se sciebat. tercio die p̄eeūte. lāguore febriū concussus valide sup terrā nudā mgr̄i scꝫ Hieronymi nō imemor se nudū fecit deferri a frib⁹ admonēs frēs singulos in ꝓposito manē. Deniq̨ saccū quo gloriosus induebat Hiero⁹ deferri fecit ꝛ sup se poni. Ordinauitq̨ se nudū instar gloriosi mgr̄i extra ecc̄iam in q̄ iacebat scī hieronymi cadauer sepeliri. Post hec ꝑōne accepta se dn̄o ꝛ glorioso hieronymo cōmendauit. ꝛ sic ꝑ triduū locutione. corpaliq̨ visiōe priuat⁹. circūstantib⁹ frīb⁹ passiōes dn̄i ꝛ alia legētib⁹ iacuit. Die āt mortis duab⁹ se horis añ beate aīe exitū cepit venerabilis pr̄ Eusebi⁹ tam horribiles act⁹ agē vt circumstātes monachi tanq̨ amētes iacerēt in terra. nā qn̄q̨ trāsuersis ocul'

iunctis manib⁹. facie horribili. diraq̃ʒ voce clamabat. Nõ faciã
nõ faciam. Mentiris. mẽtiris Post hec faciem ĩ terrã quãtum
poterat firmãs clamabat. Adiuuate me frẽs ne percã. Mona-
chi aũt flentes ⁊ tremẽtes interrogabãt eũ. Quid habes pater
Quib⁹ ille. Non videtis demonũ agmina q̇ me debellare cupi
unt. At illi. Quid te factuꝝ volebãt cũ dicebas. nõ faciã. Et il-
le. Conãtur vt blasphem⁹ inueniar. Et iõ sic clamabã. Tũc il-
li. Quare faciẽ tuam abscõdebas in terra. Ne ait aspectũ eorũ
viderẽ tam terribilẽ ꝙ oẽs pene nihil sunt respectu illi⁹ Int̃ hec
verba act⁹ priores reiterãs sic ad extrema deuenit. Frẽs aũt pa
uidi ⁊ stupẽtes stabãt velut mortui nesciẽtes q̇d facerẽt. Ad er
tremã autem horã veniẽti gloriosus eidẽ Hieronym⁹ appar u-
it cõfortãs eum. Ad cui⁹ aduentũ ꝑterrita illa demonũ turba.
euanuit Et viderũt hieronymũ monachi quidam alij ãt has
voces ab Eusebio audiebãt Vñ venis pr̃: Quare tm̃ morat⁹
es: Cui vox illa audientib⁹ fratrib⁹. Expecta fili ne formides.
q͛ te nõ deseram quẽ tm̃ diligo. Qua voce audita. breui discur-
so tp̃e venerabilis Eusebi⁹ expirauit. Ad cui⁹ corp⁹ fiebant mi
racula ꝑ̄terite vite sanctitatẽ insinuãtia Int̃ que q̇dã monach⁹
sui monasterij pre lachrymis ⁊ vigilijs oculorum lumine priua
t⁹ stati vt corp⁹ ei⁹ venerãdũ facie tetigit oculoꝝ lumẽ recepit.
Quidã demoniac⁹ etiã obui⁹ sepeliẽdo corpi liberat⁹ est.

¶ Aliud ex distinctione nona.

¶ Legit̃ in libro de vij. donis ꝙ narrauerit q̇dam frater nomĩe
Gualter⁹ mgr̃ in theologia. ꝙ cum eccl̃ia q̇dã ↄsecrari deberet et
quidã nobilis comes excõicat⁹ ibidem sepult⁹ eijciend⁹ esset ꝓ-
pter cõsecrationẽ. patefacto sepulchro. apparuit ĩmanissim⁹ bu
fo sup faciem ei⁹ totam eã operiẽs ⁊ corrodẽs. ⁊ alij v̇mes ⁊ ser
pẽtes. ad q̂ꝝ aspectũ ⁊ horrorẽ oẽs qui aderãt fugerũt. Fili⁹ au
tem dicti comitis iuuenis hec audiẽs accessit. Et visa sanie car-
nis paterne ⁊ vermiũ. mirabili diuersitate ⁊ horrore dixit. Isti
sunt amici nr̃i quos nutriũt delicie nr̃e hos quiescere facim⁹ in
mollib⁹ lectꝫ ⁊ pictis thalamis. ⁊ augmẽtam⁹ diuersitate fercu
loꝝ. Meli⁹ est ergo vt extinguãtur in vita ꝑ pñiam. molestent̃
per ieiuniũ. vt interfecti a nobis nõ occurrãt in morte. Et reli-
cto principatu ⁊ oĩ gloria mũdi fugit. cogitãs se beatum si fieret
paup ꝓ christo. Venit ãt romã vbi in timore dei mirabilit̃ cor-

pus suū afflixit: carbonarij etiā inibi sortit⁹ officiū dempto solo suo cōfessore omnib⁹ hoib⁹ vsq̧ in finē vite sue ꝑmāsit incognitus. Tandē veniēs qdā die romā vt carbones vendēt. ibidē infirmitate graui ꝑcussus ⁊ vulnerat⁹ patiētissime ⁊ mitissime sustinuit. deinde vocat⁹ a christo felicit̄ aduolauit. Quo migrāte oēs vrbis campane vltro ⁊ ꝑ se diuina ꝟtute sonuerūt. Qd̄ cū tā papa Joānes q̄ȝ vniuersus ppl's vehemētissime mirarēt̄. cōfessor ipsi⁹ sacerdos qdā hō scē vite totum vite sue ordinē ⁊ q̇s esset enarrauit. Quod audiētes sui nobiles ⁊ milites q̇ eum ibidem quesierūt licet viuū non inuenissent corp⁹ tamen defuncti ad terrā suam cum gaudio deduxerunt

¶ Aliud ex libro de illustrib⁹ viris.

¶ Cōuersus quidā de frib⁹ clareuallis. Innocētis vite ⁊ ꝯuersationis honeste cū grauit̄ aliquādiu egrotasset. tandē ad extrema deuenit. Intrauit ad eum gr̄a visitationis beatus Bern̄. et confortās eum ait. Confide fili q: migratur⁹ es iam de morte ad vitā. de labore tp̄ali ad requiē sempiternā. Jlle ꝟo cum ingēti fiducia r̄ndit. Quidni: pergā ad dominum ⁊ creatorē meum. vere ꝯfido ⁊ quātum de mīa dn̄i iesu christi p̄sumere audeo certus sum q: cito visur⁹ bona domi in terra viuētium. Porro beatus Bern̄. vt erat medic⁹ sapiens pastorq̧ sollicit⁹ timens homini rusticano ne tam fida r̄nsio de p̄sumptiōis magis temeritate q̄ȝ conscīe puritate ꝓcedēt ait. Signa cor tuū frater signa cor tuū. quid est qd̄ locut⁹ es. vn̄ tibi subrepe potuit tāte p̄sumptionis audacia. Enīuero tu non es ille pauꝑcul⁹ ⁊ miserabilis hō qui cum nil aut ꝓpe nihil haberes ī seculo nccītate forsan magis q̄ȝ timore dei cogēte ad nos cōfugisti. multis p̄cib⁹ tandem aditum impetrādo. nos ꝟo dei causa collegim⁹ inopem. ⁊ parē te fecim⁹ victu atq̧ vestitu ceteris. q: cōicastis his q̇ nobiscum sunt sapiētibus atq̧ nobilib⁹ viris ⁊ fact⁹ es quasi vn⁹ ex illis. Quid igit̄ tribuisti dn̄o ꝓ omnib⁹ istis. Et ecce nō sufficit īgratitudī tue gratis accepisse te tot bn̄ficia de manu dn̄i. nisi ⁊ regnum ipsi⁹ hereditatis iure vendices tibi. Ad hec ille r̄ndens blādo vultu ⁊ trāquillo aīo dixit Bene p: charissime bn̄ vtiq̧ perorasti. ⁊ ꝟa sunt oīa q̄ dixisti. Uerūtamē si iubes loq̄r ad te dominū ⁊ patrē meum. ⁊ paucis aperiaȝ. vn̄ mihi pauꝑi ⁊ misero suggeri potuit tāte non p̄sumptiōis. sed vt ego spero deuotiōis

occasio. si tamen ꝟa est illa ꝑdicatio vestra quam nobis sepius inculcastis q᷑ scꝫ regnum dei nō carnis nobilitate. nō terrenis diuitijs possidetur. sꝫ sola obediētie ꝟtute acq̇ritur. Hāc inquā sententiam tanq̄ȝ verbum abbreuiatum a dn̄o sedula cōmemoratione apud me cōtinui. ponēs illud quasi signaculum suꝑ cor meum assidue meditādo. ⁊ suꝑ brachium meum sollicite operādo. Querite si placet ab omnibꝰ mgr̄is meis ⁊ socijs q̇bꝰ me obsequi ⁊ seruire iussistis si cuiq̄ȝ illoꝝ aliquādo inobediēs fui. si de fratribꝰ nostris quempiam ꝟbo aut signo vel quolibet alio mō quātum in me fuit cōtristaui. Q̄ꝛ si oꝑam dedi omnibꝰ in christo obedire. omnibꝰ seruire. cunctos ꝑ dei grām diligē. quis prohibere me p̄t vt de mis̄cdia eiꝰ non cōfidam? Beatꝰ itaq̄ȝ Bern̄. cum tale rn̄sum ab homīe rusticano accepisset gauisus ē gaudio magno ⁊ ait. Uere beatꝰ es fili charissime. q᷑ caro ⁊ sanguis nō reuelauit tibi sapiām hāc. sed pater celestis ipse te docuit. ip̄e posuit aīam tuam ad vitam. rectissimoq̄ȝ tramite ꝑduxit ad patriam. Jam ergo securus egredere. qm̄ patefacta ē tibi ianua vite. Defuncto itaq̄ȝ fratre ⁊ exequijs celebratis. venerabilis p̄r de cōuersatione ⁊ cōsummatione eiꝰ sermonem in capitulo luculētum sua illa deuotione ⁊ facūdia perorauit. omnesq̄ȝ illiꝰ exemplo ad amorem obediētie mirabilit̄ accendit vehemēter nāq̄ȝ affectꝰ fuit in responsiōe illiꝰ ⁊ magis cōgratulabatur ei suꝑ obedientie ꝟtute ⁊ super ipsiꝰ anime puritate q̄ȝ si vidisset eum signis et prodigijs coruscātem.

Sequitur Secūdum nouissimorum de extremo iudicio.

Ecūdum nouissimoꝝ cuiꝰ frequēs meditatio nos a peccatis reuocat. est iudicium nouissimū ⁊ finale. Huiꝰ em̄ memoria nō solū cohibet nos a maximis pc̄tis. verumetiam a culpis ⁊ minimis pc̄tis. Un̄ in vitaspatꝝ legit̄. q̄ cum quidam senex vidisset quēdam iuuenē dissolute ridētem. dixit ei. Corā celo ⁊ terra reddituri sumꝰ rōnē totiꝰ vite nr̄e. ⁊ tu rides? Quasi dicēt. Si scires q̄ȝ stricta rō fiet postmodū in iudicio de omnibꝰ pc̄tis quātumcūq̄ȝ leuibꝰ ⁊ paruis. Utiq̄ȝ nō ridēs. sꝫ potiꝰ plāgēs ⁊ dolēres. q᷑ nūc tp̄s ē flēdi. locꝰ ⁊ pc̄tā luēdi. postea gaudebūt q̇ nūc sua crimīa flebūt

Un̄ Grego. in omel. Pn̄tis tp̄is ita est agēda leticia, vt nunq̄ amaritudo sequētis iudicij recedat a memoria. Hinc est q̄ dn̄s dicit Eccl. xxxviij. Memor esto iudicij mei. nā cum accepo tempus ego iusticias iudicabo. Sic ꝑ ꝓphetam loqtur. et Johel vlti. Cōsurgāt ꝛ ascendāt gētes in valle iosaphat. qꝛ ibi sedebo vt iudicē in circuitu oēs gentes. Item Hiēmie. ij. Adhuc iudicio cōtēdam vobiscū ait dn̄s. De q̄ generali iudicio scribit̄ Osee. iiij. Audite ỽbum dn̄i filij isrl. qꝛ iudiciū dn̄o cum habitatoribus terre. hoc āt iudicium valde ē timendū. Un̄ ꝓpheta dt. A iudicijs tuis timui. Item Sap̄. v. Uidētes turbabūtur timore horribili. gemētes pre angustia spūs. Certe dn̄c in hoc die turbabuntur gētes ꝛ timebūt qui habitāt terminos a signis tuis. nec immerito pauebūt. qꝛ multa horribilia erūt signa q̄ videbūt. Nā vt scribit̄ Luce. xxi. Cum viderit filium hoīs venientem in nube cum ptāte magna ꝛ maiestate. tūc erunt signa ī sole ꝛ luna ꝛ stellis. Et in terra pressura gētium pre cōfusiōe sonitus maris et fluctuū. ita vt arescēt hoīes pre timore ꝛ expectatiōe q̄ supuenit et vniuerso orbi. O miser hō cogita illius iudicis. dei scꝫ ꝛ hoīs tam horribilē aduētum. nā ignis in cōspectu eius exardescet. ꝛ in circuitu eius tempestas erit valida. Ignis inq̄ ante ip̄m p̄cedet ꝛ inflāmabit in circuitu inimicos eius. Un̄ ad Hebre. x. Terribilis aūt est quedā expectatio iudicij ꝛ ignis emulatio. q̄ ꝯsumptura est aduersarios. Et Malachie. iij. Ecce dies veniet succēsa quasi caminus. ꝛ erūt oēs supbi ꝛ oēs facientes ip̄ietatē stipula. Itē Esa. lxvi. Ecce dn̄s in igne veniet. Un̄ Johel. ij. Ante faciē eius erit ignis vorās ꝛ post eum exurēs flāma. Et iō sicut scribitur Mala. iij. Quis stabit ad vidēdum eū? Ipse em̄ quasi ignis cōflās ꝛ q̄si herba fullonū. ꝛ sedebit cōflans ꝛ emundās argētum. Quis ergo sane mētis hūc iudicē ꝛ aduētum eius toto corde nō timebit? Grego. sup Ezechielē. Que erit mens hoīs eterni iudicis p̄ntiam nō formidātis. vbi simul pctā an̄ oculos redeunt. ꝛ oīa q̄ cum delectatione acta sunt ad memoriā cum pauore reducant̄. Certe vt scribit̄ Prouer. xxviij. Uiri mali nō cogitāt iudicium. q̄ autem requirūt deum aīaduertūt oīa. Bern̄. in prosa Expauesco quidē multum iudicis vēturi vultū. quem latebit nil occultum. nec reliqt quid inultū. ꝛ q̄s nr̄m nō timebit. qn̄ iudex apparebit. ignis an̄ quem ardebit. pctōres q̄ delebit. Est āt

hoc iudiciū specialit᷑ metuendū ꝓpter tria. Primū est multiplex accusatio ipsis pctōrib⁹ valde grauiter ꝑhorrēda. Secundū est strictissima villicatiōis rō de oīb⁹ singulariter faciēda. Terciū est horribilis snīe expectatio. q̄ a iusto iudice tūc crudelit᷑ coram cunctis hoīb⁹ contra insensatos ꝓferet᷑. Que oīa sunt pctōrib⁹ plurimū metuēda. ⁊ ꝑ ɔ̄ñs eoꝝ memoria est a pctīs retractiua

¶ Qꝫ iudiciū timendū est ꝓpter multiplicē accusationē.

E st igit᷑ primū ꝓpter qꝺ iudicium est valde ⁊ specialit᷑ timēdum. multiplex accusatio q̄ in ipsis pctōrib⁹ valde grauiter est ꝑhorrēda. vñ multa inueniūtur ⁊ numerātur in scriptura q̄ in nouissimo die pctōres accusabūt. primū est ɔ̄scīa ꝓpria q̄ pctōrem arguet nō in occulto vt nūc. sed corā oīb⁹ tunc aperte. Daniel. vij. Ad iudiciū sedet ⁊ libri aperti sunt. i. ɔ̄scīa q̄ oibus reuelabit᷑. In his libris cōtinet᷑ snīa vite ⁊ mortis glīe seu cōfusionis salutis vel dānationis sempiterne. Itē Apocal. xx. Iudicati sunt mortui ex his q̄ scripta erāt in libris. i. in cōscientijs eoꝝ. Vñ ad Roma. ij. Testimoniū illis reddēte ɔ̄scīa eorum. Nā sicut testimoniū bone ɔ̄scīe hoīs iusti est gloria. ita testimoniū praue ɔ̄scīe est accusatio dānatio seu pena. Scꝺm quod accusat pctōrem sunt diaboli ⁊ spūs maligni. Ipsi em̄ sicut ꝓditores suggerunt pctm̄ faciendū. ac de facto ⁊ cōmisso pctōrem accusabūt sicut soci⁹ furis interdū accusat furem de eo qꝺ fecit cū eo. Ideo Apoca. xij. Diabol⁹ accusator fratrum noīatur. Vñ Aug⁹. Astabūt oēs ante tribunal christi ⁊ presto erit diabol⁹. et recitabit v̄ba ꝓfessionis nr̄e. ⁊ obijciet nobis in faciem quid ⁊ in quo peccauimus. ⁊ in quo loco. ⁊ quid facere debeam⁹. Dicetur⁹ est em̄ ille aduersari⁹ noster. Equissime iudex iudica istuꝫ esse meum ob culpā. qui tu⁹ noluit esse ꝑ grām tu⁹ est ꝑ naturā. me⁹ per miseriā. tu⁹ est ꝑ cōpassionē. meus ob suasionē. tibi inobediēs. mihi cōsentiēs. a te accepit imortalitatis tunicā. a me accepit hāc pannosam tunicā qua indut⁹ est. tuā vestem dimisit. cum mea huc venit. Equissime iudex iudica ergo illum esse meum. ⁊ mecum cōdemnādum. Hec Aug⁹. Tercium q̄ pctōres accusabit sunt angeli ⁊ spūs beati. Credibile est em̄ q̄ ille q̄ tradidit eis aīas custodiēdas. reqret ab eis de huiōi custodia rōeꝫ.

Et cū illi nō mētiātur. nec culpā alienā sibi debet īputare. opor tebit eos dicē q ipi nō sint in culpa sȝ pctōres q̄ noluerūt eis cre dē ⁊ obedire. sicut nō est culpa medici q̄ nihil omittit de ptinēti b⁹ ad curā infirmi si nō sanat languidū sibi inobedientē. Hiere. li. Curauim⁹ babylonem ⁊ nō est curata. Est vbū angeloꝝ. q̄si dicēt. Fecimus qđ nccāriū erat fieri circa babylonē vt curaret. sed culpa sua fuit q nō est curata. ¶ Quartū accusans pctōreȝ sunt creature. ⁊ si q̄sieris q̄: dico q oēs ⁊ singule Nā offenso cre atore tot⁹ mund⁹ odio habebit offensorē. Vñ Job. xx. Reue labūt celi īpietatē impij. ⁊ terra aduersus eū consurget. Nam dñs aduocabit celū de sursum. ⁊ terrā deorsum discernē pplm. Chrysosto. sup Matthēū. In illo die nihil ē qđ rñdeam⁹ vbi ce lū ⁊ terra. sol ⁊ luna. dies ⁊ nox. ⁊ tot⁹ mund⁹ astabunt aduer sum nos ī testimoniū pctōꝝ nr̄oꝝ. Et ideo dt Grego. Si q̄ris quis te accusabit. dico q tot⁹ mund⁹. ⁊ creature nō solū accusa bunt pctōrem. verūetiā pctōrem de ipo vindicabunt. Sap. v. Armabit creaturā ad vltionē inimicoꝝ ⁊ pugnabit cum eo or bis terraꝝ ꝯtra insensatos. i. pctōres Itē eiusdē xvi. Creatura tibi factori deseruiēs: excādescit ī tormentū aduersus iniustos. ¶ Quintū accusans pctōrem. sunt miserabiles psone q̄ iniuriā passe sunt Nā ille eos tūc accusabūt q̄ ipsis iīuriā fecerūt. Tūc em̄ verificabit verbū ꝓphete in psalmo sic dicētis. Cognoui q2 faciet dñs iudiciū inopis ⁊ vindictā paupis. nā ipse q̄ intuetur abyssos. q̄ ambulat sup pennas ventorū. terribil' in ꝯsilijs sup filios hoīm. tunc iudicabit causas paupeꝝ qñ stabunt in magna ꝯstantia aduersus eos q̄ se angustiauerūt Tūc vindicabit oīa pater orphanoꝝ ⁊ iudex viduaꝝ. Patiētia vo paupeꝝ nō peri bit iu finē. Accusabūt etiā subditi suos impios ⁊ negligētes p̄ latos. Berñ. sup Cañ. O terribilis de⁹ sup filios hoīm. frustra incipiēt dicē tunc miseri montib⁹. cadite sup nos. ⁊ collib⁹ coo perite nos. Veniēt añ tribunal christi ⁊ audiet ppl'oꝝ grauis querela. accusatio dira quoꝝ vixere stipēdijs nec diluere pctā q̄ bus facti sunt duces ceci. ⁊ mediatores fraudulēti. ¶ Sextum accusans pctōrem est pctm̄. Hieremie. ij. Arguet te malicia tua et auersio tua increpabit te. Vñ pctā erunt ligata ad collū pec catoris. O see. iiij. Colligata est iniq̄tas effraim. absconditū est peccatum ei⁹ Vñ Treno. primo. Cōuolute sunt ⁊ iposite col

lo meo scz iniquitates mee. Et ideo sicut furtum ligatum ad collū furis accusat eum. sic ꝛ tunc pctā accusabunt miserum peccatorem. Prouerbiorum. v. Iniquitates sue capient impium. ꝛ funibus peccatorum suorum quib9 constringitur. Hinc est ꝙ per ꝓphetam dicitur. Funes peccatorum circumplexi sunt me quib9 inquam funib9 mali per diabolum trahentur ad infernum. tūc enim cadent in retiaculo eius peccatores ꝛ captio quam abscōdit apprehendet eos. ¶ Legitur de hericio ꝙ intrās ortum onerat se pomis figēs ea in aculeis. Cum autem venerit ortulan9. tunc ericius volēs fugere impeditur ab onere. ꝛ sic cum pomis comprehēditur ꝛ arrestatur. Sic etiam accidit peccatori diuersis peccatis onerato in die iudicij comphenditur et accusabitur ab eisdem. Unde Psalmista. Cognoscetur domin9 iudicia faciens in operib9 manuū suarum comphensus est peccator. De quo Chrysostom9 super Mattheum dt. Ipē cogitatiōes ꝛ specialiter opera stabunt ante oculos nostros accusantes nos ante deum. dicēte apostolo. Cogitationib9 inuicem accusantibus Bernard9. Tunc opa nr̄a simul loquentia dicent ad pctōrem. Tu nos egisti. opa tua sumus. non te deserem9. tecum erim9 tecū ad iudiciū ꝑgem9. Ezechiel. xviij. Sicut iusticia iusti erit super eū. sic ipietas ipīj erit sup eū. Hinc ē ꝙ Psal. dt. Audite hec omnes gētes. auribus percipite qui habitat2 orbem. Cur timebo in die mala id est in die iudicij. que nō solum mala immo pessima est cuilibet peccatori. Ad quod rn̄det sibiipsi dicens. Igitur tunc timebo. qr iniquitas calcanei mei circumdabit me. ¶ Septimum ꝛ vltimum accusans peccatorem sunt tormenta siue instrumenta passionis iesu christi. immo verius ipsemet christus Un̄ Hiero. Crux christi cōtra te pugnabit. ꝛ christus per vulnera sua contra te allegabit. cicatrices contra te loquētur. ꝛ clamabunt de te cōquerētur. Hinc Augustin9 in tractatu de simbolo sic dicit. Fortassis domin9 in corpe suo cicatrices obseruabit. vt in iudicio pctōrib9 exprobraret. ꝛ cōuincens eos dicat. Ecce hoīez quem crucifixistis. ecce deum ꝛ hoīem in quem vos īfelices credere noluistis. videte vulnera que infixistis. agnoscite latus qd̄ pupugistis. qd̄ ꝓpter vos aptū est ꝛ ītrare noluistis. Tūc etiā ipē christ9 accusans pctōres dicet illd̄ qd̄ Naū iij. habet̄ scriptū Reuelabo pudēda tua. ꝛ ostēdā gētib9 nuditatē tuā ꝛ regnis

tuis ignominiã tuam. Osee. ij. Reuelabo iusticiã eius in oculis mandatoꝝ ei⁹. ⁊ vir nõ eruet eum de manu mea. O q̃ tristes ⁊ q̃ desolati erunt in hoc die miseri pctõres. Tũc em̃ v tscribitur Apoca. i. Uidebit eum ocul⁹. ⁊ qui eum pupugerũt. ⁊ plangẽt sup eum omnes trib⁹ terre. Tunc pctõr videbit ⁊ irascetur. dẽtib⁹ suis fremet ⁊ tabescet.

¶ Quod iudicium timẽdum est ꝓpter reddẽdam rationem

Aliud qđ iudicium reddit timorosum ẽ strictissima villicationis nr̃e ratio de oĩb⁹ singulariter facienda. Lu. xvi. Redde rõem villicatiõis tue Iã em̃ non poteris ampli⁹ villicare. Charissime si esses rõem redditur⁹ mille florenoꝝ corã dño tpali iusto prudẽti ⁊ seuero. multũ deberes sollicitari ꝑ bona ꝓputatione faciẽda. Sis ergo multomagis sollicitãs ⁊ vigilãs ꝑ reddẽda rõne de cõmissis bonis corã deo ⁊ angel' ⁊ oĩb⁹ scis. qb⁹ tũc p̃ntib⁹ ⁊ astãtib⁹ te nccãrio oportebit cõputare. nõ solũ de maiorib⁹. verũetiã de minimis vsq̧ ad vltimũ quadrãtẽ. Uñ Esa. iij. Dñs ad iudiciũ veniet cum seniorib⁹ ppli sui ⁊ principib⁹ ei⁹ Et Zacha. xiiij. Ueniet dñs deus me⁹ oẽsq̧ sci ei⁹ cũ eo. videlʒ ad iudicium generale: qđ erit in publico corã oĩbus hoĩb⁹. et nõ in occulto. ⁊ iõ tanto magis est timendum. Uñ Sophonie. iij. Mane iudicium suũ dabit in lucẽ. ⁊ non abscõdetur. Erit ergo ratio multimoda de cunctis tunc reddẽda. ¶ Primo videlicʒ de aĩa a deo nobis data ⁊ cõmissa. Si em̃ rex filiã sibi dilectissimã quam in regno disposuit facẽ reginã. alicui cõmisisset subditoꝝ suoꝝ ⁊ ille eã male custodisset. quis dubitat quin rex exigẽt rõem de custodia filie sue taliter neglecte? Quid ergo faciet rex celoꝝ de illo cui filiã suã. i. aĩam specialiter sibi dilectã tradidit ĩ custodiã. qnã intendit ad dignitatẽ regiã sublimare ĩ celis. si eã male custodiunt. nõne magnã exiget inde rõem? Jõ đr Deutronomij. iiij. Custodi temetipm̃ ⁊ aĩam tuã sollicite. Nã sicut đt Aug⁹. Maius est dãnum ĩ amissiõe vni⁹ aĩe q̃ mille corporum Uñ Berñ. in li. meditationũ suaꝝ. Tot⁹ iste mund⁹ ad vnius aĩe p̃cium estimari non pt̃. Et ideo đt ibidẽ. Cur carnẽ tuã p̃ciosis reb⁹ impinguas ⁊ adornas. quã post paucos dies vermes comesturi sunt ĩ sepulchro? Et aĩam tuã bonis opib⁹ non decoras. q̃ deo ⁊ angel' ei⁹ in iudicio ẽ p̃ntanda. Cur aĩam vilipẽdis

et ei carnē an̄ponis: Dn̄am ancillari. ⁊ ancillā dn̄ari. mag̃ abu
sio est. Jdē in libro de ꝯtēptu mūdi. Hodie filij hoīm curam aīe
negligūt. curā autē carnis oī desiderio ꝑficiūt. neqꝫ em̄ peccare
metuūt sꝫ puniri. Tu ergo charissime noli min⁹ dignū pl⁹ dili
gē magis digno. noli corp⁹ diligē ⁊ aīam negligē. noli ancillam
extollē ⁊ dn̄am ꝑmittē ancillari. Vn̄ Chrysost. in li. de reꝑatio
ne lapsi. Si aīam negligam⁹ nec corp⁹ saluare ꝑoterim⁹. Non
em̄ aīa ꝑ corꝑe. sed corp⁹ ꝑ aīa factū est. Qui g̃ qd̄ primū est ne
gligat. ⁊ ſm qd̄ inferi⁹ est extollit ⁊ custodit. vtrūqꝫ corrumpit
Qui ṽo ordinē seruat ⁊ qd̄ primū est colit ⁊ custodit. ⁊ secūdū
neglexerit ꝑ primi salutē saluabit ⁊ scd̄m. Si g̃ volueris aīam
tuā saluare. ⁊ bonā inde dn̄o rōem reddē. ipsam istrue sciētijs ⁊
ṽtutib⁹ diuinis. Vn̄ dt Plato in Thimotheo. Ad hoc aīa est
adiuncta corꝑi vt fenoret scias ⁊ ṽtutes. si cū magno fenore ve
nerit. benigne recipiet a suo creatore. sin autē relegabit ad infer
na. ¶ Scd̄o reddēda erit rō de corꝑe nr̄o. Jpsum siqdem ē ca
strꝫ a deo nobis traditū ⁊ cōmissum. Ber. Bonum castrꝫ custo
dit q̇ corp⁹ suū custodit. Exiget ergo rō de custodia h⁹ castri. vi
delꝫ si inimici dn̄i. i. carnis voluptas ⁊ vitia aliqn̄ sunt recepti:
et familiares eiusdē ⁊ amici. i. ṽtutes ⁊ bona oꝑa abinde turpit
sunt effugati. Si diabol⁹ ibi fuerit recept⁹. ⁊ christ⁹ verus dn̄s
cōfuso mō sit exclusus. Qd̄ si fecerim⁹ magna erit suspicio de no
ta ꝑditiōis nr̄e ⁊ infidelitatis. ⁊ stabim⁹ ad reddēdaꝫ exinde rō
nē. Jtem corp⁹ nr̄m est iumētum a deo nobis cōcessum vt ipso
vtamur ꝑ aīe nr̄e cōmodo ⁊ vtilitate. de q̄ debem⁹ reddē rōem.
quo ad tria. Vn̄ Ecci. xxxiij. Cibaria ṽga ⁊ onus asino. panis
disciplina seruo. Tā asinus q̄ꝫ seru⁹ designat nr̄m corp⁹ cui de
bet panis ad sustentationē nature. ṽga discipline ad rep̄ssionē
lasciuie. ⁊ onus boni oꝑis ad ꝑfectum pn̄e. Exiget igit dn̄s pri
mo de hoc suo iumēto si illi pabulū discrete mīstrauerim⁹ nō ni
mis laute ipm corp⁹ nutriēdo. Nā qui seruū suum delicate nu
trit. postea illū sentiet cōtumacē. vt habet Prouer. xxix. Etiā
nō nimis modicū de necc̄ātijs ipsi corꝑi tribuēdo. qd̄ si fecerim⁹
reputabimur ꝓprioꝝ corpoꝝ perēptores. Cōtra qd̄ loquit sic
Bernard⁹ in ep̄la ad frēs de monte dei. Sunt ⁊ alia corpoꝝ ex
ercitia. in quib⁹ necesse ē laborare. sicut vigilie. ieiunia. ⁊ huiōi. q̄
sp̄ualia nō impediūt sed adiuuāt. si cum rōe ⁊ discretiōe fiant. q̄

si ex indiscretiōis vitio sic agātur vt vel deficiēte spū vel lāguē
te corpe spūalia impediāt. q̇ sic est. corpi suo abstulit boni opis ef
fectum. spūi affectum ꝓximo exemplum. ⁊ honorem deo. sacri/
legꝰ est ⁊ reꝰ omnium ī deum reꝰ. Et ergo Grego. xxx. morali
um sic ait. Per abstinētiam carnis vitia extinguēda sunt. non
caro. sed necesse ē vt artem ꝯtinētie quisqꝫ teneat. q̇ nō carnē sed
vitia occidat. Sepe em̄ dum i illa hostem inseq̇mur. etiā ciuem
quem diligimꝰ trucidamꝰ. ¶ Secūdo exiget si ꝟga discipline il
lud correxerimꝰ a rebellione ⁊ lasciuijs illud cohibebo. Bern̄. su/
per cāti. Jugo disciplīe insolētia morꝫ est domāda. Item dt idē
in epl'a. O q̄ꝫ compositū reddit oēm corpis statum necnō ⁊ mē
tis habitum disciplina. ceruicem submittit. ⁊ ponit supcilia. cō/
ponit vultum. ligat oculos. cachinnos ꝓhibet moderat linguā
frenat gulam. sedat iram ⁊ format icessum. ¶ Tercio exiget do
minꝰ si ipm̄ corpꝰ laborare fecerimꝰ in opibꝰ pn̄ie ⁊ ꝟtutum. Vn̄
Augꝰ in li. de baptis. puulorꝫ. Proptēa de paradiso emissus est
Adam ⁊ cōtra Edon habitauit. vt significaret q ī laboribꝰ qui
sunt delicijs cōtrarij erudiēda est caro pcti. Vn̄ corpꝰ nr̄m re/
putādum est aīal laboriosum ad opa pn̄ie faciēda nobis a deo cō
modatū. Noli ergo illud tenē ociosum cū ignoras q̄ꝫ diu penes
te manebit cū impfcō ope pn̄e ab illo qui cōcesserat forsitan im
prouise repetat. Et ergo dt Chrysost. Si mutuo accepis equū
aut bouē instāter oparis. ⁊ dicis forte. cras a me tollet. q̄re hoc
etiaꝫ nō facis equo corpi scꝫ tuo? Sic ergo iumētum tuū a chri
sto tibi cōcessum discrete nutrias vt sustentet natura ⁊ domenē
vitia. Sic ꝟga discipline corrigas vt maneat ī obediencia ⁊ ful
geat castimonia. sic ad laborem istruas vt ꝓfugent ocia ⁊ faciat
digna pn̄e opa. tūc finaliter possis dn̄o bonam ⁊ valētem exin
de reddē rōem ¶ Tercio reddēda est rō de ꝓximis. ⁊ primo pa
tri de filio. hoc habet primo Regū tercio. vbi legit q Heli puni/
tus est ꝓ filijs suis eo q nouerat illos īdigne agē ⁊ nō corripu/
it eos delinquētes. Et ergo dr Prouer. xxix. Erudi filium tu
um. Vn̄ quidam. Si tibi sit natꝰ peccātem corrige natum Ne
ve suū luere possis de iure reatum Item p̄latis de suis subditis
Ezechiel. xxxiij. Fili hoīs speculatorem dedi te domui israel.
Audiēs ergo ex ore meo sermonem annunciabis eis ex me. Si
me dicēte ad impium. Impie. morte morieris. ⁊ locutꝰ non fue/

rls vt se custodiat impiꝰ a via sua ⁊ ipe in iniq̇tate sua moritur.
sanguinem eiꝰ de manu tua req̇ram. Jtem eiusdem. xxxiiij. Ec
ce ego ipe sup pastores ⁊ req̇ram gregem meum de manu eoꝝ
Jtem dñs siue princeps terrenꝰ rōem etiam reddet de suo īferi
ori atq̧ subiecto. Hoc ptꝫ Numeri. xxv. vbi legiṫ ꝙ principes a
dño iussi sunt suspendi ī patibulis ꝓpter pctm̄ ppli. q2 fornica-
tus fuit ppl's cum filiabꝰ moab: q̄ vocabāt eos ad sacrificia sua
⁊c̄. vt ibidem legiṫ. Tales ergo sunt pcipes ⁊ p̄lati de quibus
scribiṫ Hieremie. xxv. Ululate pastoēs ⁊ clamate. aspergite vos
cinere optimates gregis. q2 completi sunt dies vr̄i vt interficia
mī ⁊ cadetis q̄si vasa p̄ciosa. Uideāt ergo p̄lati eccl'ie ⁊ pricipes
vniuerse terre. qui alijs presunt ⁊ imperāt. q̄liter commissum si
bi gregem v̄bo pariter ⁊ exēplo instruūt. regūt. defendūt. Pre
lati nāq̧ debent ppl'm docē et a lupinis hereticoꝝ insultibꝰ vul-
pinisq̧ fraudibꝰ sagaciter defensare. Principes v̄o terre debēt
peccātes corrigē. sibi subditis iusticiā ⁊ iudicium facē. pupillos
et viduas. miserabilesq̧ ꝑsonas diligēter ꝓtegere. nec quenq̧ i-
iustis actionibꝰ seu molestijs aggrauare. Sciāt em̄ fore scriptū
Sap. vi. ꝙ iudiciū durissimū in his qui p̄sunt fiet. exiguo em̄ cō
cediṫ misericordia. potētes autem tormēta patientur Ad vos oēs er
go p̄latos eccl'ie ⁊ principes vniuerse terre sunt hi sermōes mei
vt discatis sapiam ⁊ non excedatis. ac subditos sic instruite di-
ligite ⁊ defensate vt durissimū hoc iudicium. vbi fortioribꝰ forti
or ⁊ maioribꝰ maior īstat cruciatio. secure ī die nouissimo valea
tis expectare. ¶ Quarto reddēda erit rō de oībus opibꝰ ⁊ com
missis. Un̄ Athanasiꝰ in simbolo sic dt. ꝙ ad aduentum christi
oēs hoīes resurgē hn̄t cum corpibꝰ suis. ⁊ reddituri sunt de fa-
ctis ꝓprijs rōem. Et hoc ē ꝙ apl's innuit. ij. ad Corin. v. vbi dt
Oēs nos maīfestari oportet an̄ tribunal chr̄i. vt recipiat vnus
quisq̧ ꝓpria corpis ꝓut gessit. siue bonum siue malū. Un̄ Eccl.
vlti. Cūcta q̄ fiunt adducet dn̄s in iudiciū ⁊ nō solū magna ⁊ g̃
uia pctā sed etiā q̄ in oculis nr̄is videnṫ modica ⁊ q̄si nulla Un̄
paruū quid videṫ passus hoīs. sꝫ de eo erit rō reddēda. Job xiij
Obseruasti oēs semitas meas. et vestigia pedū meoꝝ cōsidera
sti. Et subdit capitulo sequēti. Tu quidem gressus meos dinu
merasti. Jtē. xxxiiij. Oculi eiꝰ super vias hoīm. ⁊ omnes gres-
sus eiꝰ considerat scꝫ ad retribuēdum quod in illis perpetrauit.

Exēplum de angelo numerāte passus hēmite. De q̄ legit in vi-
tispatrꝝ. Min⁹ est v̄bum ociosum. Et tñ sic scribit Mat. xij. De
omni v̄bo ocioso qđ locuti fuerit hoīes reddēt de eo rōem in die
iudicij. Vñ Sap. i. Qui loq̄tur iniqua nō poterit latere nec p̄
teriet illum correctionis iudicium. Minimū videt cogitatio va
na. ꝛ tñ dr̄ Sap. i. In cogitationibus impij introgatio erit Et
eiusdē. vi. Ipse cogitatiōes nr̄as scrutabit. Vñ Esaie vltimo.
Ego āt opa eoꝝ ꝛ cogitatōes veniā vt ꝯgregē cū gētib⁹ videlz
ad iudicādum ꝑut gētes iudicabo. De q̄ habet Johel. iij. In die
bus illis cōgregabo oēs gentes. ꝛ reducā eas in valle iosaphat.
et discrepabo cū eis ibi sup pplo meo ꝛ hereditate mea isrl. Oia
ḡ opa cogitatiōes ꝛ v̄ba rōe strictissima iudicabūtur. Nā ꝛ dt
Gregori⁹. sup illud Mat. xxiiij. Oēs capilli vr̄i numerati sunt.
Sic de⁹ omnes vias nr̄as considerat ꝛ gressus dinumerat vt
nec mīme cogitationes aut v̄ba minutissima q̄ apud nos value
runt in ei⁹ iudicio maneāt indiscussa. Tūc em̄ vniuersa opa no
stra tanq̄ in frōtib⁹ nr̄is essent scripta erūt oīb⁹ manifesta Nā
vt scribit Ecci. xi. In fine hoīs denudatio illi⁹ opeꝝ. ¶ Qui
to erit reddēda ratio non solum de malis cōmissis. sz etiā de bo-
nis p̄termissis. Vñ Mat. xxv. Tunc dicet rex his q̄ a sinistris
ei⁹ erunt. Discedite a me maledicti ī ignem eternum. qui p̄para
tus est diabolo ꝛ angelis ei⁹. Esuriui ꝛ nō dedistis mihi mandu
care. ꝛ cetera q̄ sequūtur Et fuit vna de causis quare diues epu
lo non inuenit aque refrigerationē. q: paup lazar⁹ de micis ei⁹
mense nihil potuit obtinere. Item nō solum de cōmissis ꝛ omis
sis reddet ratio. sed etiam de tpe pdito in q̄ mala fcā sunt. ꝛ bona
neglecta. Vñ Ecci. xvij. Numeꝝ dierum ꝛ tempus dedit illis
dñs. vt ipsis salubriter ad ei⁹ honorem ꝛ ꝓpriam salutē vtātur.
Qđ multi tñ vilipēdunt ꝛ temp⁹ inutiliter cōsumunt. De qb⁹
Bernard⁹ ad scholarē conq̄ritur sic dicēs Nihil p̄ciosi⁹ tpe. sed
heu hodie nihil vili⁹ reputat. Transierunt dies salutis. ꝛ nemo
recogitat. nemo sibi perire diem ꝛ nunq̄ rediturum causat. Sz
sicut non peribit capillus de capite. ita nec momētum de tpe vi
delz de quo rō non exiget. O quātum hoc timebat beat⁹ Ancel-
mus in meditatiōib⁹ suis ita dicēs. O lignum aridū eternis
ignib⁹ dignū. qđ em̄ rn̄debis in illa die cū exiget a te vsq̄ ad ictū
oculi omne tēpus viuēdi tibi impēsum q̄lit fuerit a te expēsum.

et io dicit sapiēs Eccl.iiij. Fili cōserua temp⁹. ¶ Sexto et vltio reddēda erit rō de oib⁹ donis a dño deo pceptis. Ipse em̄ dñs nihil dat de q̄ non velit hre rōnem. Vñ poti⁹ videt̄ cōmodare q̄ȝ simpl'r dare Ipse em̄ reqret rōnem de omni dato. siue sit spūale vt sunt bona aīe naturalia acq̄sita et infusa. siue corpalia vt sunt fortitudo agilitatis et pulchritudo. Siue tpalia vt sunt diuitie. ptātes. et honores. De his oib⁹ ptȝ exēplariter et pabolice. Mat thei.xx. de quinq̄ȝ talētis Et Lu.xix. de nobili q̄ tradidit seruis diuitias. De quib⁹ oib⁹ oportuit rō reddi et cōputatio fieri specialis. Et ergo sicut scribit̄ Job.xix. Scito esse iudiciū scȝ breuiter faciēdum. in quo de oib⁹ et singulis superi⁹ iam positis ratio strictissima exiget̄. Quare dicebat Job.xxxi. Quid faciā cū surrexerit ad iudicandū dñs. et cum q̄sierit q̄d rñdebo illi. O q̄ȝ velociter veniet q̄rens et interrogās de oībus opib⁹ nr̄is. Nā iuxta est dies perditiōis et adesse festināt tpa. scȝ q̄n iudicabit dñs ppl'm suū. Quia vt dr̄ Abdie primo. Juxta ē dies dñi sup omnes gētes. Ipse nāq̄ȝ dr̄ in Apoca.iij. Ecce venio cito. Et ergo dicit̄ in euāge. Marci.xiij. Vigilate nescitis em̄ q̄n dñs veniet. an media nocte. an gallicātu. an mane. ne cum venerit repēte inueniat vos dormiētes. Qd̄ autem vobis dico oib⁹ dico. Vigilate. vigilate. Nam si nō vigilaueris veniam ad te tanq̄ȝ fur. et nescies q̄ hora veniam ad te. Item Apoca. vltimo. Ecce venio cito et merces mea mecū est reddē vnicuiq̄ȝ scd̄m opa sua. et ergo charissime cum de tot et tātis oportebit te iam cito et q̄si improuise et subito rōnem reddē semp vigila. diligēter te examina. cōsciētiam q̄ȝ tuam fundit⁹ expurga. Vt cum dñs ad iudicādum venerit possis eidem cōueniēter rñdere. Et in oculis ei⁹ gratiā ac veniam pctōꝝ misericordie inuenire. Et hoc ē qd̄ suadet̄ tibi Eclast.xviij. ibi dr̄. Ante iudiciū temetipm interroga et in conspectu dei inuenies ꝓpiciationem

¶ Quod iudicium timēdum sit ꝓpter. sententie probationem.

Rimū qd̄ finale iudicium reddit formidabile et pauescēdū est horribilis sniē expectatio q̄ a iudice tūc crudeliter ē ferēda. Hec aūt sentētia est terribilis spāliter ꝓpter tria. Primum

est incertitudo snīe siue dubitatio. Nulli em̄ constat an p se vel contra se ferat. Nā vt dr Eccle. ix. Sunt iusti atqꝫ sapiētes. ꝛ opa eoꝝ in manu dei sunt. ꝛ tn̄ nescit hō vtꝝ odio an amore dignus sit. sed oīa in futuro seruant incerta. Vn̄ legit in vitaspatꝝ. ꝙ cū abbas agaton moritur⁹ p tres dies staret imobilis apertis oculis. ꝛ frēs eū pulsarent dicētes. Abba vbi es? Rn̄dit in cōspectu oīm iudicis assisto. Et dixerūt frēs Tu times. Dixit Intima ꝟtute q̄ potui mādata dei custodiui. sꝫ hō sum. ꝛ nescio vtꝝ opa mea accepta sint corā deo. qꝛ alit sunt dei iudicia. ꝛ alit hoīm. Et iō nec cōfido. nisi venero an̄ deum. Dicit em̄ Grego⁹. Sepe iusticiā meā ad examen diuīe iusticie inducta iiusticia est. et plerūqꝫ sordet in ꝯspectu iudicis. qđ in itentiōe fulget operātis. Vn̄ Prouer. xiiij. Est via q̄ videt hoīb⁹ recta ꝛ nouissima ei⁹ ducunt ad interitum. Et qꝛ iste scūs pr̄ Agaton hec cordialiter aduertebat. iō qꝛuis in mādatis dei custodiēdis diligentissim⁹ fuit. futuꝝ tn̄ iudicium valde timuit ꝛ expauit.

¶ Itē legit adhuc in vitaspatꝝ. ꝙ quidā senex dixit. Tres res timeo. Vnā videlꝫ qn̄ aīa mea egressura ē de cope. Alia qn̄ occursura ē ipsi deo. Tercia ꝟo qn̄ finalem snīam i die nouissimo expectauerit auditura. ecce q̄liter multi sanctoꝝ patꝝ hoc iudiciū timuerūt. ꝓpter incertitudinē snīe tunc ferēde. Et ꝟo meritoꝝ valde timēdum. Vn̄ Mat. vij. ꝛ sunt ꝟba saluatoris. Multi dicēt mihi dn̄e dn̄e. nōne in noīe tuo ꝓphetauim⁹ et demonia eiecim⁹. ꝛ ꝟtutes multas fecim⁹. Et tūc ꝯfitebor illis dicēs. Discedite a me qꝛ nunqꝫ noui vos. Si ꝓphete ꝛ fugātes demones et miracula in dei noīe faciētes. tūc repellent. quis tā sancte hic posset viuē ꝙ in hoc iudicio non habeat tremē? Null⁹ verissime cum nō sit mund⁹ a sorde sup terram. etiā; nec infans vni⁹ diei. Hinc est qđ scribit Esaie lxiiij. Facti sum⁹ oēs nos vt imund⁹. quasi panus mēstruate vniuerse iusticie nr̄e. Igit de oībus opibus nr̄is in hoc iudicio ꝓcedēdis quātūcūqꝫ etiam videātur bona siue iusta debemus merito formidare. Vn̄ Job. ix. Verebar oīa opa mea. Sic beat⁹ Paulus vas electōis. qꝛuis de nullo pctō sibi cōscius fuerit. Dicit em̄ Actu. xxiij. Ego oī bono cōuersat⁹ sum apud deū vsqꝫ in hodiernū diē. Tn̄ sicut scribit Eccle. v. De ꝓpiciatu pctōꝝ noli esse sine metu. Vn̄ primo ad Corinth. iiij. q̄si pauēdo dt. Nihil mihi cōscius sum sed in hoc iusti-

ficatus nō sum. Hinc Grego. ait. Justi āt viri omne qd agunt metuūt dum caute cōsiderant añ quātum iudicē stabūt. Oēs eñ stabim⁹ añ tribunal christi. vt scribit Apl's ad Roma. xiiij. Et ergo miserrim⁹ quid dicā vel q̄d faciam. dum nil boni pferā añ tantum iudicē. Secūdum est illi⁹ snīe dura ꝛ lamētabilis. ī mo intolerabilis platio. Vñ Mat. xxv. Cum venerit fili⁹ ho mis in maiestate sua ꝛ oēs angeli cum eo. tūc sedebit sup sedem maiestatis sue. Et ꝯgregabunt ante eum oēs gentes. ꝛ sepabit eos ab inuicē sicut pastor segregat oues ab hedis. Et statuet q̇ dē oues a dextris. hedos āt a sinistris. Tūc dicet rex his q̇ a dex tris ei⁹ erunt. Venite bñdicti pr̄is mei possidete paratū vobis regnum a cōstitutiōe mundi. Esuriui ꝛ dedistis mihi mādu ca re. sitiui ꝛ dedistis mihi bibere. ꝛ cetera q̄ sequūtur. Tunc dicet et his qui a sinistris ei⁹ erunt. Discedite a me maledci in ignem eternū qui parat⁹ est diabolo ꝛ angelis ei⁹. Vñ quidā. Judicis in lite breuis est vox Ite Venite. Dicet reprobis ite. venite bo nis. O gratiosissimū ꝛ dulce christi alloquiū. cum dixerit Ve nite. O dur ꝛ amarum imo itolerabile vbum cū pnūciauerit Discedite a me maledci in ignē eternū. siue ite. Vere vere. As pera vox Ite. vox ē bñdicta Venite. Vñ Bern. ait. O q̄z gra ue ꝛ amarū a sinistris erit ite. cū a dextris vos venite dicet rex largitor vite. Iste est gladi⁹ ab vtraqꝫ pte acut⁹ exiēs de ore filij hois. Vt habet Apoca. pri. ꝛ etiā xix. Certe tūc pcutiet terraz virga oris sui ꝛ spū labiorum suorum interficiet impiū. Vt habetur Esa. xi. O q̄z terribile ē illam vocē tunc audire. Vñ Aug⁹ sup Joannē. Qui ceciderunt ad vocē vnā morituri chri. q̄d facient sub voce iudicaturi Ipe siquidē rugiet tanq̄z leo. vñ Amos. iij. Leo rugiet q̇s nō timebit. Esa. v. Rugitus ei⁹ vt leonis Hie remie. xxv. Dn̄s de excelso rugiet ꝛ de habitaculo suo dabit vo cē suā. Peruenitqꝫ son⁹ eius ad extremū terre. q̄r iudiciuz dn̄o cū gentib⁹. Certe tūc vox dn̄i cōfringētis cedros. nam tūc dn̄s cōfringet cedros libani. Hoc est supbos ꝛ eleuatos ei⁹ speciales inimicos. Qui mox vt hōrificati fuerint. ꝛ tanq̄z cedri exaltati queadmodū fum⁹ deficiēt. cū in h iudicio hūiliati fuerit a dn̄o. et q̄si penit⁹ ad nihilum redacti. Hec etiā vox dn̄i erit sicut toni truū vberās terrā. Ideo Job xxvi. tremens dicebat. Quis po terit tonitruū magnitudinis eius intueri. Unde Psalmista.

Intonuit de celo dñs ⁊ altissim⁹ dedit vocē suam. Job. xxxvij. Tonabit dñs voce sua mirabilit̄ qui facit magna ⁊ mirabilia. Hinc Ancelm⁹ in meditationib⁹ suis dr. Quid dormias aīa te pida ⁊ euomi digna. Qui nō expgiscit̄. Qui non tremit ad tm̄ tonitruū. nō dormit. sed mortu⁹ est. Item ṽbum dñi erit ad mo dum choruscātis. Zacha. ix. Exibit vt fulgur iaculū eius ⁊ dñs in tuba canet. Certe sicut dr Esaie. xx. In die illa clanget tuba magna. Hinc dr Chrysosto. sup illud Mat. xiiij. Virtutes celo rum mouebūtur. Vere vox magna vox tube terribilis. cui oīa obediūt elemēta. Que petras scindit. iferos aperit. portas ere as frāgit. vincula mortuo℞ disrūpit. ⁊ de ꝓfundis abyssi libera tas aīas corpib⁹ suis reddit. ⁊ ad iudicium ire cōpellit. Hec om nia citi⁹ consumētur in ope. tanq̄ʒ sagitta trāsit in aere. Dicēte Aplo prima ad Corinthos xv. In momēto in ictu oculi i no uissima tuba. De hac etiā tuba dr btūs Hiero⁹ sup Mat. Quo tiēs diem illum cōsidero. toto corde cōtremisco. Siue etiam co medo. siue bibo. siue aliq̄d aliud facio. Semper videt̄ illa horribi lis tuba sonare in auribus meis. Surgite vos mortui ⁊ venite ad iudicium. Hūc diem freq̄uēter debet cogitare quilibet tribu lat⁹. seu onere pn̄ie aggrauat⁹ ⁊ magnū inde suscipiet in aīa sub leuamē. Vn̄ dicit btūs Grego. in omel. Diem illū frēs charissi mi añ oculos vr̄os ponite. ⁊ quicq̄d mō graue cernit̄ in ei⁹ com paratiōe leuiat̄. Debem⁹ etiam hāc diem expauescē ⁊ timē. Nā hec ē dies ire. dies magna ⁊ amara valde. Vn̄ Sophonie pmo Vox dici dñi amara. tribulabit̄ ibi fortis. dies ire. dies illa. dies tribulatōis ⁊ angustie. dies calamitatis ⁊ miserie. dies tenebra rum ⁊ caligis. dies nebule ⁊ turbinis. dies tube ⁊ clāgoris. Itē Esa. iiij. Sol cōuertet̄ in tenebras. ⁊ luna ī sanguinē. anteq̄ʒ ve niet dies dñi magn⁹ ⁊ horribilis. O quātum metuebat beatus Bern̄. hūc diem qñ dixit. Cū recordor moritur⁹. terret terror me ventur⁹. Quem expecto nō secur⁹. terret dies me terroris. dies ire ⁊ furoris. dies luct⁹ ⁊ meroris. dies vltrix pctōis. De hoc etiam die ait sic idem in sermōe. Audi stabūt ante tribunal christi. vt audiāt vocē iudicij. q̄ obturauerūt aurem suā ad vo cem cōsilij. Quid em̄ loquit̄ deus. Agite inq̄t pn̄iam. Multi tn̄ dissimulāt. multi cōtinēt aures suas ⁊ dicūt. Dur⁹ est hic s̄mo Nō sic impij nō sic. tūc intonet dur⁹ sermo. ṽbum asperum cū

pronūciatum fuerit. Ite maledcī in ignē eternū. Quid ergo di-
cēt in die illa terribili miseri pctōres ppetue cōdemnati. cum vi
derit scōs ad regnū vocari. atqꝫ semetipos ad mortis supplicia
eternalit̄ destinari. Certe sicut dr̄ Sap. v. Gemētes pre angu-
stia spūs dicēt intra se pn̄iaꝫ agētes. Hi sunt quos aliqn̄ habui
mus inderisum ꝛ in silitudinem improperij. Nos isensati vi-
tam illoꝝ estimauim⁹ insaniā. ꝛ finē illoꝝ sine hōre. Quō ergo
deputati sunt int̄ filios dei ꝛ iter scōs sors illoꝝ est. Nos erra-
uim⁹ a via veritatis ꝛ lumē iusticie nō illuxit nobis. ꝛ sol itelli
gētie nō est ort⁹ nobis. Lassati sum⁹ in via iniqtatis ꝛ pditōis
et ambulauim⁹ vias difficiles. viam āt dn̄i ignorauim⁹. Quid
nobis pfuit supbia. aut qd diuitiarum iactātia contulit nobis.
Transierūt oia illa tanqꝫ nauis q̄ ptrāsit fluctuātem aquā. cu-
ius cū preterit nō est vestigiū inuenire. Certe hec confessio ꝛ pe
nitētia tūc erit nimis tarda. Penitebūt quidē ad penam. sꝫ nō
cōuertent̄ ad veniam. Nā tunc nō erit ampli⁹ loc⁹ mīe ꝛ venie
sed equitatis ꝛ iusticie. cum pnunciat̄ a tremendo iudice Ite et
venite. O quātum hec sn̄ia est ab oib⁹ metuēda. ¶ Vn̄ legit̄
q̄ quidā scūs cum spūs fornicatiōis ipm grauiter tētaret. exo-
rauit dn̄m vt tētator ei visibilr̄ apparēt. qđ et factum ē. Tunc
scūs ille ait Quid tibi pdest q̄ me sic tētas. est em̄ summa fatui
tas. Nosti nāqꝫ q̄ cum aliquē in pctm̄ precipitas. pctm̄ tuū ag
grauas ꝛ ex cōsequenti sic penā tuam augmētas. R̄ndens de-
mon. Scio inqt veꝝ esse qđ loqris. scio em̄ q̄ quāto plures pec
care fecero tāto diē iudicij ampli⁹ retardabo. Illam āt diem su-
per oia reformido. in q̄ duram illam sn̄iam me audituꝝ expecto
Ite maledci in ignē eteruum. q̄ parat⁹ est diabolo ꝛ angelis ei⁹
Et vt fulminationē illi⁹ sn̄ie saltem ad temp⁹ valeā retardare
Jdō nitor hoīes tam grauiter tētare. O de⁹ eterne quātum tūc
demones ꝛ miseri pctōres timebūt et a voce tonitrui tui formi
dabūt. Et ergo si volueris hāc vocē non timē. ꝛ ī illa die mag̃
et horribili secur⁹ esse. semina nūc opa pietatis. iusticie ꝛ mīe O
q̄ꝫ felix fuerit ꝛ multū beat⁹. qui nūc intelligit sup egenū ꝛ pau-
perē. in illa die liberabit eum dn̄s. Vn̄ Prouer. xi. Bn̄facit aīe
sue vir misericors. facit etiā dignos fruct⁹ Nā qui nūc seminā
in lachrymis ꝛ dolore. tunc venietes veniēt. portātes manipu-
los suos cum magna exultatiōe. Sꝫ multi nūc seminā spinas

et zizania. putātes se tunc triticū messuros. nō sic impij non sic
Que em̄ seminauerit hō. hec ꝛ metet. dt apl's ad Gala. vi. Et er-
go dt dn̄s Osee x. Arastis impietatē. iniq̄tatē messuistis. Vn̄
qui seminauerit pctm̄ ꝛ act⁹ nequicie metet gehēnalem penam
Qui vero ꝟtutes ꝛ opa p̄me. colliget gloriā sempiternaz. nam
qui bona egerūt ibunt ī vitam eternam. q̄ vero mala ī ignē eter
num. Opa em̄ illoꝝ sequūtur illos. Apoca. xiiij. Nā opa tunc
saluabūt. ꝛ opa cōdemnabūt. Hinc ē quod dr Joā. v. Veniet
hora in q̄ oēs qui in monumētis sunt. audiēt vocem dn̄i. ꝛ pce-
dent q̄ bona fecerūt in resurrectiōez vite. qui ꝟo mala in resurre
ctionem iudicij. vn̄ Apoca. ij. dt iudex affutur⁹ Ego sum scru-
tās renes ꝛ dabo vnicuiq̄ꝫ ſm opa sua. Nā vt dr Abdie primo
Sicut fecisti fiet tibi. Et ergo scribit̄ Hiēmie. l. ca. Et sunt ꝟba
iudicis ad angelos malos de pctōre cōdemnato sic dicētis Red
dite ei scd̄m opus suum. iuxta omnia q̄ fecit facite illi. Et ergo si
volueris an̄ christum autumnū bonum hr̄e ꝛ multis fructibus
abūdare. semina nūc largiter in hoc vere hui⁹ p̄ntis vite. nam q̄
parce semiat parce ꝛ metet Et q̄ seminat in bn̄dictionib⁹. de be
nedictionib⁹ ꝛ metet. Vt habet̄. ij. ad Corin. x. Sic etiam q̄ se-
minat ī maledictionib⁹ ꝛ pctis. de eisdē metet. Nam vt dicitur
p̄uerbio cōmuni. Qd̄ sibi quisquis serit p̄ntis tp̄e vite. Hoc si-
bi messis erit cum dr ite venite ¶ Tercium ꝟo ꝓpter qd̄ snīa iu
dicis ē terribilis ꝛ desolata ē omni dolore plena dānatoꝝ a deo
et angelis. ꝛ ab oībus scis sepatio eterna. cū ps sinistra a demo
nibus rapiet̄. Jn instāti em̄ ꝛ sine mora illa horribili snīa ab ore
christi ꝓmulgata erūt parati demones crudelissimi. rapientes
aīas miseroꝝ. ducētes eas velociter ad suppliciū sempiternum
Hoc etiam ptz figuratiue. Hester. vij. de mīstris assueri regis. q̄
erāt auidissimi ad suspendēdum amon Vn̄ dr ibidem. Necdū
verbū de ore regis exibat ꝛ operuerūt faciem ei⁹ ministri regis.
Sic diaboli statim ī illo die erūt paratissimi ad recipiēdum sta-
tim aīas pctoꝝ. Et h̄ est quod dr in lamētationib⁹ Hiēmie pri
mo. Oēs psecutores ei⁹ apphenderūt eā. Vn̄ Chrysost. in li.
de repatōe lapsi. Cogita senos illos ꝛ horrēdos penaꝝ mīstros
qui pctōres pcipitant ad supplicia sempiterna. Jtem Hugo de
scō victore. Tortores horribiles qui nunq̄ꝫ miserent̄ erunt pa-
rati vt data snīa. te damnatum rapiāt ad tormēta sempiterna

Tunc miserand⁹ miser lamentādo dicet. Susceperūt me sicut leo parat⁹ ad predam. ⁊ sicut catul⁹ leonis habitans in abditis. O dolor ineffabilis. o pena indicibilis talis amarissime persecutionis. Vñ Bernard⁹ in meditationibus suis sic ait. Quis puta s meror erit. quis luct⁹. que tristicia quando sepabunt mali a cōsortio iustorum et a visiōe dei. ⁊ traditi in ptātem demonum ibūt cum illis in ignem eternum. Ibiqꝫ erūt sine fine in luctu ⁊ gemitu Procul elōgati a beata patria paradisi. ⁊ in gehēna nūqꝫ lucem habituri iuxta quātitatem culpe penā sustinētes. tūc illi miseri pctōres de omni redemptiōe desperātes vsqꝫ in eternum non videbūt lumen. nam introibunt in īferiora terre ⁊ tradētur in man⁹ gladij partes vulpium erūt. hoc est ipsoꝝ demonum qui sunt fraudulēti ⁊ nequissimi ad nocēdum omnib⁹ De hac sepationis pena sic dt Chrysostom⁹ in li. de repatione lapsi. Nonulli imperitoꝝ putant sibi satis esse ⁊ optabile videri si tantūmodo careāt gehenna. Ego āt multo grauiores qꝫ gehennam dico esse cruciat⁹. remoueri ⁊ abijci ab illa gloria. nec puto acerba esse gehēne supplicia. Ut sunt illa. De quib⁹ audi qd dt btūs Petr⁹. Torquet is qui arcetur a cōspectu christi hoc crede mihi penis oībus grauius. Et hoc solum est qd superat gehennā. Vñ idem sup illud Matthei. xvi. Excidet ⁊ in ignē mittetur. Intolerabilis res est gehēna ⁊ supplicium horribile. Tamē si mille quis gehēnas ponat. nil tale est durum quale ab honore illi⁹ glorie ꝓpelli ⁊ exosum esse a christo. Nam scdm Augustinum. Reprobi mallēt omne tormētum sustinere qꝫ videre faciem iudicis irati Unde Iohelis secundo. A facie eius contremuit terra. moti sunt celi ⁊ stelle retraxerūt splendorem suū a faciē eius trepidabunt populi. Certe domine tunc peccatores infirmabuntur ⁊ peribunt a facie tua. Et hoc pre dolore nimio. cum eam viderint auersam. ⁊ quo ad ipsos terribiliter commotam ⁊ crudelissime dicentem illud Hieremie. xviij. Dorsum et non faciem ostendat eis in die perditionis eorum. O qualis separatio. O qꝫ grauis ⁊ amara tunc diuisio cuiuslibet peccatoris a facie domini taliter indignantis. ⁊ horribiliter dicentis. Amē dico vobis nescio vos Vñ quidā. Charoꝝ tristis descessus tristior istis Corpis ⁊ anime tristissim⁹ a deitate. Charissimi ꝓpē hec omnia supradicta ⁊ quasi infinita alia que breuitatis causa

omittũtur. expgiscimi͂ ⁊ leuate capita vr̄a. ac omni timore ⁊ tre
more diē illum p̄cauete Nam sicut dr̄ Sophonie primo. Juxta
est dies dn̄i magn⁹ iuxta ⁊ velox nimis. Et ergo dr̄ Esaie. xiij.
Uigilate. qr ꝓpe est dies dn̄i. vigilate itaqȝ qr nescitis diē neqȝ
horam. vt scribit Mat. xxv. Un̄ prima ad Thessal. vlti. Frēs
ista diligēter scitis qr dies dn̄i sicut fur ita ī nocte veniet. Cum
em̄ dixerit pax ⁊ securitas tūc repentin⁹ eis supueniet interit⁹.
et sicut dolor in vtero habentis ⁊ nō effugiēt. Uos āt frēs iam
nō estis in tenebris. vt vos dies illa tanq̄ȝ fur ꝯphendat Uos
em̄ filij lucis estis ⁊ filij dei. Igit non dormiam⁹ sicut ceteri. sed
vigilem⁹ ⁊ sobrij sim⁹. Hec vbi supra. Jtem Lu. xxi. Attēdite
vobis ne forte grauētur corda vr̄a in crapula ⁊ ebrietate. ⁊ cu-
ris hui⁹ vite. ⁊ veniat sup vos repētina dies illa Tanq̄ȝ laque⁹
em̄ supueniet in oēs qui sedēt sup faciem vniuerse terre. Uigi-
late itaqȝ frēs omni tpe orātes vt digni habeami oīa ista fugere
que ventura sunt. ⁊ stare an̄ filium homīs. Hec oīa ibidem Nā
in veritate ibi erit amor ⁊ tremor ⁊ intolerabil' dolor. Un̄ Jo-
hel. ij. Magn⁹ est dies dn̄i ⁊ terribilis valde. q̄s sustinebit eum.
Et Esa. ij. Et introibūt in speluncas petrarꝫ a facie formidis
dn̄i ⁊ voragine terre. et a gloria maiestatis ei⁹ cum surrexerit p
cutē terram. Tūc em̄ in fremitu cōculcabit terram ⁊ in furore
obstupefaciet gētes. Sicut scribit Abacuc. iij Et ideo dr̄ Esa.
x. Quid facietis ī die visitatiōis ⁊ calamitatis de lōge veniētis
ad cui⁹ fugietis auxilium? Certe pctōri tūc nullum erit refugiū
nullum solamē seu adiutorium. Un̄ Anselm⁹ in libro de silitu
dib⁹. A dextris erunt pctā accusātia. a sinistris īfinita demo-
nia. Subt⁹ horridum chaos inferni. desup p̄ntia iudicis irati.
Foris mund⁹ ardens. intus ꝯsciā vrens. vix iust⁹ saluabit Pec
cator autem sic dephensus q̄ fugiet. latere tūc erit impossibile. ⁊
apparē intolerabile. Jtem ē dicta sn̄ia eo magis formidabilis ⁊
timēda. qr nō solum corp⁹ diiudicat. sȝ etiam ipam aīam cōdem
nat ¶ Un̄ legit in exemplo. Duo frēs quorꝫ vnus erat fatu⁹ ⁊
alter sapiēs. ibāt pariter eadem via. Cum āt venissent ad biui-
um vbi erāt due vie. vna delectabilis ⁊ pulchra. reliq̄ vo inabil'
et aspera. Fatu⁹ videns viam delectabilē. dixit sapiēti. Eamus
per hāc viam. Sapiēs rn̄dit. Frater ⁊ si via ista delectabilis ē.
tamē ad malum hospicium ī fine deducit. Un̄ consulo p aliam

viam trāseam⁹. nam q̄uis ipsa sit aspera ⁊ inabilis. tamē ducit finaliter ad hospiciū laudabile ⁊ pulchꝝ nimis. magne honestatis ⁊ quietis. Rñdit fatu⁹ frater. Magis volo oculis meis credere q̄ꝫ tibi de his q̄ tu nō vides. Et sic se posuit ille fatu⁹ in via delectabili ⁊ amena. Q̄d sapiens vidēs nolēs eum relinq̄re ipsum seq̄bat. Pergētes autem pariter inciderūt statim in latrones. q̄ eos ab inuicem separātes posuerūt in carcerib⁹ diuersis. Factum est autem vt rex illi⁹ terre p̄ciperet quadam die oēs incarceratos ad se adduci. vt ip̄os iudicaret ad mortem. Uenientes āt isti duo frēs inter ceteros cum se mutuo viderēt. sapiēs sic dixit regi. O dn̄e mi rex ⁊ iudex. valde cōqueror vob̄ de isto fratre meo. Nā cum essem⁹ pariter ī via. ⁊ ipse sit fatu⁹ ego ꝟo sapiēs sum reputat⁹. Ipse em̄ mihi nolebat credē vt iuissem⁹ p̱ quādam bonam viā quam sibi demōstraui. ſꝫ fecit me secum ire per quādam viā malam. vbi cecidim⁹ inter latrones. vn̄ reus ē mortis mee. Ad hec fatu⁹ dixit. Dn̄e mi rex. Ego aduersus fratrē meum maiorē habeo cām cōquerendi. Nā cum ip̄e sapiens sit nō debuisset tam faciliter me secut⁹ fuisse p̱ viam quam sciuit fore malā. Q̄d si nō fecisset rediissem vtiqꝫ ⁊ secut⁹ eum fuissem et pn̄s periculum nullaten⁹ incurrissem. Un̄ vere re⁹ est mortis mee. His ꝟbis ex vtraqꝫ p̱te auditis: rex talem p̱tulit sn̄iaꝫ dicēs. Tu fatue noluisti sapiēti credere. ⁊ tu sapiēs secut⁹ es fatuū. igitur vos ambo debetis morte cōdemnari.

Sic ergo erit frēs charissimi ī die iudicij. ⁊ in cōsummatiōe scl̄i cum exibunt aīe de latibulis suis. ⁊ corp̱a de sepulchris suis. ad recipiēdum iudiciū de cōmissis omnib⁹ operibus suis ⁊ omissis. Nam corp⁹ fatuū qꝛ noluit sequi cōsilium aīe sapiētis. ⁊ sp̄us sapiēs. qꝛ secut⁹ est corp⁹ fatuū. Igit̄ condemnabūtur ambo in iudicio extremo. Et hac de cā sn̄ia iudicis dr̄ gladi⁹ ex vtraqꝫ p̱te acut⁹. Ut habet̄ Apoca. i. Nam p̱cutiet tam q̄ ad corpus q̄ꝫ quo ad aīam miseꝝ pctōrem. Un̄ Mat. x. Illum timete qui potest corp⁹ ⁊ aīam p̱dere in gehennam. Item dc̄am sn̄iam reddit multum formidabilem ⁊ timēdam q̄litas ipsi⁹ iudicis. Est em̄ ferēda a iudice circūspecto immo prudētissimo q̄ nō poterit falli. Nam oīa sibi cognita sunt ⁊ nota. Ipse em̄ nouit abscōdita cordis scrutās corda ⁊ renes de⁹. Un̄ ad Hebre. iiij. Oīa nuda et ap̱ta sunt oculis ei⁹. Deus em̄ intuetur cor. Ut habet̄ primi

Regū.xvi. Vñ Ecciast.xxiij. Oculi domini multo plus luci-
diores, sunt sole. circumspiciētes omnes vias hominum. ⁊ pro-
fundum abyssi ⁊ hominum corda intuētes in absconditas par-
tes. Et ergo vt dt Boetius. Magna nobis indicta est bene faci
endi necessitas. cum agamꝰ omnia ante oculos iudicis cūcta cer
nentis. Item Hieremie.xxxij. Oculi tui aperti sunt super om-
nes vias filiorum adam. ⁊ reddas vnicuiqꝫ scdm fructum ad-
inuētionum eiꝰ. Iste est iudex valde metuēdus cui perspicabi-
le omne solidum ⁊ opertum omne secretum. cui obscura clarēt.
muta respondēt. mens sine voce loqtur. ⁊ silētium confitetur.
Hec etiam sniā ferenda est a iudice nouissimo. qui nō poterit fle
cti. nam iudicabit orbem terrarum in iusticia ⁊ populos in equi
tate. nulliꝰ etiam veretur potētiam. nec alicuiꝰ accipit personā
nec aliquo munere tunc placatur. Vñ Deutronomij.x. Deus
magnꝰ potens ⁊ terribilis qui ꝑsonam nō accipit nec munera.
Certe tunc plꝰ valebit pura cōscientia q̄ꝫ marsubia plena. Tūc
diuitibꝰ nihil ꝓderit diuitiarum copia. sed solum pietatis ⁊ iu-
sticie prosunt opera. Vñ Ezechie.vij. Argētum eorum foras
eijcietur. ⁊ aurum eorum in sterquilinium erit. Argētum ⁊ au
rum non valebit liberare in die furoris domini. Tunc appare-
bit dolus seculi. falsitas mūdi. ac vilitas ⁊ indignitas omnium
diuitiarum. O q̄ꝫ dulce. q̄ꝫ iocūdum erit tunc odisse mūdum. et
q̄ꝫ triste. q̄ꝫ amarum habuisse mūdum charum. Hec sniā ferēda
est a iudice q̇ precibus nō corrumpit̄ neqꝫ mitigat̄. Prouer.vi.
Nō acquiescet cuiusqꝫ precibꝰ. Et ideo vt dt Chrysosto. Ibi
angeli ꝓ hominibus nō intercedēt. Quia iustꝰ iudex tunc nō faci
et miām. sed reddet, vnicuiqꝫ ſm merita vel demerita. equam et
inflexibilem iusticiam. Vñ Ezechiel.vij. Scdm viam eoꝝ fa-
ciam eis. ⁊ scdm opa eoꝝ iudicabo eos. ⁊ sciēt q2 ego dominꝰ Et
ergo Job.ix. expauescēs dicebat. Verebar oīa opa mea sciens
quia nō parcis delinquēti. De his omnibꝰ ait Bernardꝰ in ꝓ-
sa. Juste quidem iudicabit nec ꝑsonam acceptabit prece nec cor
rumpet̄. sic nec precibꝰ flectet̄. Et igitur labora diligēter illuc de
ferre iusticiam. vbi miām nō poteris inuenire. Nam vt scribit̄
Prouer.xi. Non ꝓderunt diuitie ī die vltionis. sꝫ iusticia libe
rabit tūc a morte. Charissime si scholares lcōnes suas nesciētes
valde timent de examine mgr̄i. q2 forsitan acriter corrigentur.

Quātum hñt tunc timere miseri pctōres de extrema auditiōe summi mgr̄i ⁊ iudicis. q̇ non studuerūt in libro iusticie ⁊ verita tis. Certe in hoc examie q̄ nunc malignātur exterminabuntur Iniusti em̄ punientur ⁊ semē impiorꝫ peribit. Ecōtra vero tūc in memoria eterna erūt iusti. ⁊ ab auditiōe mala non timebunt Et ideo dr̄ Ecci. viij. Ante iudiciuꝫ para tibi iusticiā. Hec sn̄ia etiā feret a iudice crudeli ⁊ cōmoto qui nō poterit placari. Nā dn̄s qui nūc naturalr̄ māsuetꝰ est vt agnꝰ. tunc apparebit qua si leo rugiēs crudelis ⁊ cōmotꝰ. Vn̄ Osee. xiij. ⁊ pn̄t esse verba dn̄i de auaris. gulosis. ⁊ supbis ī die iudicij sic dicētis. Iuxta de sideria sua adimpleti sunt ⁊ saturati ⁊ eleuauerūt cor suū ⁊ obli ti sunt mei. Et ero eis q̄si leena ⁊ sicut pardus ī via assyriorꝫ. oc curram eis q̄si vrsa raptis catulis. ⁊ disrumpā interiora iecoris eorꝫ ⁊ cōsumam eos q̄si leo. Quid em̄ crudeliꝰ istis bestijs pote rit iueniri. Item dt̄ dn̄s ad impiū cōdemnandū. illud Ezechie. vij. Finis venit sup te ⁊ emittā furorem meū in te. ⁊ iudicabo te iuxta vias tuas ⁊ ponam ꝯtra te oēs abhominatiōes tuas Et non parcit oculꝰ meus sup te ⁊ abominationes tue ī medio tui erūt. Et scitis qr ego dn̄s. venit tēpus ꝓpe ē dies occisiōis. nūc de ꝓpinquo effundā iram meā sup te. effundā furorē meū in te. Certe dn̄e sicut ignis cōburit siluā. ⁊ sicut flāma cōburēs mon tes Ita tūc ꝑseq̄ris illos ī tēpestate tua ⁊ ī ira tua turbabis eos Tūc em̄ exardescet sicut ignis ira tua. ⁊ ī furore obstupefacies gētes. De quo dr̄ Esa. xxx. Ecce nomē dn̄i de lōginquo veniet ardēs furor eiꝰ ⁊ grauis ad portādum labia eiꝰ repleta sunt in- dignatiōe ⁊ lingua eiꝰ q̄si ignis deuorās ⁊ spūs eiꝰ quasi torrēs inundās vsqꝫ ad mediū colli. ad ꝑdendas gētes ad nihilū. Hūc furorē preuidit Iob in spū cum dt̄. Quis mihi tribuat vt ī in- ferno ꝓtegas me ⁊ abscōdas me donec ꝑtrāseat furor tuꝰ. Ve re tāta erit tūc seueritas iudicis. lꝙ nec verbis poterit exprimi. nec mēte cogitari. Omnia em̄ iudicia ab initio mūdi sup huma num genꝰ habita sunt tanq̄ꝫ stille ⁊ scintille respcū furoris dn̄i. quē in hoc iudicio exercebit. Ecce q̄ꝫ districtꝰ veniet ad iudiciū. qui mitis resurrexit ⁊ ad celū ascēdit Vn̄ Grego. in omelia su- per illud Ioā. xx. Thomas vnꝰ ex duodecim q̇ dicit̄ didymꝰ: sic ait. Frēs vitam vestram moresqꝫ cōponite. ⁊ is qui mitis resur rexit a mortuis. q̄ꝫ strictus in iudicio veniet preuidete. Certe in

die tremēdi examīs sui cum angelis ⁊ archāgelis. cum thronis
et dominatiōibꝰ. cum principatibꝰ ⁊ ptātibꝰ apparebit. celis et
terris ardentibꝰ. cunctisq̄ʒ elemētis ī obsequij sui terrore cōmo
tis. Hūc ergo tāti pauoris iudicem añ oculos vr̄os ponite. hūc
vētuꝝ timete vt hūc ventuꝝ non timidi sʒ securi videatis. Ti
mendꝰ est ergo mō. ne tunc timeatur Terror eiꝰ ad vsum bone
actiōis nos exerceat. metus illiꝰ vitam nr̄am a prauitatibꝰ cō-
pescat. Certe si aliq̇s vr̄m cum suo aduersario cām dicturus in
iudicio die crastina. esset exhibendꝰ totam fortasse noctē insom-
nem ducēt q̇d sibi dici posset. q̇d obiectionibꝰ responderet secū
sollicita ⁊ estimāti mēte ꝟsaret. vt iudicē inueniret aspeꝝ vehe
mēter metueret ⁊ noxius apparēt formidaret. Et q̇s ego. aut
quid ego? Nimirū non lōge futurꝰ post hoīem vermis. post ꝟ
mem puluis. Si ergo tāta cura ptimescit iudicium pulueris q̄
intētione cogitādum est. q̄ formidie ꝓuidendū est iudicium tan
te maiestatis. Hec oīa idem vbi sup̄. Sūt ⁊ quedā alia ꝑdictam
sniam grauātia. Primū videlʒ q2 ibi nō est ptās resistēdi. Sa
piē. vi. Uirtuti brachij tui q̇s resistet? Et Esa. xiiij. Quis resi
stet iudicio tuo. Uere nullꝰ potest resistē. sed omnes generalit̄
oportet cōparere. ac sniam summi iudicis siue velint siue nolit
coram angelis expectare. Ipe em̄ loq̇tur per Esaiam xlvij. ad
pctōrem cōdemnādum in hec ꝟba. Reuelabit ignominia tua ⁊
videbit opprobriū tuū. Ultionē capiam ⁊ nō resistet mihi hō.
Un̄ Job. ix. Deus cuiꝰ ire resistere nemo pt. Nā si fortitudo q̄
rit robustꝰ est. Hester. xiij. Dn̄e deꝰ rex oīpotens in dcōne tua
cuncta sunt posita ⁊ nō est qui possit resistē voluntati tue. Tu
em̄ fecisti celum ⁊ terrā. ⁊ quicq̇d celi ambitu cōtinetur dominꝰ
oīm tu es. nec est q̇ resistat maiestati tue. Iste est magnꝰ dn̄s. ⁊
fortis ⁊ potēs. cuiꝰ magnitudis ⁊ potētie non ē numerꝰ neq̄ʒ fi
nis. Nullū etiam quātumcūq̄ʒ magnum ipe timebit. Sap̄. vi.
Nō videbit dn̄s magnitudinē cuiusquā. qm̄ pusillū ⁊ magnū
ipe fecit. Oēs em̄ subiecti erunt pedibus eius ⁊ timebūt ipsum
in die illa vehemēter. Nam sicut dr Ezechi. vij. In die iudicij ⁊
furoris dn̄i rex lugebit. ⁊ princeps induet merore. Itē Apoca.
vi. Reges terre ⁊ pricipes ⁊ tribuni ⁊ iudices diuites ⁊ fortes.
et oīs seruꝰ ⁊ liber abscondēt se in spelūcis ⁊ ī petris montium.
Et dicēt montibꝰ Cadite sup̄ nos ⁊ abscōdite nos a facie sedē-

tis sup thronū. ⁊ ab ira agni. qm̄ venit dies magnus ire. Et ibidem xviij. Flebūt ⁊ plangāt reges terre q̇ in babylone fornicati sunt. ⁊ in delicijs vixerūt cum viderit fumū incendij eiꝰ. longe stātes ꝓpter timorem tormētoꝝ. Certe tūc erit tribulatio magna q̄lis nō fuit ab initio mūdi. vsqꝫ mō. Ut dʒ Mat. xxiiij. Secundū est ꝙ dc̄am sñiam aggrauat qꝛ non est ibi locꝰ pctōribus se abscondendi seu occultādi. Nam vt dʒ btūs Anselmꝰ Latere tūc erit īpossibile. ⁊ apparē intolerabile. Un̄ Job. xxxiiij. Nō sunt tenebre. ⁊ nō est vmbra mortꝪ ibi vt abscōdant̄ qui opant̄ iniq̇tatem. Item Bern̄. in sermone. Audi stabūt an̄ tribunal christi. vt audiāt vocem iudicij qui obturauerūt aures suas ad vocem cōsilij Ut superiꝰ allegatum ē. Charissime hūc diem time. hunc dn̄m ⁊ iudicem oīa iudicatuꝝ cordialiter expauesce vt eo diligētius possis pctā deuitare. Nā vt dʒ Eccl. pri. Timor dn̄i expellit pctm̄. Et alibi. In timore dn̄i omnis hō declinat a malo. ¶ Tercium est qđ dictam sñiam aggrauat. qꝛ non est ibi locꝰ ad alium appellādi. nec spacium appellādi Un̄ Ps. Quo ibo a spū tuo. ⁊ quo a facie tua fugiam. Si ascēdero in celū tu illic es. si ascēdero ad infernū ades. Unde dʒ dñus de pctōre Amos. ix. Fugiēt ⁊ nō saluabit̄ ex eis qui fugerit si descenderit vsqꝫ ad infernū inde manꝰ mea educet eos. Et si ascenderit vsqꝫ ad celum inde trahā eos. ⁊ absconditi fuerit in vertice carmeli inde scrutās auferam eos. Et si celauerit se ab oculis meis in fundo maris. ibi mādabo serpēti ⁊ mordebit eos. Et si abierint in captiuitatē coram inimicis suis. ibi mādabo gladio ⁊ occidet eos. ⁊ ponam oculos meos sup eos in bono ⁊ in malo. Et ergo Job. x. Dn̄s oīa iudicaturꝰ sic dʒ. Non est q̇ de manu mea possit eruere. Certa sunt plane video vbiqꝫ nos inueniet manꝰ oīpotētis. Un̄ autor de curru aīe. Quid facies diues nusquā tutus bene viues. Quo te cōuertes quo cursum ꝑdite vtes Quo vertes cursum nō tutꝰ es hic neqꝫ sursum. Si miser ascēdis celos vel ad infera tēdis. Impat in celis ferꝰ est vel ad infera telis Si mare querat̄ rex iste mari dn̄at̄. Nusquā tutꝰ eris sed vbiqꝫ repertꝰ haberis. Uere vere ita nullibi patebit fuga vel ī morte nec in vita. O q̄ꝫ bene aduertebat hoc btūs Eleasarꝰ qui sic iquiens dicebat. Manꝰ oīpotētis neqꝫ viuꝰ neqꝫ defunctꝰ effugiam. Ut habet̄. ij. Macha. vi. Ex dictis igitur ptʒ multiplr ꝙ

finale iudicium erit omnib⁹ metuendum. ꝛ hoc ꝓpter accusatio nem plurimoꝝ ibi sustinēdam. Et ꝓpter rōem vniuersoꝝ gene raliter reddēdam. Et ꝓpter diffinitiuā sniam tūc a iusto iudice horribiliter ꝓferēdam. Hui⁹ ergo memoria preseruat nō imme rito quemlibet a peccatis.

¶ Sequūtur Exempla de Secūdo no uissimorum.

¶ De extremo iudicio.

¶ Legitur i libro de ortu carthusiensiū. ꝙ quidā doctor ꝑcipu⁹ et vita vt videbat ꝛ fama doctrina ꝛ sapia int oēs doctores pa risiēses excellēter honorat⁹ ꝛ mirablr gratiosus graui ꝛ vltia i firmitate ꝑuent⁹ nō diu decumbēs diem clausit extremū. Cūqꝫ tota die illa q̄ defunct⁹ est more parisiēsi in aula funē in feretro decūbente fuissent cātata officia defunctoꝝ. i crastino mane cō gregata ibidē vniuersitate parisiēsi tam scholarium q̄ȝ doctoꝝ vt tā honorabili viro solēnis ꝛ venerabilr preberet funeralis of ficij sepultura. Cū igit reuerēdi viri feretꝝ in quo fun⁹ iacebat eleuare vellēt ad ecciam deferendū subito cūctis stupētib⁹ qui mortu⁹ videbat ꝛ erat eleuato capite resedit i feretro ac oib⁹ au dientib⁹ alta ꝛ terribili voce clamauit. Justo dei iudicio accusa t⁹ sum Et h̄ dicto caput deposuit ꝛ decubuit mortu⁹ sicut pri⁹ Qua voce cūcti attoniti ꝛ territi deliberauerūt ipm illo die nul lo mō fore sepeliendū sed vsqꝫ ad crastinū reseruandū. Mane ḡ sequēti cū multitudo magna cōuenisset. dictūqꝫ fun⁹ sicut prius vellēt ad ecciam deportare. defunct⁹ sicut pri⁹ eleuato capite do lorosa ꝛ terribili voce intonuit. Justo dei iudicio iudicat⁹ sum. Quā vocē multitudo audiēs ꝛ itelligēs stupuit plus q̄ȝ prius. Et cū alterutꝝ interrogassent qd sibi vellent tā insoliti ꝛ inexꝑti defuncti clamores. ꝛ adhuc determinauerūt ipm nisi i alio cra stino nullaten⁹ tumulādū. Tercia vo die cū ꝓpt ista ꝓdigia fe re tota ciuitas ꝯuenisset. ꝛ fun⁹ cunctis ꝑpatis ad tumulū vel lēt deportare. defunct⁹ sicut pri⁹ iā tercio altissima ꝛ mestissima voce ꝑsonuit. Justo dei iudicio ꝯdēnat⁹ sum. Qua horribili sen tētia audita q̄si oēs imēso fuerūt tiore ꝛ tremore ꝑculsi certi fci de ꝯdēnatiōe tāti viri q int alios videbat honestate vite clarita

re fame dignitatis excellẽtia ⁊ multiplici ſcīa ⁊ ſapīa ꝑfulgẽ Ea
tẽpeſtate erat ibi mgr̄ Bruno doctor famoſus. natione teutoni
cꝰ de colonia nõ obſcuris parẽtibus natus. eccīe etiã remẽſis ca
nonicꝰ ⁊ ibidẽ ſcholariũ mgr̄ qui ſuꝑdcis vocibꝰ ſalubrit̄ territꝰ
atqꝫ cõpunctꝰ allocutꝰ eſt quoſdã ſocios ibi pn̄tes. infra ſcript̄
vel ſilibꝰ v̄bis. dicẽs Eya chariſſimi q̄d faciemꝰ. Oẽs ſimul pe
rimꝰ. nõ ſaluabimur niſi q̄ fugerit. Si ĩ viridi hoc ſit ĩ arido q̄d fi
et. Si hõ tãte dignitatis tãte lr̄ature tãte ſcīe. qui videbat̄ tam
honeſte vite. q̄ erat tã celebris fame. ſic indubitãter ẽ damnatꝰ.
quid nos miſeri homũculi faciemꝰ. Si lugubri voce vnꝰ homũ
cionis tã horribili ac ſtupẽdo timore ac tremore cõcuſſi ac ſtupe
facti ſumꝰ quid faciemꝰ cum rugitꝰ leonis cũ extremi iudicij tu
ba in aures nr̄ãs ꝑcrepuerit cum oẽs audierimꝰ. Surgite mor
tui venite ad iudiciũ. Quõ in tali horribili iudicio vbi columne
celi contremiſcẽt. ⁊ angeli terrebunt̄. ⁊ territi cogent̄ apparere.
Ubi tũc latebimꝰ. Impoſſibile erit latẽ intolerabile apparere
Fugiamꝰ igit̄ a facie gladij preoccupemꝰ faciem dñi in ꝯfeſſione
Uenite adoremꝰ ⁊ ꝓcidamꝰ ante deũ ploremꝰ coram dño q̄ fe-
cit nos. Poſtq̄ꝫ igit̄ vocem eiꝰ audiuimꝰ non obduremꝰ corda
nr̄a. ſꝫ exeamꝰ de medio babylonis egrediamur pentapolim ig
ne ⁊ ſulphure iã ſuccẽſam. ⁊ exẽplo bt̄i pauli hẽmite. ⁊ bt̄i anto
nij. arſenij. euagrij. ⁊ alioꝝ ſcõꝝ cũ btõ ioãne baptiſta antra de
ſerti queramꝰ in montibꝰ nos ſaluos faciamꝰ vt eterni iudicis
irã ⁊ ſn̄iam damnatõis eterne euadamꝰ ⁊ ꝑuenire poſſimus ad
portũ ⁊ trãquillitatẽ ſalutis et̄ne. His ⁊ ſilibꝰ verbis ⁊ ſenten-
tijs ſeipm̄ ⁊ quoſdã ſocios alloquẽs ⁊ exhortãs. Deliberauer̄t
ipſe ⁊ ſex alij viri ꝓbi ſecum abrenũciare mundo ⁊ oibꝰ pompis
eiꝰ ⁊ ad ꝑfectã pn̄iam peragendã heremi deſerta cõpetẽtia q̄rẽ.
et ibidẽ relictis oibꝰ delicijs. ⁊ honoribꝰ huiꝰ mundi accipe ſin-
guli cruces ſuas ⁊ nudum chriſtũ nudi ꝑ artam viã ſequi. ⁊ la-
tam ac ſpacioſam deſerẽ q̄ amatores ⁊ ſectatores mundi ꝑducit
ad ſupplicia dãnatoꝝ Et q̄r audierãt famã ſc̄itatis ſc̄i Hugoĩs
ep̄i gratianopolitani q̄ prius aliq̄ tp̄e eiuſdẽ mgr̄i Brunonis in
ſcholis ſociꝰ credit̄ extitiſſe ſpũ ſcõ inſpirãte ſimul ad ſc̄ũm ep̄m
memoratum accedere decreuerũt. ⁊ eiuſdem cõſiliũ ⁊ auxilium
inq̄rere. vt in eiꝰ dioceſi quã audierãt multis deſertis montibꝰ
abũdare locũ congruũ obtinerẽt in q̄ ſuũ ſc̄m ac ſalubre ꝓpoſi-

tuĩ posset effectũ mancipare Septem igitꝛ sci viri infrascripti
p̄fata de causa ad p̄dictum scm̄ epum duce scõ spũ ꝑuenerunt.
Et vt vtar oĩno ꝟbis scriptis ĩ legẽda vite sci Hugonis episco
pi memorati ꝑ summũ pontificem Innocẽtium q̇ eum canoni-
sauit approbata ⁊ confirmata adest mgr̄ Bruno vir religiosus
sciẽtiaqꜫ famosissim⁹ honestatis ⁊ grauitatis ac toti⁹ maturita
tis q̄si quoddam simulachꝝ. Habebat āt socios mgr̄m Laudui
num q̇ post eum extitit prior carthusie. ⁊ duos stephanos hi sci
Rufi canonici fuerũt. sꝫ desiderio vite solitarie eis sese cõiunxe
rũt. Hugonem q̄ꝫ quem cognominabāt capellanum eo ꝙ sol⁹
ex ipꝭ sacerdotis officio fungeretꝛ duos q̄ꝫ laicos q̂s appellam⁹
cõuersos Andream ⁊ Garinũ. Querebāt autem locum hẽmi
tice vite cõgruũ necdum repperāt. hac igitꝛ spe simul ⁊ sue scẽ cõ
uersatiõis odore trahẽte venerũt. Quos eps̄ nõ solum gratan
ter. sed ⁊ reuerẽter suscepit ⁊ tractauit ⁊ voti cõpotes fecit. Ip
so nāqꜫ consulẽte iuuante ⁊ cõicante carthusie solitudinẽ intra
uerunt atqꜫ extruxerũt. Anno dñi. M.lxxxiiij. episcopat⁹ vero
dicti sci hugonis quarto. viderat āt prefatus scũs eps̄ circa idẽ
temp⁹ per somniũ in eadem solitudĩe deum sue dignatiõi habi-
taculũ construẽtem septem etiam stellas itineris sibi ducatum
prestātes erāt vero hi septem. Quapropꝛ non istoꝝ tm̄. sed ⁊ q̇
successerũt eis cõsilia libẽter amplex⁹ est. ⁊ vsqꜫ ad mortem car-
thusie habitatores consilijs semꝑ ⁊ bñficijs fouit. licet ꝟo ⁊ pri
mit⁹ diuini amoris tot⁹ ardẽt incendijs nõ aliter tamẽ ad disci
pline celestis exercitia eoꝝ exemplis ac familiaritate inferbuit.
qꜫ si flammāti q̇s faci plures alias circumponat ardẽtes. Erat
autem ⁊ cum eis nõ vt dñs aut eps̄. sed vt seru⁹ ⁊ frater humil
lim⁹. ⁊ ad cũctoꝝ quãtum in ip̄o erat obseq̇a paratissim⁹ Adeo
vt vir venerabilis wilhelm⁹ tunc prior sci laurẽtij postea san-
cti theofridi abbas mgr̄o brunoni etiam ip̄e religiosa deuotiõe
nõ mediocriter alligat⁹ bti hugonis cõtubernalis (bini quippe
tũc ꝑ singulas habitabāt cellas) apud mgr̄m brunonẽ nõ leuitꝛ
cõqueretꝛ ꝙ pene oĩa ad humilitatẽ spectātia intra cellulam sibi
tanqꜫ patri paret officia ⁊ eps̄ nõ saltem secũ vt soci⁹. sed poti⁹
cõuersaretꝛ vt famul⁹. Intãtum autẽ heremũ deuot⁹ incolebat
et sedul⁹ vt eum mgr̄ bruno nõnunqꜫ exire cõpelleret dicẽs Ite
ad oues vestras eisqꜫ qđ debetis exsoluite

¶ Aliud exemplum

¶ Refert doctor Jacob⁹ carthusiēsis ī libro de pctis mētalib⁹
et crimīalib⁹ Duo frēs religiosi honeste ꝯuersatiōis se mutuo
cordialiť dilexerūt inter q̄s vn⁹ mortu⁹ alteri apparuit ī orōne
procūbenti Quē viu⁹ vidēs ī vili habitu ⁊ vultu mesto. inqui-
siuit cur sic apparet: Rñdit defunct⁹ tribus vicib⁹ dicens. Ne
mo credit. nemo credit. nemo credit. Quesiuit viuus quid esset
qđ nemo credit. Rñdit defunct⁹. q̄ꝫ districte iudicat de⁹. ⁊ q̄ꝫ se
uere punit. His dictis disparuit ⁊ viuētem frēm magno timo-
re cōcussum dereliq̄t

¶ Aliud

¶ Quidam rex fuit magn⁹ ⁊ gloriosus ⁊ factum est ꝓcedēte il
lo in curru deaurato cum regali obsequio obuiasse illi duos vi-
ros attritis ⁊ sordidis idutos vestib⁹: attenuatas macie ⁊ pal-
lidas facies habētes. vt ergo rex vidit illos desiliēs cōfestim de
curru. ⁊ in terram ꝓcidēs adorauit ⁊ surgēs amplex⁹ est eos af
fectuose osculās. Magnates ꝟo illi⁹ ac ꝓceres de hoc indignati
sunt arbitrātes eum fecisse indigna regali gloria non tñ ausi in
faciē illum rephēdē germano fratri ei⁹ suggesserūt vt ei loq̄ret
ne tāte excellētie diademati tātam inferat cōtumeliam. Qui cū
fratri ista dicēt ⁊ ei⁹ humiliationem rephēdēt ei rex rñsum de
dit qđ tamē ille nō intellexit. Cōsuetudo āt erat illi regi quādo
sñiam mortis cōtra aliquem dictabat p̄conem suū ante ianuaꝫ
illi⁹ cum tuba huic officio deputata mittē. Cui⁹ voce oēs ꝯgno
scebāt mortis reum esse. Vespe igiť veniēte misit rex bucinam
mortis tubicinare añ ianuam frīs sui. Quā cum audisset ille de
salute desperās tota nocte sua disposuit ac summo diluculo ni-
gris ⁊ lugubrib⁹ indut⁹ vestib⁹ cum vxore ⁊ filijs ꝑgit ad fores
palacij flens ⁊ lugēs. Quē rex ad se ingredi fecit ⁊ vidēs eū lu-
gētem ait. O stulte ⁊ insipiens si tu sic timuisti p̄conem germa
ni frīs tui aduersus quem te nihil deliquisse cognoscis. quō mi-
hi rephēnsionē intulisti q̄ in humilitate salutaui ⁊ osculat⁹ sum
precones dei mei sonorabili⁹ tuba mortē mihi significātes ⁊ ter
ribilem dñi occursum cui multa ⁊ magna meipm̄ peccasse cōsci⁹
sum. Ecce deniqꝫ tuam arguens insipiētiam isto vsus sum mō.
Nūc ꝟo ⁊ illoꝝ qui te miserūt ad mei rephēnsionē stulticiā ar-
guere curabo ⁊ ita frēm instructū remisit domū precepit āt fieri
de lignis q̄ttuor arcellas ⁊ duas q̄dē vndiqꝫ auro coopťas os-

saqꝫ mortuoꝝ putētia mittēs in eis aureis obserauit seris. Ali
as ꝟo duas pice ⁊ bitumīe liniēs repleuit lapidibꝰ preciosis ⁊ i
estimabilibꝰ margaritis ⁊ oīm vnguētoꝝ odoribꝰ funiculisqꝫ ci
licinis astrinxit. deinde accersiri fecit rephensores suos magna-
tes scꝫ illos ⁊ pceres ⁊ posuit ante eos q̄ttuor ipas arcellas vt
estimarēt quāto quidē iste quāto ꝟo ille p̄cio sint cōdigne. Illi
vero deauratas magni p̄cij iudicauerūt. Expedit em̄ inquiūt i
ter regalia diademata poni. q̄ ꝟo illinite pice ⁊ bitumine erāt vi
li quodā ⁊ exili p̄cio dignas dixerūt Rex āt dixit ad illos. Scie
bam ⁊ ego talia vos dicturos exterioribꝰ em̄ oculis exteriora
cernitis et tn̄ nō ita oportet facere sed īterioribꝰ oculis ītrinsecꝰ
reposita expedire siue honorē siue cōtumeliā. Et mox p̄cepit vt
aperirent arcelle deaurate ex quibꝰ reseratis dirus fetor exala-
uit ⁊ fetidissimꝰ visus ē aspectꝰ. Ait ergo rex. Iste typꝰ est eoꝝ
qui splēdidis q̇dē et gloriosis induūtur vestibꝰ ⁊ potētia elati
sunt sꝫ intrinsecꝰ mortui malignisqꝫ opibꝰ referti sunt. Deinde
picatas bituminatasqꝫ p̄cipiēs dissolui ⁊ aperiri ⁊ cunctos qui
aderāt letificauit eoꝝ q̄ intꝰ erant splēdore ⁊ odore. Tūc ait ad
illos. Scitis q̇bꝰ silia suut ista. Humilibꝰ illis q̇ vilibus operti
erāt vestimētis q̊ꝝ vos exteriorē attēdentes habitū contume
liā putatis meā ante faciē eoꝝ in terra adoratione. Ego ꝟo itel
lectualibꝰ oculis reuerentiā illoꝝ ⁊ decorē ꝯsiderās aīaꝝ glorifi
catꝰ q̇dē eoꝝ tactu oī corona ⁊ regali vniuersa purpura p̄ciosio
res istos existiaui Illos igit̄ ꝯfundēs docuit ne errarēt ī his q̄
foris apparerēt sꝫ interna attēderēt. ¶ Aliud ex li. Apū.

¶ Magister Symō de tornaco Parisꝰ in theologia regebat.
Et erat excellēs doctor ille suo tp̄e sed cōtra decētiam talis offi
cij incontinēs ⁊ supbꝰ. Hic cum sup oēs doctores ciuitatis audi
tores hr̄et ⁊ in schola corā oībꝰ de humilitate altissime doctrine
christi q̄stionē disputatiōe p̄hibita terminaret ī fine tādem ⁊ re
probū sensum ī execrāda cōtra christū blasphemie ꝟba ꝓrupit.
Tres sunt inq̄t qui mūdū sectis suis ⁊ dogmatibꝰ subiugarūt
moyses christꝰ ⁊ machumetꝰ. Moyses primo iudaicū populuꝫ
infatuauit. Scdo christꝰ a suo noīe christianos. Tercio gētilē
populū machumetꝰ Nec mora euersis oculis scꝫ ꝑ humana vo
ce horribilē. mugitū emisit ⁊ epilētia statim elisus ī terrā die ter
cio eiusdē morbi mortem accepit plaga ergo īsanabili ꝑcussit eū

omnipotēs ⁊ omni scia vsq̧ ad prima litteraꝝ elementa priua uit. sed grauiori in aīa cum hac plaga ꝑcussus est. Tnm vsq̧ in diem mortis sue q̄si mut⁹ compatus est iumētis insipientib⁹ et in luxurie feditate ꝑmansit. Et vide summe ammiratiōis mira culū Alleydē fornicariam cōcubinam suam nomīare poterat ⁊ sciebat Boetium ꝟo de triuitate q̄ iuxta eum ad spectaculū po nebat. quem olim cordetenus scierat post inditam plagam. nec nomīare nouerat nec valebat Nō trāsgrediaris ergo termīos cōstitutos ⁊ pium modum semꝑ habeas in scripturis.

¶ Aliud ex libro Apum.

¶ Juuenis quidam in theutonie partib⁹ ex sanguīe principum plenissime generosus. Sꝫ morib⁹ ⁊ vita degener episcopatum male accepit. Qui rapinis ⁊ luxurijs verecūde primo. sꝫ inuere cundissime postmodū oꝑam dedit. Castigauit āt eum dn̄s fla gello multiplici. sꝫ cum abuteret̄ eo in suꝑbiam dedit eum dn̄s ī mortem reprobam Qua in hora venerabilis Conrad⁹ deo di gnus hildemēsis ep̄s ad matutinas intēpeste noctis silētio sur rexerat illisq̧ dictis resederat ad studium factur⁹ in die sermo nem. Nec mora rapt⁹ in spū vidē se visus est ep̄m quendā vela ta facie sed infulis insignitum ad tribunal iudicis rapi. Mox as sunt truci vultu satellites accusant ep̄m. vn⁹ in rapina. alius in cede hoīm atq̧ alij in luxurijs lubricantē. Tunc iudex assessori bus suis ait. Accusate discutite librate iudicium ferte sn̄iam nec mora assessores parent iudici ferunt in cōmuni sn̄iam iudex ap probat latam. Accedunt mīstri supra fuliginē nigriores ⁊ abla ta mitra de capite anulum casulā dalmaticam ac reliqua episco palia indumēta detracta. ad pedes iudicis deponūt. nuduq̧ re lictū cum clamore rapiūt eiulantē et a facie iudicis trahunt ad tartara nihil secum ꝑter pctā portātem. Mox assessores iudicꝫ surgunt ⁊ cū cantu sonoro subiungūt. Dum temp⁹ habem⁹ bo num ad oēs opemur. His visis in spū dict⁹ hildemēsis ep̄s ī se reuersus cogitare cepit quisnā fuerit ille miserabil' ꝑsul. Tum ecce quidā ad ostiū pulsans ītromissus ē cū lachrymis clamans talē ep̄m in ꝓxima villa venisse de vesꝑe ⁊ sub eadē noctis hora subitanea morte subtractū. Quo audito scūs ꝑsul miserrimo il lo defuncto cōdoluit ⁊ licet inaniter quātum ad subuētionem ꝓ pietate tn̄ lachrymas amarissimas fudit.

¶ Ex cesario exemplum.

¶ Añ annos paucos rome quidā cardinalis defunct⁹ est noīe
Jordan⁹. qui quondā de ordie cistersiēsi assumptus. sed vita or
dini ī eo miīme cōcordabat. Erat em̄ auar⁹ valde sicut a q̊dā ab
bate audiui. Habebat āt notariū quendā noīe Pandolphum.
Hūc cum ꝑ quodā negocio nescio q̊ misisset interim expirauit.
Eadē hora cū ille expleto negocio rediret mane añ lucem cater
uam miserabilē in agro cōtemplat⁹ est. Sedebāt homies in iu
mētis ī ore caudas hñtes: versis dorsis ad capita illoꝝ. Quos
Jordan⁹ cardinalis cuculla indut⁹ nudis pedib⁹ sequebaẗ duo
bus demonib⁹ se ducentib⁹. In q̊ꝝ aspectu dum notari⁹ nimis
horrēt clamauit cardialis Pādolphe pādolphe. Subsistēte cle
rico ⁊ dicēte. Quis es. aut q̄d clamas? Rñdit ille. Ego sum ior
dan⁹ dñs tu⁹ ⁊ mortu⁹ sum. Dicēte illo. quo ducimi? ille rñdit.
Añ tribunal christi. Et ille. Noscis q̄d de vobis sit futurum.
Nō noui inq̄t de⁹ scit. s꞉ cum illic venero btūs Petr⁹ de cardi
nalatu meo ꝑ me redditur⁹ est rōem sanct⁹ vero Bñdict⁹ de cu
culla q̄ si illam inde obtinere poterit saluabor. sin autem damna
bor. Sicq꞉ oculis ei⁹ subtractus est.

¶ Sunt ibi tortores serpentib⁹ horribiliores. deformes nigri.
sed nō ad vbera pigri. nunq꞉ lassanẗ. sed sp̄ ad hec renouanẗ

¶ Chrisostom⁹. q꞉ amarum erit ī iudicio separi a visiōe dei Si
mille mihi gehēnas ꝓponas non tm̄ reputo sicut ab illi⁹ glorio
se iocūditatis societate expelli ⁊ exosum fieri creatori

¶ Idem ad demetriadem ponam⁹ ante oculos.

¶ Autoritates scōꝝ de iudicio extremo

¶ Gregori⁹. Pensate frēs charissimi añ cōspectum tāti iudic⁹.
quis ī illo die tetror erit qñ iam pena remedium nō erit. Que il
la cōfusio cū reatu suo exigēte ꝯtinget in cōuentu oīm hoīm an
gelorūq꞉ erubescere Quis eñ pauor quē ⁊ tranquillū mens cor
pore nō valet etiam iratū vidē. quem bñ Sophonias describit
dicēs. Dies ire. dies illa. dies tribulatiōis ⁊ angustie. dies cala
mitatis ⁊ miserie. dies tenebraꝝ ⁊ caligis. dies nebule ⁊ turbis
dies tube ⁊ clangoris. Pensate frēs extremi diē iudicij supꝫ cor
da reproboꝝ qua asperitate ꝓpheta vidit amarescere quem tot
appellationib⁹ non valet explicare

¶ Itē Que mens erit hoīs eterni iudicis p̄ñtiam nō formidās

Ibi em̄ tūc simul oīa pctā ante oculos redeūt. ibi cuncta q̄ cum
delectatiōe acta sunt cum pudore ad memoriā reuocant.

¶ Bernard⁹. Ue mihi misero cū venerit dies illa iudicij. ⁊ ap
ti fuerunt libri in quib⁹ omnes reatus mei ⁊ cogitationes domi
no presente recitabūtur

¶ Hiero⁹. Siue comedā siue bibā siue aliud q̇d faciā. sp̄ insona
re videt auribus meis illa terribilis tuba. surgite mortui venite
ad iudiciū. q̄ quotiēs diē illū cogito toto corpe ꝯtremisco.

¶ Chrysost. Dicet āt christ⁹ damnatis. Ego ꝓpt̄ vos hō fact⁹
sum. ꝓpt̄ vos alligat⁹ ⁊ illusus sum ⁊ cesus sum ⁊ crucifix⁹ sum
Ubi tantaꝝ iniuriaꝝ meaꝝ fruct⁹. Ecce precium sanguīs mei
quē dedi ꝓ redēptione aīaꝝ vestraꝝ. vbi est seruit⁹ vr̄a quā ꝑ
precio sanguīs mei dedistis. Ego sup̄ gloriā meā vos habui cū
essem de⁹ apparēs hō. ⁊ viliorē me oībus reb⁹ vr̄is fecistis Nā
rem vilissimā terre: ampli⁹ dilexistis q̄ȝ iusticiā meā ⁊ fidē

¶ Gregori⁹. O q̄ȝ anguste erūt vndiqȝ vie reprobis. Superi⁹
erit iudex irat⁹. Inferius horrendū chaos. A dextris pctā accu
santia. A sinistris īfinita demonia ad infernū trahētia. Intus
cōsciā vrens. Extra mund⁹ ardens. Miser pctōr quo ibit. ⁊ sic
dep̄hensus q̊ fugiet. latere em̄ erit īpossibile apparē ītolerabile.

¶ Aug⁹. Mallent reprobi omne tormentū sustinē inferni q̄ȝ fa
ciem irati iudicis cernere. Et dicēt montib⁹ ⁊ petris. cadite sup̄
nos ⁊ abscōdite a facie sedētis sup̄ thronū ⁊ ab ira agni

¶ In dieb⁹ illis querēt homines mortem ⁊ non inuenient eam
et desiderabūt mori. ⁊ fugiet mors ab eis.

¶ Bernard⁹. Quid tam pauēdum. quid tam plenum vehemē
tissime sollicitudīs excogitari pt̄ q̄ȝ iudicādis astare illi tā terri
fico tribunali sub tā districto iudice expectare sn̄iam

¶ Ancelm⁹. O lignum aridum ⁊ eternis ignib⁹ dignum quid
respondebis in illa die cum exiget a te vsqȝ ad ictum oculi omne
temp⁹ viuendi tibi impēsum qualit̄ fuerit a te expēsum Ue q̊t
pctā prorūpēt tibi ex īprouiso q̄si ex insidijs q̄ nō vides ⁊ fortas
sis terribiliora his q̄ vides. tūc quippe ꝯdemnabit quid fuerit i
te inuētum. opis vel ocij vel sermonis vsqȝ ad minimā cogitatio
nem. etiam ꝙ vixisti si nō fuerit ad dei volūtatē directū Pēsa
cui⁹ sit fortitudīs ⁊ horroris tuū atqȝ oīm cōtempsisse creatorē
offendisse dominum maiestatis.

¶Ambrosi⁹. O aīa nunq̄ꝫ excidat a memoria tua Ite maledci
in ignē eternū. Venite bn̄dicti ꝑcipite regnū. O q̄d p̄t lamēta
bilib⁹ ⁊ terribili⁹ cogitari q̄ꝫ ite maledci in ignē eternū. Et quid
potest delectabili⁹ cogitari q̄ꝫ venite bn̄dicti ꝑcipite regnū. due
voces q̄ꝝ nihil terribili⁹ vna ⁊ nihil iocūdius altera iueniri p̄t.
¶Bernard⁹ in meditationib⁹ suis. Quis putas tūc meror erit
quis luct⁹. que tristicia cū sepabunt̄ impij a cōsortio iustoꝝ ⁊ a
visiōe dei ⁊ traditi in ptātem demonū ibunt cū ipsis ī ignē eter
nū. ibiq̄ꝫ semꝑ erunt sine fine ī luctu ⁊ gemitu. ꝓcul quippe a bea
ta ꝑadisi patria exulati cruciabunt̄ in gehēna ꝑpetua nunq̄ꝫ lu-
cē visuri. nunq̄ꝫ refrigeriū adepturi. Sed ꝑ milia miliū annoꝝ
in īferno cruciādi nec inde vnq̄ꝫ liberādi. vbi nec q̄ torquent ali-
q̄n fatigant̄. nec qui torquentur aliq̄n moriunt̄. Nihil ibi aliud
audiet̄ nisi flet⁹ ⁊ planct⁹ gemit⁹ ⁊ vlulat⁹ merores ⁊ stridores
dentiū. Nihilq̄ꝫ ibi videbit̄ nisi vermes ⁊ laruales facies. torto
res atq̄ꝫ teterrima mōstra demonioꝝ. Ardebūtq̄ꝫ miseri ī igne
eterno in eternū ⁊ vltra. In carne cruciabūtur ꝑ ignē. In spū
per cōscientie vermē Ibi erit dolor ītolerabilis. fetor īcōꝑabilis
timor horribil̄. mors corpis ⁊ aīe sine spe venie ⁊ mīe. Sic tamē
morient̄ vt semꝑ viuāt ⁊ sic viuēt vt sꝑ moriātur. Ita aīa pctō
ris in īferno cruciabit̄ sine fine ꝓ pctis ⁊ aīa iusti ꝓ bonis meri-
tis in ꝑadiso collocabit̄. Nunc āt alterū e duob⁹ eligam⁹ aut sꝑ
cruciari cum ipijs. aut ꝑpetualit̄ letari cum scis. bonū siquidem
te malū mors ⁊ vita ań nos sunt posita vt ad q̄ voluerim⁹ ma-
nū extēdam⁹. Si tormēta nos nō terrāt saltē p̄mia inuitēt.

¶Finiunt exempla de extremo iudicio
Secundo nouissimorum.

¶Incipit Tercium nouissimoꝝ de inferno.

Ercium nouissimoꝝ cui⁹ salubris recordatio a pctīs
prohibet ē inferu⁹ seu gehēna. Vn̄ narrat Athana-
si⁹ de scō anthonio hēmita. Q̄ꝫ cum diabol⁹ eum tēta
ret de aliquo pctō ipse penas eterni incendij pctō debitas reme

morās eidē se opponebat Et sic tādē vicit diabolū ꝛ illudebat a tētationib⁹ ꝑmanēs immunis a pctō Circa quā materiā inter cetera sunt tria specialiꝩ consideranda. Primū est diuersimoda noīatio penaliū locoꝝ. Secundū est multimoda afflictio soda liū infernoꝝ. Terciū est varia cōditio infernaliū tormentoꝝ q̄ rū memoria valde pseruat hoiem ne cadat in pctā

¶ De multimoda est noīatio infernaliū locoꝝ

E superi⁹ positis primū principaliꝩ declarādum ē diuersi moda noīatio penalium locoꝝ. Igiꝩ sciēdum ē ꝙ infern⁹ est lo cus igne⁹ ab infero sic dict⁹. Nam aīe reoꝝ ibi inferunꝩ ad eter naliꝩ puniendū. Vñ Job. vij. Qui descenderit ad infernū non ascēdet. nec reuerteꝩ vltra in domū suam. Et sic infern⁹ appella tur gehēna ignis. vñ Grego. in q̄rto dialogoꝝ. Vn⁹ quidē ge hēne ignis credend⁹ est sed non vno modo oēs cruciat pctōres Vnusquisq̄ em̄ in quātū exigit culpa tm̄ illic recipiet de pena Itē Isido. li. primo de summo bono Ignis gehēne ꝛ lucebit mi seris ad augmētum pene vt videāt vñ doleāt. ꝛ nō lucebit ad cō solationē ne videāt vñ gaudeāt. Item ibidē In gehēna duplex est damnatoꝝ pena quoꝝ mentē affligit tristicia. ꝛ corp⁹ com burit flamma. Ignis iste gehēnalis ineffabiliꝩ cruciat pctōres. De q̄b⁹ sic dr̄ in psal. Cadent sup eos carbones. in ignē deijcies eos in miserijs nō subsistēt Itē dñs in ira sua cōturbabit eos ꝛ deuorabit eos ignis. Quapropꝩ scribiꝩ Esa. ix. Igni erit cibus Hiē. xv. Dicit dñs ad dānatos. Ignis succēsus ī furore meo su per vos ardebit. Iste ignis taliꝩ inflammat⁹ est ꝛ ab ira iudicis succēsus ꝙ nouo incēdio nō indigebit āmodo. ꝛ vsq̄ ī sempitnū Hic est ꝙ dr̄ Job. xx. Deuorabit eos ignis q̄ nō succēdetur. O q̄ dure vindicabit se tunc dñs de miseris pctōrib⁹ condemnat⁹ Vñ Ecci vij. Vindicta carnis impij. ignis ꝛ vermis Differt autem ille ignis īfernalis ab isto igne materiali pcipue in trib⁹ Primo in acerbitate. Est em̄ acerbior q̄si in infinitum. Vnde dicit sanct⁹ Sebastian⁹ cui angel⁹ ad aurem stabat. ꝙ iste ignis sensibilis ita se haberet ad ignem gehēnalem sicut ignis in parie te depict⁹ ad istum sensibilem. Secundo in duratiōe. Nam iste ignis pt extingui. ille vero nō. Vñ Esa. vlti. Ignis eoꝝ nō ex tingueꝩ. Mat. iij. Paleas autem comburit igni inextinguibili.

Paleas.i.pctõres. Tercio in cõsumptione. Nam iste ignis pt omnia cõsumere. Nam fm phūm. O ia cõsumit materia ignis Ille xo non pt cõsumere. nec corpa nec spūs quos vrit. Vñ de pctõre constituto in iferno dr Job .xx. Luet oia q̄ fecit. tñ non cõsumet. Hinc est qd dt Chrysost. in li. de repatiõe lapsi. Ignis iste q̄ in pñti vita est cõsumit cuncta q̄ recipit. Ille xo q̄s suscipit semp cruciat. ⁊ pene sue semp integros reseruat. ꝓptēa ⁊ inextinguibilis dr. Nõ solum q2 ipse nõ extinguet. sed q2 nec eos quos suscipit perimit ⁊ extinguit. Scriptura em̄ dicit. Quia pctõres induēt incorruptionē. sed non ad honorem vite. sed ad diuturnitatē supplicij ꝓfuturā. Hui⁹ autem pene vim ⁊ ignis illi⁹ potētiam. nulla vox exponē ⁊ null⁹ sermo poterit explicare. Ibi q̄d agam⁹. quid rñdebim⁹ Nihil erit ibi nisi stridor dentium. nisi vlulat⁹ ⁊ fletus ⁊ seua pñia cessantib⁹ vndiq3 auxilijs et vndiq3 inualescentib⁹ penis. Et ignis ille sicut nõ h3 naturā cõsumendi. sic nec illuminādi. s3 est ignis obscurus ⁊ flāma tenebrosa. Tercio infern⁹ dr loc⁹ inquietus. Vñ in rer natura q̄dā locus sp est quiet⁹. vt supior ps mūdi Quidā qñq3 quiet⁹ et qñq3 turbat⁹. vt ps ei⁹ media. Sic ꝓbabile est terciā ptē sc3 inferiorem semp esse turbatā. ⁊ ideo dr tartar⁹ Nam fm Papiā Tartarus dr turbat⁹. Prouenit aūt inquies siue turbatio ibi specialit ex trib⁹. ¶ Primo ex pena⁊ varietate. sicut temp⁹ dicit esse turbatum qnā'do mixtum est cum pluuia grandine niue et huiõi. que dicūtur esse in iferno. Vñ ps. Pluit sup peccatores laqueos ignis sulphur ⁊ spūs procella⁊ pars calicis eoru3. ¶ Secūdo ex ministro⁊ vexatione. Hieremie .xvi. Seruietis dijs alienis qui nõ dabunt vobis requiem die ac nocte. ¶ Tercio ex mutuo clamore. Esa .xlv. Vos clamabitis pre dolore et pre cõtritione spūs vlulabitis. Certe tūc cuilibet vlulanti ⁊ sic clamāti respondebit domin⁹ Hiēmie .xxx. Quid clamas super cõtritione tua insanabilis est dolor tu⁹ ꝓpter multitudinem iniquitatis tue. ꝓpter dura pctā feci hec tibi. Tercio dr infern⁹ locus intemperatissim⁹. Vñ dicitur auern⁹ quasi sine vere. i. sine temperātia Nam pene nõ sunt ibi in aliquo tpate. sed ī summo gradu ⁊ excessu maximo. Sūt enim ibi tenebre vltra modum excessiue. propter quod Matth .xi. xxij. dicuntur tenebre exteriores. Exinde patet Exodi decimo capitulo de tenebris palpa

bilib⁹ que fuerũt in egypto quãtomagis erũt ibi grauiores. vñ Job. xx. Oẽs tenebre abscõdite sunt in oculis ei⁹. Tunc pctõr dicet illud Ps̃. Posuerũt me in lacu iferiori in tenebris ⁊ i vmbra mortis. Item Collocauit me i obscuris sicut mortuos seculi. ⁊ anxiat⁹ est sup me spũs me⁹. Silr̃ ⁊ illud lamẽtatiõis. Hieremie. iij. In tenebris collocauit me q̃si mortuos sempitnos. Itẽ est ibi summ⁹ calor. ꝑpter qd̃ dicit̃ Job. xxxiiij. Calor nimi⁹ Et rõ illi⁹ est. q2 non exaltat̃ sed inclusus ẽ sicut calor in fornace. vñ Ps̃. Pones eos vt clibanũ ignis in tpe vultus tui. dñs in ira sua cõturbabit eos ⁊ deuorabit eos ignis. Ibi est summũ frig⁹ Job. xxiiij. Ab aq̃s niuiũ Aque ille dicũt̃ aque niuiũ q̃ pre ceteris aquaꝝ substãtijs sunt frigidiores. ⁊ huiõi signum ẽ stridor dentiũ qui est signum magni frigoris ⁊ algoris. Vñ Fulgẽti⁹ i epl'a. Duo sunt pncipalia in iferno tormẽta scʒ frig⁹ intolerabile. ⁊ calor ignis inextinguibil'. Et iõ scribit̃ Mat. xxij. ꝙ ibi erit flet⁹ ⁊ stridor dẽtium. Flet⁹ nãqȝ in liquefactiõe oc'loꝝ de calore nascit̃. stridor ṽo dentium ex frigore causat̃ Vñ Job. xxiiij. Ad nimium calorē trãseat ab aquis niuium. Vñ in libello metrico de vita ⁊ gestis alexãdri. Attrit⁹ glacie niuiũ. de frigore transit ad penas. o suppliciũ miserabile semꝑ ⁊ nunq̃ȝ morit̃ quem carcer torquet auerni. ¶ Quarto dr̃ infern⁹ locus desolatissimus Hinc est ꝙ scd̃m papiam acheron vocat̃. ab a qd̃ est sine ⁊ cherõta gaudium q̃si sine gaudio. ⁊ h̃ quo ad carẽtiam oĩs boni. Vñ commẽtator auerrois. ij. Poetrie. In iferno cõtinuo est tristicia ⁊ meror sine cõsolatiõe. Non eñ hñt damnati retro aliquã cõsolationem a mũdo q2 non valẽt eis suffragia. nec desup de celo nam ex hoc nõ fluit sup eos aliq̃ mĩa. nec sperãt grãm de futuro. Sic eñ nulla erit eis redemptiõis venia ⁊ sic erunt tristissimi in desolatiõe sempiterna. Et ergo Sap. iiij. dr̃ ꝙ vsqȝ ad supremũ desolabũtur. Vñ Trenoꝝ pri. dr̃ aĩa damnata. Posuit me desolatam tota die merore cõfectam. Esa. xxxiiij. Pctõr desolabit̃ in scl'a seculoꝝ. Heu dolor o pena. vach desolatio plena. Omni tormẽto sup hoc hõ corde memẽto.

¶ Q2 multimoda est afflictio sodaliũ infernoꝝ

Nunc debito ordine nũc seq̃tur exponẽdum ꝙ multimoda ẽ afflictio sodaliũ infernoꝝ Tales eñ sodales scʒ diaboli sunt aspectu horribiles. effectu crudeles ac tortores infatigabiles.

Primo ergo dico q̄ diaboli siue demones sunt aspectu multū horribiles. ⁊ ꝓptēa formis horribilib⁹ depingūtur in ecclesijs. ¶ Vn̄ legit̄ q̄ quidam religiosus de nocte ī dormitorio iacēs cepit terribilit̄ clamare Et cū venissent ad eū alij frēs videbāt eū fixis oculis ad parietē immobilit̄ respicientē nec ad aliqd respōdentē. sed mirabili horrore cōcussum ⁊ timore. Mane āt a priore īterrogat⁹ quid ī nocte habuisset. rn̄dit se diabolū vidisse. Requisit⁹ cuius esset forme. rn̄dit: Hāc facilit̄ nō possim describere sed hoc inqt dico. Si essꝫ ex vna pte furn⁹ ardēs. ⁊ figura ei⁹ ex alia pte. magis eligerem intrare furnū q̄ꝫ videre illā horribilissimā demonis figurā. Hinc ē q̄ btūs Ber. sup psal. Qui habitat sic dt. Quid putatis frēs. si alicui vn⁹ ex tā multis principib⁹ tenebraꝝ in medium nr̄m irrueret ī tota feritate sua ac tenebrosi corpis enormitate apparē liceret q̄s illū possit vel corpis sensu sustinē vel cordis. ¶ Et iō sicut in vitaspatꝝ legit̄ quidaꝫ senex dixit. Credo q̄ si aliqs vidēt demones in ea forma q̄ dānati eos sint visuri. nō posset viuē. sꝫ statim moreret̄. Vn̄ dt btūs Grego. de Crisorio q̄ cum infirmaret̄. ⁊ videret multitudinē demonū sibi astātium. cepit alti⁹ clamare. inducias vsqꝫ mane Et cū hoc dicēs vertēt se huc atqꝫ illuc ne vidēt eos. pre nimio timore vehemētissime ꝯturbat⁹ statim moriebat̄. Cōturbati em̄ sunt qui videbāt eos ⁊ timuit oīs hō. Ecce q̄ꝫ horribiles erūt in afflictu q̄ taliter occidūt cum solo aspectu. vn̄ Job. xx. Vadēt ⁊ venièt sup eos horribiles. Et hoc est q̄ innuit Bernard⁹ vbi dt. O aīa mea q̄s erit tibi pauor cū dimissis omnib⁹. q̄rū tibi pn̄ta tam iocūda. tam grat⁹ aspect⁹. cohabitatio tam familiaris. sola pauēs ignotā ingredieris regionē. cum tibi cateruatim deterrētia illa mōstra deterrima occurrēt. O quāta erit demonū horribilitas ī formis aīalium crudelissimoꝝ apparētium. Sap. xi. Pro eo q̄ errātes colebāt mutos serpentes ⁊ bestias supuacuas. īmisisti eis multitudinē mutoꝝ aīalium ī vindictā. vt scirēt q̄ per q̄ peccat q̄s. p hec ⁊ torquet̄. Non em̄ impossibilis erat oīpotēs man⁹ tua q̄ creauit orbem terraꝝ ex materia īuisa īmittere illis multitudinē vrsoꝝ. aut audaces leones vel noui generis bestias ira plenas. aut vaporē igneū spirātes. aut odorem fumi proferētes. aut horrēdas ab oculis scintillas emittētes. q̄ꝝ nō solum lesura poterat illos extermiuare. sꝫ ⁊ aspect⁹ p timorē oc

cidere. Hec ibidē. vñ Job. xvi. Hostis me⁹ terribilib⁹ oculis me intuit⁹ est. Item eiusdē vltimo. Sternutatio ei⁹ splēdor ignis. et oculi ei⁹ vt palpebre diluculi. de ore ei⁹ lampades pcedunt sicut tede ignis succēse. de narib⁹ eius pcedit fum⁹ sicut olle succēse atq; feruētis. Vñ poeta refert. Sunt ibi serpētes flāmas ex ore vomētes. De flatu q̄ꝝ pereunt aīe miseroꝝ. Secundo in effectu sunt crudeles. Vñ Job. xvi. Collegit furorem suum in me. ⁊ cōminans mihi. infremuit ꝯtra me dentib⁹ suis. Vñ ps̄. Aperuerūt sup me os suū sicut leo rapiēs ⁊ rugiēs. Item tētauerūt me subsannauerūt me subsannatiōe frenduerunt sup me dentib⁹ suis Vñ Eccl'. xxi. Dentes illi⁹ dentes leonis interficientis aīas hoīm. Hinc dr̄ pri. Pe. v. q̄ diabolus tanq̄ leo rugiens circuit querēs quem devoret. In die em̄ nouissimo inuitabunt diaboli ad deuorādum pctōres. Esa. lvi. Omnes bestie agri ⁊ vniuerse bestie silue venite ad deuorādum. Item Hiēmie. xij. Venite ꝯgregamī oēs bestie terre, pperate ad deuorādum. De isto refert exemplū btūs Grego. in li. dialogorū. Vñ dt q̄ erat quidā Dorus noīe. non re. sed tm̄ noīe monach⁹ cui nimiū graue erat si q̄s p salute sua ei aliq̄d loqueret. Nō solum āt bona nō faceret. sꝫ etiam nō poterat audire. Hic cum extremū ageret spūm cōuenerunt frēs. vt egressum illi⁹ anime orādo ptegerēt. Tunc repēte cepit eisdē fribus ibidē existentib⁹ acclamare necnō magnis vocib⁹ orōnes eoꝝ interrūpere ita dicēs. Recedite recedite. ego dat⁹ sum draconi ad deuorādum. qui ppter vestrā pñtiam me non pt̄ deuorare. Caput meum iam ore suo absorbuit. date locū ne ampli⁹ me cruciet. sꝫ faciat quod futuꝝ est. Si ad deuorandum ipi dat⁹ sum q̄re ppter vos moras patior? Tūc frēs ceperunt ei dicē. Quid est q̄d loq̄ris? Signū tibi scē crucis īprime. Rñdit ille cum magnis clamorib⁹ dicēs. Volo me signare. sed nō possum. q̄r squamis hui⁹ draconis stimulor ⁊ premor. Cūq; frēs hec audissent. pstrati in terram cum lachrymis ceperūt p redemptiōe illi⁹ exorare. Et ecce cepit eger subito cū magnis vocib⁹ clamare dicēs. Grās ago deo. ecce draco q̄ me ad deuorādum accepat orōnib⁹ vestris expulsus est. ⁊ oīno recessit. ¶ Itē in q̄rto libro dialogoꝝ refert idē Grego. aliud exemplū. Ait em̄ q̄ in ptib⁹ Iconie in q̄dā monasterio tōgalaton noīe dr̄ accedisse q̄ q̄dā fuit monach⁹ scūs reputat⁹ in cōspectu

hoim q̃lis nõ fuerat inuent⁹ apud deũ. Nam cum frẽs eum esti
mabãt ieiunare. latẽter cõsueuerat comedẽ. Hic in agone ꝯstitu
tus fecit ad se frẽs generalit̃ cõuocari. qb⁹ ipse dixit. Ecce nunc
ad deuorandũ traditus sum draconi. q̇ cauda sua genua mea pe
desqꝫ meos fortit̃ colligauit. caput ṽo suũ in os meum mittens
spm̃ meum cbilẽs extraxit. qb⁹ dictis expirauit Et sicut videt̃
sunt ṽba cõdemnati pctõris q̃ scribũtur Hiere. li. Comedit me
absorbuit me sicut draco Iste ẽ draco magn⁹ ⁊ rufus hñs septẽ
capita ⁊ decem cornua ĩ capite suo de quo dr̃ Apoca. xij. Factuꝫ
est p̃lium magnũ in celo. Michael ⁊ angeli ei⁹ prelíabant̃ cũ dra
cone ⁊ draco pugnauit ⁊ angeli ei⁹ ⁊ non p̃ualuerũt. neqꝫ locus
coꝝ inuent⁹ est ampli⁹ in celo. Et p̃iect⁹ est draco ille magn⁹ ser
pens antiquus q̇ vocat̃ diabol⁹ ⁊ sathanas. q̇ seducit vniuersuꝫ
orbem. Et ĝ dr̃ ibidem Ve terre ⁊ mari. q̃ꝛ descẽdit ad vos dia
bol⁹. Diabolus eñ zelo nimio bonis inuidet q̇ conãtur locum e⁹
possidẽ in celo de quo ip̃e miserabl̃r p̃iect⁹ est in penas. Et quã
tum magis appropinq̃t dies vltima. tãto ardẽtius tẽptat ⁊ fer
uet inuidia. O q̃nta erit demonũ austeritas ⁊ malicia de quib⁹
Bernard⁹ in p̃sa. O q̃ꝫ impij tortores. tũc torq̃bunt pctõres et
terribiles vltores vindicabũt malos mores. Hoꝝ autez crude
litas ⁊ malicia diuersimode cõfortatur. primo q̃ꝛ plures sunt ⁊
multi. Vñ Ps̃. Multiplicati sunt q̇ tribulant me. multi insur
gũt aduersum me. Hinc ẽ quod dr̃ Job. xix. Obsederũt in giro
tabernaculũ meum Vñ legit̃ in vitaspatꝝ. q̃ quidã senex vidit
demones circũstantes hoĩes sicut apes. Et ergo dr̃ in Psalmo
Circumdederũt me sicut apes. ⁊ exarserũt sicut ignis in spinis
Secũdo. q̃ꝛ fortes sunt ⁊ potẽtes. qd̃ Apl̃s innuit ad Ephe. vi.
vbi vocat eos p̃ncipes ⁊ ptãtes ⁊ mundi rectores. Et q̃ꝛ tã po
tẽtes sunt ⁊ tam fortes ad nocendum. Ideo dr̃ in Psal. Vim
faciebãt q̇ querebãt aĩam meam. Et alibi. Irruerunt in me for
tes De hac etiã potẽtia dr̃ Job. xl Non est ptãs sup terrã que
comparet̃ ei qui fact⁹ est vt nullũ timẽt. Omne sublime videt.
et ip̃e est rex sup oẽs filios sup̃bie. Huiõi ãt potẽtiam ⁊ sup̃biaꝫ
marĩe exercebũt in punitione maloꝝ ipsos crudelissime afflig̃ẽ
do. Vñ Ecci. xxxix. Sunt spũs qui ad vindictã creati sunt. ⁊ i
furore suo cõfirmauerũt tormẽta. ⁊ in tp̃e cõsummatiõis effũ
dẽt ṽtutem ⁊ furorem ei⁹ qui fecit illos Nã furor illis fm̃ silitu

dinē serpētis ⁊ sicut aspidis surde obturātis aures suas. Esa. liiij. Ego creaui fabꝝ sufflantē in ignē prunas ⁊ pferentē vas i op⁹ suū. ⁊ ego creaui iterfectorē ad disperdendū. De hoc crudeli i terfectore pctōr ꝯdēnat⁹ sic loquit Job. xvi. Circūdedit me lā⸗ ceis suis vulnerauit lūbos meos ⁊ nō pepcit. effudit i terra vis⸗ cera mea cōcidit me vulnē sup vuln⁹ irruit i me quasi gigas.
Tercio sunt demōes i torquēdo īfatigabiles. vñ Danie. iij. Nō cessabūt minstri regis succendē fornacē. Vñ qdā. Sunt ibi tor tores serpētib⁹ horridiores. Difformes nigri. sed nō ad vbera pi gri. Nunquā lassant. sed sp ad hec renouant Ad mala feruētes. sunt ad penasqꝫ recētes. Semp tristati. spqꝫ ferire pati. Semp inardescūt. nec cessant nec reqescūt. Hic ē qꝫ Deutro. xxviij. cui libet pctōri dr. Seruies inimico tuo quē imittet dñs tibi i fame siti ⁊ nuditate. ⁊ in oī penuria. ⁊ augebit dñs plagas pessimas et ppetuas. O quāta erit tūc dānatoꝝ pena q̄ sine itermissione sp erit ꝯtinua sine pace ⁊ reqe i miseria ⁊ angustia. Vñ de pctō rib⁹ dr Ezechie. vij Angustia supueniēte reqrēt pacē ⁊ nō erit cōturbatio veniet sup ꝯturbationē. Itē Apoca. xiiij. Nō hñt requiē die ac nocte q̄ adorauerūt bestiā ⁊ imaginē ei⁹ Tūc pctōr bñ posset dicē hoc qđ scribit Esa. xxxviij. Nō videbo dñm deū in tra viuentiū. nec aspiciam hoīem vltra ⁊ habitatorē quietis. Silr ⁊ illud Hie. lxv. Ve mihi misero. qꝛ addidit dñs dolorem dolori meo ⁊ requiē non iueni. Certe tūc ꝯuertet dolor ei⁹ in ca put ei⁹. ⁊ in verticē illi⁹ iniqtas ei⁹ descēdet

Q̄ varia est cōditio penaꝝ infernoꝝ.

Unc restat mēbꝝ terciū de hac materia ꝑtin⁹ declarādū qđ est varia cōditio īfernaliū tormētoꝝ. Sunt eñ plures cōdtiones specialiter faciētes ad aggrauationē pene īfernalis. Prima ē acerbitas qđ ptꝫ ex fletu ⁊ stridore dentiū. ex planctu et desiderio mortis. ex mādu catione linguaꝝ ⁊ blasphemia crea toris et ex multis alijs his silib⁹ q̄ oīa ibidē sunt ventura. vt ptꝫ ex locis varijs scripturaꝝ. Apoca. xvi. Comederūt linguas su as pre dolore ⁊ blasphemauerūt deū celi pre dolorib⁹ suis. Hinc Grego. dr. Qđ hic suspicari nō potuit illic cruciatu i dedit⁹ inue nit. Itē Hiero. Tanta erit in iferno vis doloris qꝫ mens ad ali ud dirigi nō poterit. nisi ad qđ vis doloris ipellit. Dicet eñ tūc pctōr illud Hie. viij. Dolor me⁹ sup dolorē. Tanta eñ erit acer

bitas penar q pctores vitaq3 oes appetunt spreta z cotempta. morte quam oes fugiunt ardenti desiderio sepi affectabunt. Un Apoca ix. In dieb illis qrent hoies mortem z no inuenient ea. z desiderabunt mori. z fugiet mors ab eis. Acerbitate vo pene infernalis testat dns Hie. ix. vbi dt. Ego cibabo pplm istu absintheo. z potu dabo eis aqua fellis. p hec amaritudine designas infernaliu tormetor. Cosideratio huioi acerbitatis fecit quedaz iuuene delicate nutritu intrare ordine pdicator. Quo igresso. cu quida sapies a paretib ei missus vt ei psuadet egressum an q pfiteret dices. Delicate nutrit es. no poteris sustine rigore ordis z aspitate. Rndit iuuenis. Mgr ppt hoc ordine intraui. qz sciui me delicatu. z nihil aspitat posse sustine. cogitas q acerbissima pena iferni mihi itolerabil esset. z io elegi poti hac pena ordis q illa sustine. na sicut scriptu est Job. vi. Qui timet pruina irruit sup eu nix. Hec etia psideratio mouit quenda petr heremita ad mirabile pniam qua fecit. De q narrat btus Grego. in quarto li. dialogor. Ait em q qda Petr monach ex regione hibernie ort priusqua heremu petet molestia corpis iteruenicte defunct est. Sed ptin corpi restitut inferni supplicia atq innumera flamar loca se vidisse attestabat. Qui etia qsda hui seculi potetes i huioi flamma suspesos se vidisse narrauit. Qui cum ia deduct esset vt in illis z ipse mergeret. subito angelu coruscí habit apparuisse fatebat. qui ipm i igne mitti phibuit. q etia dixit. Egrede. z qlr tibi post hoc viuendu sit cautissime attede. post qua voce excalescetib mebris ab eterne mortis somno euigilas. cuncta q circa eu gesta fuerat oib narrauit. tatisq se postmodu vigilijs z ieiunijs pstrinxit vt iferni eu vidisse tormeta. etia si lingua tacet. couersatio acclamaret. Scda coditio est tormetor multiplicitas. Est em penar numer qsi infinit. Un dr in psal. Circudederut me mala q non est numer. Et ergo dr Deutro. xxxij. Cogregabo sup eos mala. z sagittas meas coplebo i eis. Uere scribit Esa. v. Sagitte eius acute. z oes arc eius extenti. Multas hz dns sagittas i pharetra sua. qs no dum oes extraxit. q post finale iudiciu pctorib immittentur. He sagitte sunt pene varie. qb multiplr tunc miseri torqbunt. Un dr in psal. Sagitte potetis acute cu carbonib desolatorijs Ite dicit dns Deutro. xxxij. Inebriabo sagittas meas sanguine. et

gladi⁹ meus deuorabit carnes. foris deuorabit eos gladi⁹. int⁹ pauor. cōsumentur fame ⁊ deuorabūt eos aues morsu amarissi mo. dētes bestiaꝝ īmittā in eos cū furore trahentiū sup terrā atq̈ serpētium. De hac penaꝝ multiplicitate sic dr̄ Gre. sup illud Mat. viij. Ejicient in tenebras exteriores. In īferno erit frig⁹ insupabile. ignis īextinguibil'. vmis īmortalis. fetor ītolerabil'. tenebre palpabiles. flagella cedentiū. horrida visio demonū. cō fusio pctōꝝ. ⁊ desperatio oīm bonoꝝ. Vn̄ quidā Infern⁹ est fo uea mortifera penis oīb⁹ ⁊ miserijs referta. Hinc dr̄ ī psal. Plu it sup pctōres laqueos ignis sulphur ⁊ spūs ꝑcellaꝝ ps calicis eoꝝ Et notāter dr̄ ps q: nō solum ī dictis sȝ nec etiā in mille cō silib⁹ possit pene integritas pfcē explicari. Nā quicq̄d de penis hic dixerim⁹ est tanq̈ mīma ps vni⁹ festuce respectu magnitu dis īfinite. Vt āt hec penaꝝ multiplicitas expssius declaret. Notādum ē q̄ dānati erūt pleni miseria et dolore. habebūt em̄ fletū in oculis. stridorē in dētib⁹. fetorē in narib⁹. gemitū in vo cib⁹. terrorē in aurib⁹. vincula ī manib⁹ ⁊ pedib⁹. ignisq̈ ardorē in mēbris oīb⁹ Ecce q̄ȝ repleta ē penis atq̈ plagis aīa pctōris ī infernū descendētis. Et ergo de dēnatis dr̄ Ecci. xv. Tenebit eū tribulatio ⁊ angustia vallabit eum Et eiusdē. xx. Ois dolor irruit sup eum. Item dr̄ Esaie. xiij. Omne cor hoīs tabescet ⁊ cōteretur tortionem ⁊ dolorem tenebunt. quasi parturiēs dole bunt vnusquisq̈ ad proximū suū stupebit. facies cōbuste vult⁹ eoꝝ. Vn̄ Baruth. vi. Nigre sunt facies eoꝝ a fumo. Nā om nes pctōres redigent in ollam. Vt habet Joā. ij. Et dolores p turiētis veniēt ei Vt scribit Osee. xiij. O q̄ȝ multa flagella pec catoris. Tunc em̄ potest dicē cum psal. Circumdederūt me do lores mortis nō tpalis sed ꝑpetue. ⁊ pericula īferni inuenerunt me. Recte dr̄ circumdederūt q: abyssus sicut vestimētum ami ctus ei⁹. Nam induit maledictionē sicut vestimētum ⁊ ītrauit aqua in interiora ei⁹. ⁊ sicut oleum in ossib⁹ eius fietq̈ ei sicut ve stimentum quo operitur. ⁊ sicut zona quo semper precingatur. O quale vestimētum de filis penaꝝ tam multiplicium sic forti ter cōtextum q̄ ꝑpetuis tpibus nunq̈ erit detexēdum seu etiā deponēdum Nam funiculo eternitatis erit pctōr insepabiliter colligat⁹ O q̄ȝ asperū ⁊ mordosum sentiet illud tegumētū Ipm nāq̈ est de q̄ scribit Esa. xiiij. Opimentū tuū erunt vermes.

Tam multiplicis pene cõsideratio reuocauit ipm dauid a mor
te pcti ad pniam peragẽdam. Vñ dixit ad dñm Quãtas ostẽ-
disti mihi tribulationes multas ⁊ malas. ⁊ cõuersus viuificasti
me. Hui⁹ etiã multiplicis pene cõsideratio mouit quendã hẽmi
tam. Sicut legit̃ in vitaspatꝝ ad asperrimã pniam. quã in here
mo peragebat. a q̃ cum q̃rerct̃ cur se ita ĩterficẽt: rñdit. Tot⁹ la
bor vite mee nõ est idone⁹ ꝯpari ad vnum diẽ tormentoꝝ q̃ pctõ
rib⁹ in futuro seculo p̃parant̃. Itez narrat̃ in gestis angloꝝ. ꝙ
tpe Cõstantini minoris q̃dã miles defunctus circa annos dñi.
dcccvi. qui postmodũ vite restitu⁹ penis territ⁹ q̃s viderat. ad
heremũ fugit. fecitq3 cellulã iuxta quendã fluuiũ in q̃ vestib⁹ in
dut⁹ sepe balneabat̃ pmittẽs vestimẽta sic ad carnem cõgelari.
Postea ꝟo balneũ calidissimũ intrabat. ⁊ sic cõtinuo fecit quo
usq3 moreret̃. Et cum sup isto a videntib⁹ argueret̃. talit̃ rñde-
bat. Si vidissetis q̃ ego vidi. eadẽ vel maiora mecum faceretis.
Nã fm Gre. sup Job. Sup oĩa puocat cõpunctionẽ visio pe-
ne infernalis. Tercia cõditio penã gehẽne aggrauãs est eterni
nitas. vñ Sap. iiij. Illos videlz pctõres deridebit. ⁊ erunt post
hoc decidẽtes sine honore int̃ mortuos in ppetuũ Et Mat. xxv
Ibũt hi in suppliciũ eternũ. Itẽ Judith. xvi. Dabit dñs ignẽ
et vermẽ in carnẽ eoꝝ. ⁊ vrantur ⁊ viuãt. ⁊ sentiãt vsq3 i sempi
ternũ. Idem dr̃ Esa. vlti. Vermis eoꝝ non extinguet̃ Vñ dr̃
dñs Deutro. xxxij. Ignis succẽsus est in fur ore meo. ⁊ ardebit
vsq3 ad inferni nouissima hoc ẽ in ppetuũ sine fine. Esa. xxxij O
quis de vobis poterit habitare cũ igne deuorãte. aut q̃s habita
bit ex vobis cũ ardorib⁹ sempiternis. Et eiusdẽ. xxxiiij. Et trã
in pice ardẽtem nocte ac die nõ extinguet̃ in sempiternũ. Ascen
det fum⁹ eius a generatiõe ⁊ i generationẽ. desolabit̃ in scl'a scl'o
rũ. vñ Apoca. xx. Diabol⁹ missus ẽ in stagnũ ignis ⁊ sulphur.
vbi ⁊ bestia ⁊ pseudo cruciabunt̃ nocte ac die in scl'a scl'oꝝ. Et q̃
nõ est inuent⁹ in libro vite script⁹ missus ẽ in stagnum ignis ibi
erit vmbra mortis ⁊ null⁹ ordo. sed sempitern⁹ horror ĩhabitat.
Vt habet̃ Job. x. vñ Grego. in moralib⁹ sic dr̃. Horrẽdo modo
tũc erit miser dolor cũ fortitudie. flãma cũ obscuritate. ⁊ mors
sine morte. finis sine fine. defect⁹ sine defectu. Quia ⁊ mors sem
per viuit. ⁊ finis sp incipit. ⁊ defect⁹ deficere nescit. Vñ poeta re
fert. Nõ venit ad metas mortis miserabilis etas Nescit finiri

semperqꝫ videt oriri. Semper vexabunt semper gemitus renouabunt. Hic petrus blesensis in quadam epistola sic ait. Ibi non est suppliciorum modus nec intermissio siue finis. Nam ibi finis semper incipiet. mors non morietur. nec defectus deficiet. vt damnati hominis conditio semper in doloris materiam et mortis eterne pabulum. miserabiliter recidiuet. Quare dicitur in psal. Sicut oues in inferno positi sunt. mors depascet eos. Et si morte pascentur impij quid potabunt illi si mors est pastus qualis erit potus. Audi prophetam. Uua eorum vua fellis et botrus amarissimus fel draconum. vinum eorum venenum aspidum insanabile. Ita scribitur Deutrono. xxxij. O quale peccatorum nutrimentum videlicet mortis perpetue tam crudele supplicium viuent tunc morti qui vite sunt mortui. Hinc est quod Bernar. dicit li. quito de consideratione ad Eugenium papam Horreo vermem mordacem et mortem viuacem. horreo incidere in manus mortis viuentis et vite morientis. vnde Gre. Morte immortali morientur impij. O deus eterne quare me posuisti contrarium tibi. et factus sum mihimetipsi grauis. Cur non tollis peccatum meum. vt hoc perpetuum possim euadere tormentum. O quam felix et beatus qui peccatorum sordibus nequaquam fuerit infectus. qui post mundi gaudia non abijt. nec in vanitates et insanias falsas respexit. Nos autem miseri errauimus a via veritatis. et iusticie lumen non illuxit nobis. lassati sumus in via iniquitatis et perditionis. et ambulauimus vias difficiles. vias graues et inutiles. per viam autem domini noluimus ambulare. Uere sicut dicit Esa. xlix. Inuacuum laborauimus sine causa. et vane fortitudinem nostram consumpsimus Quid enim nobis profuit superbia. quid diuitiarum pompa et iactantia. quid preciosa corporis indumenta. quid comessationes et crapule. quid risus et leticie. Quid hec omnia nobis profuerunt. in quibus vane et inutiliter immo potius damnabiliter tempus nostrum expendimus. Proch dolor sine fructu transierunt hec omnia tanquam fumus seu aura matura. transijt quod temporale fuit sed heu remansit quod in eternum cruciabit Tunc dicet dominus de quolibet damnato illud Job. xx. Juxta multitudinem adinuentionum suarum sic et sustinebit. Et illud Apoca. xviij. Quantum glorificauit se et in delicijs fuit tantum date illi tormentum et luctum. quibus eternaliter sine fine torqueatur O quanta est hominis dementia pro delicijs aut diuitijs seu pro aliqua re terrena huiusmodi perpetua corporis et anime subire tormenta. Unde Chrysostomus in li de reparatione lapsi sic inquit. Dic quanta tempora luxurie que deliciarum spacia comparari vis penis sempiternis. Centum si placet annos delicijs deni adde et alios centum. adde et decies centum.

que erit ex his ad eternitatē compēsatio. Nōne omne tempꝰ vi
te huiꝰ q̄ delicijs frui videmur ⁊ indulgē libidini q̄si noctis vni
us somnū ad eternitatis ꝯpatione vide͛. est igi͛ aliq̄s q̄ vt vna
nocte delectabile videat somniū eternas eligat subire penas. et
illud ꝓ his recipe. vel ꝓ illis istud cōmutare. Quid dicemꝰ ad re
positas penas. q̄d dicemꝰ ad hoc ꝙ delicie velut vmbra trāseūt.
pene vero eternalit͛ permanēt. etiam si equale tempꝰ ⁊ idem spaci
um delicijs esset positum ⁊ pene. esset ne aliq̄s ita stultꝰ ⁊ demēs
vt eligēt ꝓ vna die deliciaꝝ vnum diem subire penaꝝ. cum sole
at dolor vniꝰ hore ⁊ quilibet corpis cruciatꝰ in obliuionem mit-
tere p̄teritū tempꝰ in voluptate trāsactum. Hec omnia Chry-
sostomꝰ vbi supra. O eternum nunq̄ꝫ finem habiturum corpis
et aīe tam grāde supplicium O mortis ꝑpetue indicibile tormē
tum. Quid em̄ referam de te nescio. Nō em̄ poteris verbis expri
mi. nec intellectu cōcipi. nec corde comp̄hendi. Posito em̄ ꝙ eēt
vnꝰ lapis de arena coagulatꝰ ⁊ compactꝰ tante quātitatis sicut
infra cōcauitatem octaue sphere posset cōtineri. ⁊ ꝙ post millesi
es mille ānos ꝑ diuinam potētiam vna arenula tolleret. Et de
inde post millesies mille ānos adhuc vna. ⁊ sic ꝯsequēter donec
totꝰ lapis in nihilum redigeret nunq̄d cōsumpto lapide eterni-
tas p̄dicta erit reuoluta. sic ꝙ damnatoꝝ anime tūc a penis libe
rabunt. Rn̄deo tibi ⁊ dico ꝙ ꝑpetuitas illa vix tunc erit inchoa
ta. Nam finiti ad infinitum nulla est ꝓportio. vt d͛ phūs. viij.
physicoꝝ. Si em̄ hoc cognoscerēt ⁊ prescirēt pctōres ꝯdemna
ti ꝙ dicto lapide cōsumpto ab illis intolerabilibꝰ quos sustinēt
inferni cruciatibꝰ deberēt eripi ⁊ totalit͛ liberari. miserabilr super
hoc redemptiōis die deberēt sperare imo quodāmodo sperando
cōgaudere. ex quo scirēt finem suoꝝ tormētoꝝ post inumerabi
les. imo post incomp̄hensibiles ⁊ īfinitos fore annos q̄uis tar-
dissime aduentuꝝ. Illa em̄ est maxima omnium penaꝝ: desola-
tio ⁊ carētia oīs spei nunq̄ꝫ a penis redimi siue liberari. Nam si
cut d͛ Esa. xxiiij. Peccator desolabi͛ in secula seculoꝝ. Vn̄ d͛
Trenoꝝ. iij. Perijt finis meꝰ ⁊ spes mea a deo. Item q̄rit pec
cator Hiere. xv. Quare factꝰ est dolor meꝰ ꝑpetuꝰ. ⁊ plaga mea
desperabil͛. Supꝫ quo Prouer. xi Sapiens sic rn̄det. Mortuo
hoīe impio nulla erit spes vltra Intelligite hec qui obliuiscimini
deum ne infernꝰ aliquādo vos rapiat ⁊ nō sit qui eripiat. Ecce

iam plane video q̄ i inferno nulla est redemptio pctōris. Cha-
rissime intelligis tu v̄bum. sapis cōsilium de lapide superi⁹ tibi
dictum. Dic mihi quid de illo sentis. q̄d iudicas. q̄d diffinis. pu-
to veraciter q̄ ratio non p̄t dissentire quinimo vt d̄r sit i rei ve-
ritate. Cogita ergo varias terrarum p̄uincias τ imaginare regio-
nes singulas. perpēde fluuios τ maria: mundum mēte circuiet
totum perambula. Ascēde vsq̄ ad celum τ oia sic trāsuola. Ite-
rum descēde in abyssum. p̄funditatem cōsidera. Ex quib⁹ om-
nib⁹ que celi ambitu cōtinent̄ cōpone lapidem. τ imaginare ma-
gnitudis ei⁹ quātitatem. q̄ cordialiter intellecta. Dic mihi cha-
rissime q̄d sentis tunc de lapide imo potius. quid sapis de ꝑpetu-
is: q̄d de infinitis pctōrum penis τ morte. Estimo q̄ talit̄ respon
debis. Uere vere loqui nescio. Audiui et cōturbat⁹ est venter
me⁹. A voce cōtremuerunt labia mea. grandem rem intelligo.
et veritatem ꝓpositam video. Uñ ammirari nō sufficio. sed pa-
uore nimio mēte cōtremisco. Nā certissime timor τ tremor ve-
nerunt super me multiplicis horroris. τ cōtexerunt me tenebre.
Quis em̄ non metuēt. q̇s non expauescēt. q̇s anxietate cordis
penit⁹ non deficēt. qui mente ten⁹ hunc lapidem diligēter rumi
naret. infinitas pctōrum penas memorit̄ reuoluēdo. Pone ergo
eum velut signaculum sup̄ cor tuū. Ualde em̄ vtile est τ p̄ficu-
um tibi huiōi lapidis nunq̄ obliuisci. q̄ten⁹ si diuin⁹ amor te nō
corripit τ reuocat a malicia huiuscemodi speculum pene itermi
nabilis saltē te cohibeat aliq̄n a pctis. O graue supplicium mi-
serabile q̄ fugiēdum. O stygis exitiū lachrymabile q̄ metuen
dum. Q̄ d̄ styge torquet̄ semꝑ nunq̄ morietur Semꝑ plectet̄ τ
nunq̄ finis habet̄. Ex p̄dictis clare ptz q̄ penarum incrementum
per infinita secula nunq̄ finietur. Huiōi ꝯsideratio eternitatis
pene infernalis cōuertit fulconem marsiliēsem qui cum esset ex
cellēs ioculator τ vanitatib⁹ mundi dedit⁹. vna dierum cepit cogi
tare de eternitate gehēnalis pene. τ dixit i corde suo. Si tibi p-
poneret̄ iacere in lecto molli τ bñ strato. ita q̄ nulla nccitate co
gēte inde recedēs hoc nō posses sustinē in eternum iacē in tali le
cto delicato. quō ergo poteris sustinē sempiternā infernalē pe-
nam. si cōtingat te in ꝑpetuū illam fore passurum. Hac vero cōside
ratione perterrit⁹ reliquit oia τ fact⁹ est monach⁹. postea epus
tholosan⁹ τ vir eximie sanctitatis. Itē cōsideratio ꝑpetuitatis

pene ifernalis cōfortat hoīem ꝛ īducit ad pugnādū ꝯtra diabo-
lū. Quis em̄ ꝯsiderās ꝙ si deuict⁹ fuerit ab eodē ducereť ad tor
mentū sempiternū non viriliter pugnet ne vincať. Vñ narrat
Egesipp⁹ de cladib⁹ iudeoꝝ ꝙ cū quidā de socijs alexādri q̄ pre
erat magno exercitui vidēt ꝯtra eū inumerabilē exercitū ad bel
landū p̄paratū ꝛ sui cibū sumerēt ꝛ ad ꝯfortationē vinū ipse in
quodā solatio q̄si iocūdo eis dixit. Prādeam⁹ nūc o viri stren-
nui. nā apud inferos sum⁹ cenaturi. Quo ρbo sunt oēs aīati ad
fugiendū illā cenā ꝙ tam viriliť pugnauerūt. sic ꝙ de cūctis ho
stib⁹ suis honorifice triūpharūt. Itē a delectationib⁹ mūdi re-
trahiť ꝛ auelliť. Vñ legiť in vitaspatꝝ quendā senē dixisse. Nu
trix cū vult pueꝝ ablactare. et a dulcedīe lactis abducē ad mam
millā ponit sinapiū vel quicq̄d aliud amaꝝ. qđ puer lactens gu
stās ꝛ p̄cipiēs statim retrahiť a dulcedīe lactis. Et sic tu iunge
amaritudinē ꝑpetuā inferni. delectationib⁹ huius mūdi. ꝛ pro
culdubio retraheris ab eisdē. vñ Job. v. Nunq̄d gustare pt̄ q̄s
qđ gustatū affert mortē amarissimā hoc ē penā sempiternam:
Ideo dt̄ Prosper In p̄nti vita delitie t̄pales dulces sunt. ꝛ tri
bulatiōes amare. Sed q̄s nō libēter bibit tribulatiōis poculū
metuēs ignē ꝑpetuū gehēne. Aut q̄s nō contēnit dulcedinē se
culi inhiās bonis sempiterne vite. Vñ legiť in legēda beati Joā
nis euāgeliste. ꝙ q̄dā diuites ad p̄dicationē ei⁹ cōuersi oīa reliq̄
rūt. postea videtes seruos suos i glīa mūdi cōstitutos penituit
eos sua bona reliq̄sse. qđ beat⁹ Joānes ꝑ sp̄m̄ intelligēs. virgu-
las in auꝝ. ꝛ silices i gēmas orādo cōmutauit. sicq̧ eis oīa resti-
tuit delicta. Postmodū quidā iuuenis a btō ioāne resuscitat⁹.
narrauit eis de glīa quā amiserūt ꝛ de penis īfernalib⁹ q̄ eos ex
spectauerūt. Quib⁹ intellectis plurimi territi ꝛ aīo cōsternati
oīa cōtemnētes ad paupťatē p̄ristinā reuersi sunt. ac mundum
cū suis delicijs penit⁹ dereliq̄rūt. Itē accidiā ꝓfugat ꝛ repellit.
¶ Vñ legiť in vitaspatꝝ ꝙ q̄dā frater dixit seni. Pater nimi-
um accidior sic cōtinuo sedēdo in hac cella. Senex rn̄dit. Non-
dū vidisti futura tormēta ꝑpetuo duratura. Nā si illa in corde
tuo posuisses q̄si cella tua vsq̧ ad collū esset ρmibus repleta su
stinēs patiēter ꝛ nō accidiareris Et ergo cū oportet peccatorē
aut eternā aut purgatorij acerbissimā sustinē penā. vel in p̄nti
cōdignā agē p̄n̄iam. quis nō preeleget hic sustinē p̄n̄iam ꝛ pati

potius q̃z ibi. nisi oīno fuerit mēte alienat⁹ Vn̄ Isid. i syno. Intende aīo dolores quoscūq̃z tormētoꝝ. quascūq̃z scli penas. quascūq̃z doloꝝ acerbitates. compa hoc totuz gehēne ꝛ leue erit omne qd͂ pateris. Itē Bern̄. in ep̄la. Vigilias ames ꝛ ieiunia. manuūq̃z labores. sed hec leuia sunt flāmas ꝑpetuas meditanti. Recordatio tenebraꝝ̄ facit nō horrē solitudinē. Si futurā de vbis cogitas discussionē. non displicebit silētium flet⁹ ille ꝛ stri dor dentiū̄ faciles tibi reddit ꝛ culcitrā ꝛ mattā. Itē Aug⁹ in s mōe. Mens humana mūdi h⁹ illecebris ꝛ cōcupiscētijs deuicta fugit laborē. expetit voluptatē. Et vix ad hec deducit vt se a pri oris vite ꝯsuetudie excludat Sz cum incepit cogitare iudicij ne cessitatē ac penaꝝ eternaliū crudelitatē voluntariū bellū indi cit passionib⁹ mota vel spe p̄mij vel tiore supplicij vim facit pri stinis desiderijs. ꝛ violēter ipa seipam vincē contēdit. Ideo dr̄ Abacuc. iij. Ingrediat putredo ī ossib⁹ meis. vt subter me scate at tp̄e videlz p̄ntis vite. ꝛ postea requiescā in die tribulationis Ecce quā fructuosa ꝛ salubris ē meditatio pene īfernal. Qua re scribit in psal. Cōuertant pctōres in īfernū. hoc est ꝑ medita tiōes illuc se trāsferāt viuētes. ne postmodū illuc descēdāt ꝑpe tue morientes. Et ergo dr̄ bn̄ Daniel. iij. Beat⁹ q̄ intueris abys sos videlz ꝑ cōtinuā ꝛ iugem memoriā interne cōtemplationis tormēta īfernalia cordialit̄ intuēdo. Patet ergo sufficiēter ꝑ p̄ dicta q̄ multiplex ē ꝛ varia īfernalis pena. ꝛ q̄z vtilis ꝛ pficua est ipsi⁹ memoria. Et ergo Erit hō vere q̄ cum bona possit hīc. Sponte subit penas infernalesq̃z cathenas. Ignibus arsurus ex his nunq̃z rediturus

¶ Finit Tercium nouissimorum

¶ Sequūtur exempla de penis inferni

¶ Ex horologio eterne sapientie de penis inferni.

¶ Factum est āt post hec ꝛ ecce discipul⁹ cepit cogitare dies an tiq̄s ꝛ ānos eternos ī mente hīc. Qn̄q̃z cum ꝓfunde se colligēt et a sensibilib⁹ ꝓut potuit intellectū abstraxisset. apparuit ī vi sione fidei oculis a lōge q̄si q̄dā regio vm brosa ignota ꝛ multū terribilis. Cūq̃z tremefact⁹ quidnā hoc esset inq̄reret. rn̄sum ē

ci. Regio hec vt vides distincta. loc⁹ est penaꝝ futuraꝝ quē di⸗
uerse aīe post egressum a corꝑe ꝓ diuersitate culpaꝝ in penā sor
tiunt. quedā ad ipsaꝝ purgationē, quedā vero ad eternā dam⸗
nationē ⁊ ꝑut sibi ea tunc demōstrata fuerit. Hec āt ⁊ his silia
tam horrēda ⁊ īmania fuerit tormētoꝝ genera vt nulla sufficēt
hec lingua narrare. aut null⁹ sensus mortaliū possꝫ ea plene esti
mare. Cum āt ad se redisset. ⁊ q̄si de alio mundo vt sibi videbat
ex motiua visionis p̄ntia venisset nimio terrore ⁊ errore velut
hō semiuiu⁹ aliquādiu iacēs in seipo contabuit. Quedā autem
ex his solum fidei cōmunib⁹ oculis cōspexit. Respexit igit ⁊ ec⸗
ce de p̄dcis locis fetor ītolerabil' exoriebat. mallei resonātes au
diebant tenebre ꝓfundissime densabant. ⁊ videbātur ibi facies
demonū horribiles. Ibi erat planct⁹ ⁊ gemit⁹ ⁊ alternātia ma⸗
la impios sine pietate discerpebāt. ab aquis niuiū transibāt ad
calorē nimium. Cōsiderabat int hec equitatē ⁊ magnitudinem
iudicioꝝ dei ⁊ int cordis se premētis angustias. ac sudoris gut⸗
tas. que ipm ex horrore visiōis penetrauerāt aduertebat. qm ꝑ
que peccauerat q̇s. ꝑ hec ⁊ torq̄bat. Vn̄ ⁊ illi q̇ in vita sua insen
sate ⁊ iiuste vixerāt. ꝑ hec q̄ coluerāt tormēta recipiebāt. Rap
tores nāq ⁊ p̄dones ac eoꝝ complices. ⁊ hi q̇ pauꝑes ⁊ amicos
dei dum adhuc viuerēt spoliauerūt. vel ꝑ exactiōes indebite in
flixerūt. ad patibula q̄dā infernalia. supra humanam estimatio
nē penalia rapti violēter suspendebātur ⁊ ibidē torq̄bant. nec
tn̄ moriebant. sed mō indicibili cruciabant. Nōnulli etiam qui
sub habitu agnino mentē occultauerāt leoninam qui velut ca⸗
nes rabidi seruos dei ꝑ obprobria ⁊ maledicta aut v̄ba turbati
ua molestauerāt. et cōfratres suos iniq̄ ꝑsecutiōe leserāt ibidē
a canib⁹ infernalib⁹ amarissimis morsib⁹ corrodebant. Itē sup
bi sepultura asini in īferno despectiue sepeliebant. ⁊ tanq̄ cada⸗
uera putrida ignita ꝓiecti obprobrio sempiterno qđ nunq̄ de
lebit adiiciebātur. Et ꝓ gloria tꝑali ⁊ mētis elatiōe q̄ ceteros ī
flati preire ambiebāt. tāta penaꝝ mole ac pōdere ꝑmebant quā
tum q̇s premi possit q̇ maximā turrim sup̄ se hr̄et. Bibuli v̄o et
crapulosi. ⁊ q̇ ventri suo seruierāt. velut lupi famelici fame icre
dibili ac siti intolerabili affligebant, cupiētes guttā mīmā aque
frigide ꝓ refrigerio līgue sue flāmaꝝ incēdio aduste recipe ⁊ ne⸗
mo illis dabat. Sꝫ demōes teterrimi cū situlis ardētib⁹ iuxta

eos stabāt ⁊ potum quendā sulphureū plūbo liq̄facto silē nimio calore estuantē ꝑ os eoꝝ in ventrē ꝓfusum fortit infundebāt. Luxuriosi q̄ȝ ⁊ q̄ in delicijs carnē suā enutriuerant ⁊ in obstinatiōe sua ꝑdurauerāt a ſpentibꝰ deuorabātur ⁊ a bufonibꝰ ignitis aculeis vsq̄ȝ ad viscera torq̄bant. Qui carnali ac t̄reno amori dediti fuerāt vtriusq̄ȝ sexꝰ. terrā īfernalē pre dolore mordebāt. q̄m eos demones nimiū affligebant. nā spicula ignea habētes ⁊ estu vehemētissimo eos īsequētes vulneribꝰ eos seuissimis repleuerūt. Sȝ et socios ī culpa socios habuerunt ī pena. Supra modum āt cupidi ⁊ auari ac questuarij male torq̄bant nā in focis metallis bullientibꝰ plenis balneabant. ⁊ exilire cupiētes absq̄ȝ mīa reinpingebant. Judiciū durissimū his q̄ preerāt fiebat fortioribꝰ aūt fortior īstabat cruciatio ⁊ potentes ibi tormēta patiebant potēter. O q̄s dicē queat q̄ntū ibi iudices. impij. rcōres iniq̄. clerici turpis lucri. cupid. imonachi lasciui. laici violēti. muliēs ꝓcaces. saltatrices ⁊ ābiciose. ⁊ diuersi q̄ȝ falsi christiani penas varias habuere. Heu q̄ȝ miserabiles rugitꝰ ⁊ clamores dabāt lamētabiles. ita vt sola visiōis hꝰ afflictio oēm penā mūdi quodāmō excedē videret. Nā ⁊ multitudo vrsoꝝ infernalium ⁊ audaces leones ⁊ noui generis aīalia ira plena. ignoteq̄ȝ bestie vaporem igneum spirātes. odorem fumi ꝓferētes et horrēdas scintillas ab oculis emittentes morsu amarissimo eos dilaniauerant. Tandem multi ex his in puteum abyssi. de quo fumus horribilis ⁊ fetor intolerabilis exibat ꝓijciebātur. aspectꝰ eorum velut ferrum cādens in modum fauillaꝝ exardebant. et a demonibꝰ reimpingebātur cōmanducātes liguas suas pre dolore. ⁊ blasphemabāt deum celi pre doloribꝰ suis ⁊ vulneribꝰ. ⁊ non egerūt pn̄iam ex operibꝰ suis vinculis tenebraꝝ. et lōge noctis compediti. in obscuro ac tenebroso obliuiōis velamēto tenebātur. Sonitus descendēs cōturbabit eos. ⁊ ꝑsone tristes apparentes pauorem eis incutiebāt. nec siderum limpide flamme illuminare poterāt noctem illam horrendam. vna enim cathena tenebrarum omnes colligati erāt. Omnis orbis terrarū limpido illuminabatur lumine solis. illis autem superposita erat grauis nox imago tenebrarum. Ipi autem sibi erāt grauiores tenebris fumꝰ tormentoꝝ ipsoꝝ ascēsurus est in secula seculorum. Post hec vox quedā desuper quasi tonitruū au-

diebat que insultādo ⁊ q̄si exprobrādo dicebat Ubi nūc sunt hi
qui ab initio a dieb⁹ antiq̄s mūdo huic toto seruierūt desiderio
qui voluptuose viuētes varijs desiderijs se subdiderunt. Eya
quid ꝓsunt illis nunc oīa q̄ tanq̄ꝫ vmbra velociter ꝑtrāsierunt
q̄ꝫ breuis delectatio tā longā restem post se trahit et̄ne miserie.
O stulti ⁊ vecordes. vbi nunc ꝟba illa q̄ cum leticia tāta ⁊ cor
dis tripudio dicē solebatis. venite ⁊ fruamur bonis q̄ sunt. ⁊ vta
mur creatura tanq̄ꝫ in iuuētute celeriter. Quid iuuāt nunc dul
cia vniuersa q̄b⁹ tam celerit̄ ꝑfruiti estis. Siquidē nūc a cōtra
rio plangē vobis ꝯuenit ⁊ plangēdo exclamare ac dicē. Ue ve
nobis iā nunc ⁊ i eternū. qꝛ nati sum⁹ nec vltra mori valemus
Ue qꝛ male torq̄mur nec a tormētis vnq̄ꝫ liberabimur. O q̄s
est q̄ ista recogitet supplicia ⁊ nr̄a ad cor ponat tormēta. Hec ei
talia sunt vt quicq̄d in mūdo horribile excogitari possꝫ his ꝯpa
ri nō valēt. o q̄ꝫ felix incoinq̄nat⁹ qui post gaudia h⁹ mundi nō
abijt. q̄ nō respexit in vanitates ⁊ isanias falsas. nos isensati vi
tā illoꝝ estimabam⁹ insaniā ⁊ finē illoꝝ sine honore q̄nō ꝯputa
ti sunt int̄ filios dei ⁊ int̄ electos sors illoꝝ est. Ergo errauim⁹
a via veritatis. ⁊ iusticie lumē nō illuxit nobis. ⁊ sol itelligentie
nō est ort⁹ nobis. lassati sum⁹ in via iniq̄tatis ⁊ ꝑditiōis. ⁊ am
bulauim⁹ vias difficiles. viā autem dn̄i ignorauim⁹. Quid no
bis ꝓfuit sugbia. aut q̄d diuitiaꝝ iactātia ꝯtulit nobis. transie
rūt oīa illa tanq̄ꝫ vmbra trāsijt q̄d tp̄ale fuit. ſꝫ pch dolor nūc re
māsit q̄d in eternū manebit. O eternū nunq̄ꝫ finem habituꝝ ꝑ
petuū mortis suppliciū. O finis sine fine mors grauior oī mor
te sp̄ mori. ⁊ tn̄ non mori posse. O mi pr̄ dilecte q̄ me in hūc mū
dū genuisti. O dulcis mr̄ que maternis vberib⁹ me lactasti. O
vos oēs amici mei ⁊ socij dilci. valete nūc viscera mea. qꝛ hec est
hora illi⁹ sepatiōis amarissime q̄ amarior ē omni morte. vale tel
lus. valete socij q̄s tā benigno fauore colui en ducimur ad horrē
dū infernale suspendiū ad suppliciū trahimur metuendū. nun
q̄ꝫ vos de cetero cū gaudio visuri. O lachryme icessant̄ ꝓfluite
oculi plorate. ⁊ oīa viscera mea vlulate. super hac ifelicissima se
paratione q̄ est a summo bono a facie illa glio sa. et a cōsortio an
gelico. necnō illo felicissimo electoꝝ numero. ponēdiq̄ꝫ sum⁹ ad
illā miseram ⁊ maledictā ⁊ crudelē dānatoꝝ turbā sine fine cru
ciandā. O manuū ꝯplosus sonit⁹. O cordiū multoꝝ gemitus

intimi. O stridor dentiū et fremitus spirituū immēsus. O plora tus et vlulatus multus. O in eternū pmāsurus clamor q semp du rabit et nunq̄ finē habebit. q semp renouabitur et nunq̄ exaudietur. oculi nr̄i miseri nunq̄ aliud videbūt nisi miseriā. aures nihil ali ud audiēt nisi ve ve atq̄ tristiciā. O pia corda istud itermiabile et crudele ac in eternū ve respicite. lugete et flete. O mōtes cadi te sup nos. colles opite nos qd sustinetis. qd expectatis. abscō dite nos a facie illa tribili furoris dn̄i. a vultu ire glie dei. heu heu cur nō hec maxia mala futura nobis pueniemus cū robur affuit. cū tempus aderat oportunū. vtinā de illo tpe toto iutilit expēso supesset nobis vna horula tāte pene in remedium cōcessa. sz heu sentētia nte diuina iusticia pclusa ē nobis salutis via negata mi sericordia spes ois ablata. o dolores et miserie et i eternū pmāsu re angustie i terra hac obliuiōis vbi nullus ordo. sz sempiternus horror inhabitat. Quid plura nos miseri et miserabiles tm̄ affli gimur. et dolemus de illo ve etno. vt qliscūq̄ terminus excogitatus dūmodo finitus esset nobis solaciosus Vn̄ posito p ipossibile q esset aliqs lapis molaris adeo magnus. q vbiq̄ circūferentiā celi cōtingeret. et q aliq auicula mime quātitatis post centū milia ā nor veniēs de lapide pdicto solūmodo tm̄ p rostrū suum auelle ret quantū est ps decima milij. Et iterr post centū milia annor curricula sicut prius. scz vnā pticulā de decē. et sic p singulas ptes. Itaq̄ in decies centenis milibus annis nos plus diminueret quā titas lapidis. nisi quātum hz in magnitudie granū vnius milij En proch dolor nos miseri multū grati essemus. q post talē lon gā et plenam cōsumptionē totius lapidis. finem haberet sn̄ia nr̄e eterne damnatōis. sed heu hec eadē consolatio miseris a diuina iu sticia penitus est negata. Hucusq̄ miseror vba damnator. Ta liter igit o fili ibi flagellabunt qui hic a flagell excipiunt

¶ Discipulus. O iudex tremēde. ecce nunc aīa mea ex hac q̄z vi siōe horribili territa pstrata ē. et genua dissoluta vt vix subsistē possum. O deus meus adiutor meus. O mi deus eterne auerte obse cro furorē tuū a me. Absit a me hec etna damnatiōis sn̄ia formi dolosa. Qd si aduersa me oportet sustinē. fiat volūtas tua hic i me huius a me licētiaz plenissimā habeto. hoc solum facias. vt me a te in eternū separi non pmittas.

¶ Inferni penas vidēs petrus monachus grauissimā pnīaz pegit

¶ Petrꝰ quidā monachꝰ ex regiōe ortꝰ hibernie loco vaste so-
litudis cui euassa nomen est inhēbat hic prius q̄ȝ heremū petēt
molestia corpis interueniēte defunctꝰ est. Sed ꝓtinus corpi re
stitutꝰ inferni se supplicia atq̄ȝ inumera loca flammaꝝ vidisse te
stabat. Qui etiā quosdā huiꝰ seculi potētes in eisdē flammis su
spēsos se vidisse narrauit. Qui cū iam deductꝰ esset vt in illo iā
et ipse mergeret subito angelū corusci habitꝰ apparuisse fateba
tur. q̇ eum in ignē mergi ꝓhiberet Qui etiā dixit Egredere. ⁊ q̄
liter tibi post hec viuendū sit cautissime attēde. Post quā vocē
paulatim recalescētibꝰ membris ab eterno mortis somnio eui-
gilās cuncta q̄ circa illum fuerāt gesta narrauit. tātisq̄ȝ postmo
dū se vigilijs ieiunijsq̄ȝ restrīxit. vt īferni eū vidisse ⁊ ꝑtimuisse
tormēta. ⁊ si tacēt lingua cōuersatio loqueretur.

¶ Infernales penas diuersi diuersimode
pro meritoꝝ qualitate patiūtur

¶ Dicebāt de eodē abbate maiore Machario. ꝙ dū ambularȝ
aliqn̄ in heremū inuenit caput hoīs in terra iacēs. Qd cum mo
ueret v̄ga palmea quā habebat ī manu locutū est caput illd ad
eum. Cui dixit senex. Quis es tu? Rn̄dit caput illud ad senem.
Ego erā sacerdos gētiliū qui aliqn̄ cōmanebāt in loco hoc. Tu
vero es abbas Machariꝰ qui habes spūm scm̄ dei. Quacūq̄ȝ er
go hora misertꝰ fueris eoꝝ qui sunt in tormētis ⁊ oraueris pro
eis. tūc ꝯsolant pusillum. Dicit ei senex. Et q̄ est ista cōsolatio?
Rn̄dit illud caput. Quātū distat celū a terra tm̄ est ignis sub
pedibꝰ nr̄is ⁊ suꝑ caput nr̄m. Stantibꝰ autē nobis ī medio ig
nis nō est vt q̇s facie ad faciē videat ꝓximū suū. Ait ergo senex
cum fletu. Ve illi diei in q̊ natꝰ est hō si est hec cōsolatio suppli-
cij. Rursus dt senex. Est peiꝰ tormentū ab his? Rn̄dit caput il
lud. Maior pena subtꝰ nos est. Dicit ei senex. Et q̇ sunt in ipsa?
Dicit illi caput illud. Nos q̇ ignorauimꝰ deum vel aliq̇d modi
cum miscdie habemꝰ. qui v̄o cognouerūt deum ⁊ negauerūt eū
nec fecerunt volūtatem eiꝰ. hi sunt qui subtꝰ nos sunt. Et post
hec sumēs ille senex caput illud sepeliuit

¶ Infernales penas sentiēs clericus mū
do relicto monasterium intrauit

¶ In Nannetis ciuitate tp̄e Henrici quarti imꝑatoris. erant
duo clerici nondū patientibꝰ annis p̄sbyteri sci lr̄is affatim in-

structi int̃ se multū amici Hi pactū inierūt int̃ se vt vter eoꝝ pri
or moreret̃. alij vigilāti vel dormiēti appareret infra trigīta dies.
Data acceptaqȝ corꝑali fide nō multū post vnus obijt. ⁊ tricesi
ma die alteri vigilāti astitit. nescio q̇d opis molliēti ⁊ vultu ex/
angui ⁊ pallido ad eū ait. Agn̊scis ne me? Agn̊sco ille ait. ⁊ miror
ꝙ tā diu morat⁹ fueris. Ille pri⁹ morā excusans tādē ait. Et ad
uēt⁹ me⁹ si voluerꝭ tibi fiet cōmod⁹ mihi oīno ifructuosus Nā
sempit̃nis dānat⁹ sum supplicijs. Ego ait alt̃ iuuabo te p̄cib⁹. ie
iunijs. ⁊ elemosynis multis. At ille rn̄t Sine pm̄a sunt iudicia
dei ī inferno. Dū rotat astra pol⁹ dum pulsat littora pōtus ꝑ
crimib⁹ meis puniar. si tot⁹ mūd⁹ mihi remedia exq̇rēt eťna tn̄
et īnumera penaꝝ genera patiar. Et vt aliquā ex meis irreuo/
cabilib⁹ penis ꝯg̊scas. en vna Protēditqȝ manū glanioso vlcere
stillantē. Videt̃ ne ait tibi leuis? Cū ille leuē sibi referret vide/
ri ip̄e mortu⁹ curuatis ī volā digitis tres guttas defluētis tabi
suꝑ eū iaculat⁹ est q̄ꝝ due tꝑa vna ⁊ frontē ꝯtingētes cutē sicut
ignito iaculo penetrauerūt foramen nucis capax efficiētes. illo
magnā penā eē doloris ꝓtestāte clamore. Hoc inq̇t mortu⁹ erit
tibi q̄ȝdiu vixeris ⁊ penaꝝ meaꝝ graue documentū. ⁊ nisi negle
xeris salutis tue singulare monumentū. Vade ḡ dum licet mu
ta habitū simul ⁊ aīm. ⁊ esto monach⁹ redonis apud scm̄ Mela
niū. Cūqȝ viu⁹ ad hoc rn̄dē nollet. mortu⁹ eū oculi vigore ꝑstri
gēs Si dubitas inq̇t cōuerti miser. lege lr̄as istas Et hoc dicēs
manū ꝓtendit tetris notis īscriptā. q̇b⁹ sathanas ⁊ oē satellici
um inferoꝝ omni ecclesiastico cetui gr̄as de tartaro emittebāt.
Q̄d cū ipsi ī nullo suis voluptatib⁹ deessent. tm̄ numeꝝ subdi/
taꝝ aīaꝝ paterētur ad īferna descēdere p̄dicatiōis incuria quā
tum nunq̄ȝ viderāt retroacta scl'a. His dictis loquētis aspect⁹
disparuit. Audiēs hec. oīa vendēs ⁊ dans pauꝑib⁹ scm̄ Mela/
niū adijt. ⁊ monach⁹ ibi fact⁹ optie cōuersat⁹ est.

¶ Infernalis ignis q̄ȝ acerbus sit. ⁊ de
woltero cui apparuit diabol⁹

¶ In villa que in territorio Bunnensi est sita miles quidā no
bilis ⁊ deuotus walterus nomine habitans erat tam dn̄e nr̄e
q̄ȝ ordini satis obsequiosus. Hic cum tꝑe quodā grauiter infir/
maret̃ solusqȝ iaceret. diabol⁹ illi ad pedes lectuli visibilit̃ appa/
ruit. Erat autē sicut ipse nobis retulit facies ei⁹ adinstar simee

disposita cornua hñs caprina. In cui⁹ aspectu cum terreret postea cōfortat⁹ ait. Quis vel qd es. vnde venis vel qd q̄ris. Rñdit monstr̄. Diabol⁹ sum. aīam tuam tollē veni. dicente milite. Recede leccator. aīam meam nō tolles. christo me commendo. Subiunxit ille. waltere si mihi cōsenseris homagiumq; feceris nō solum incolumitati te restituam. quin etiam sup oēm tuam progeniem te ditabo. Rñdit miles. Satis habeo de diuitijs tuis fallacib⁹ non curo. Vñ ergo tibi thesauri. infra terminos inquit curie tue infiniti occultant̄. Cum q̄ cum miles iam loq̄ delectaret̄. ait. Dic mihi vbi est anima dñi mei wilhelmi comitis iuliacēsis nup defuncti: Tunc rñdit diabol⁹ militi τ dixit illi. Nosti castra vicina wolckenborch τ drachenvelt. Noui inq̄t. Et ille. Per fidem meam tibi dico. si ferrea essent tam castra q̄z eorū mōtana. τ in illo loco mitterent̄ vbi aīa wilhelmi est anteq̄z sup ciliciū superi⁹ inferiori iungi posset liquefierēt. Quo dicto mox cachinnādo subiunxit. Ardor iste balneum lacteum est ei. In futuro quādo corp⁹ suum aīa resumet. tunc primū penam debitā recipiet. Requisit⁹ de aīa Henrici comitis Seynēsis. Rñdit. Certe illam habem⁹. De pena tamē illi⁹ nihil expressit. Adiecit etiam interrogare illum de pr̄e suo. Ad qd̄ rñdit ille. Viginti annis τ vno illum habuim⁹. sed monocula illa τ calu⁹ ille atq; periculosus q̄ in solario iacet nobis eum abstulerūt. Monoculaz vocauit vxorem ei⁹ iugiter q̄ lachrymādo oculum vnum pdiderat. Caluū dixit filium ei⁹ Theodericum monachum nr̄m qui ad vidēdum germanum eodē tpe aduenerat Interrogat⁹ vero de predicta matrona. Rñdit. Nunq̄z prāti nr̄e addita est eo q̄ mulier esset bona ac sancta. Frēm autem tuū Lambertum sic sellauim⁹ vt nr̄m ius euadē non possit. qui añ paucos annos defunct⁹ est vir auar⁹ τ pecuniosus. Dicēte itez milite. Dic mihi de q̄ loco venisti nunc ad me. Rñdit demō. Ego τ socij mei eramus i exequijs cuiusdam abbatisse nigri ordis egressum aīe ei⁹ prestolantes. Tunc miles. q̄t eratis ibi: Rñdit demon. Nosti nemus in Cortinforst. Optime inquit noui. Et ille. Nō sunt tot folia in arborib⁹ quot illic fuim⁹ congregati. nō est tam grādis silua in puincia nr̄a. Et qd obtinuistis ibi: Rñdit. Heu nihil. femina fuit religiosa. sed et Michael archāgel⁹ superueniēs cū fuste ferreo sic nos cecidit τ cedēdo fugauit vt dispgēmur quem

admodum puluis qui a turbine impellit. Requisit⁹ etiã si esset
in obitu dñi Gerardi abbatis nr̃i tunc recenter mortui. Rñit.
Nõ est tm̃ arene i littore maris quot ibi fuim⁹. Sz modicũ ibi
obtinuim⁹. qr pediculosi illi more porcoꝝ in humo iacẽdo gruni
entes nõ sinebãt ꝓpius nos accedẽ Habẽt ꝑterea domũ quandã
susurrij capitulum notãs in q̃ oĩa nobis quecũqꝫ delinquũt sub
trahunt. Et dixit miles. Quõ stultissime ausus fuisti ad obitũ
viri tam iusti venire? Ausus inqt. Ego p̃ns fui vbi dei filius ex
pirauit sedẽs super brachium crucis. Hoc ỽbum a demone pro
lotum ⁊ a laico recitatum maxime mihi fidem fecit dictoꝝ eo ꝙ
in glosa legat super Tobiam. Dicẽte waltero Que fuit portio
vr̃a in christi morte? Rñdit. Nulla. Malo nr̃o illuc venimus.
qr ỽtute moriẽtis turbati ⁊ exagitati detrusi sum⁹ in ĩfernum.
Multa alia cum demone quotiẽs solus erat cõferebat. q̃ postqꝫ
cõualuit multis recitauit. Vis nunc audire qualis p̃dicti wil
helmi finis fuerit ⁊ pena.
¶ Infirmat⁹ in castro suo Nithiecken ꝑ quodam cõtumelia
sibi illata veit Coloniã. Qui cũ rediret ĩ via defectũ cordis in-
currit ⁊ aĩe dicẽs. Oh nunq̃ꝫ de cetero videbo Coloniam. Cui
in terram deposito cum medic⁹ eius dicẽt mortem esse in ianu-
is subiecit. Cõsulo tibi vt vxorem tuam recipias. Rñdẽte illo.
Nõ faciam. supplicauit ei ꝑ quodaz milite quem diu incarcera
uerat. Nequaqꝫ inquit egrediet me viuẽte. Tunc medic⁹. Er-
go añ diem crastinum egrediet. Qd ita factum est. Cum vero
moritur⁹ esset in sinu eiusdẽ matrone quam viro ꝓprio tulerat
iacebat. Cui cum illa dicẽt. Dñe quid faciã post mortem vestrã
Iuueni inqt nubere debes militi. Hec em̃ verba vltima fuere.
Eadem nocte sicut mihi retulit abbas quidaz ordis nr̃i sancti-
monialis quedam scĩ Mauricij Colonie in loca penarum trãs-
posita est. in quib⁹ puteum magni horroris igneo tectum oper-
culo inter flammas vidit sulphureas. De q̃ cum suũ ductorem
interrogasset. Rñdit ille. Due tm̃ anime in illo sunt aĩa videlz
Maxẽtij impatoris. ⁊ aĩa wilhelmi comitis Iuliacẽsis. Mane
visum recitãs cum eadẽ die rumor insonuisset Colonie de mor
te eiusdem comitis visionẽ fuisse veram intellexit. Propt̃ simi-
lem culpã iustum fuit. vt q̃ pares erãt in culpa cõformes fierẽt
in pena. vtriusqꝫ vitam noui Maxentij ex lectione. wilhelmi ex

multoꝝ relatiõe. Uterqꝫ tyrān⁹. vterqꝫ sup̄ modū luxuriosus Sicut legit̄ in chronicis nulla fuit in vrbe romana siue extra vrbē matrona tā nobilis tā pudica. dūmō oculis Maxētij placet. quin de domo mariti sublatā corrūperet. Silia faciebat de vgib⁹ ꝛ viduis Uiderūt ista viri ꝛ īgemuerūt parētes ꝛ tacuerūt Tāta erat illi⁹ crudelitas. vt cū nimio dolore cordis afficeretur tristiciā tñ dissimularet. Tāta ei⁹ extitit tyrān⁹ vt passim senatores ciues milites occidēt. de q̄b⁹ aliq̄ habebat suspicio. willhelm⁹ vero nō dissilia opabat̄ his. ꝛ si nō pari ptāte non tñ impari volūtate. sicut audiui ita dedit⁹ erat luxurie ꝛ īcestui. vt vix aliquē hēet misterialiū cuius vxorē aut filiā nō attētaret violare. nullā hñs drām int̄ mrēm ꝛ filiā. int̄ legitimā ꝛ absolutā Quāte fuerit circa subiectos siue cōprouinciales crudelitatis oīs nouit epat⁹ colonieñsis. Maxēti⁹ vxorē ꝓpriā occidit. iste īclusit Jlle psecut⁹ est ecciam multos p fidē occidēdo. Jste tpe scismatis īperij romani psecut⁹ est sedi aplīce obediētes sacerdotes de suis sedib⁹ eijciendo q̄sdā mutilādo ꝛ bona ecciaꝝ diripiēdo Hec acta sunt in tpib⁹ Jnnocētij pape

¶ Jnfernales ꝛ horrēdissimas penas q̄dā diues sustinuit ꝛ p q̄litate delectationū q̄litates penaꝝ recepit

¶ Refert Petr⁹ cluniacēs ꝙ monach⁹ q̄dā cū in extremis vite sue esset aīa sua ducta fuit añ infernalē portā. q̄ cum ibi tot diuersitates penaꝝ ꝓspicēt vltra q̄m dici pt tremē cepit Qd̄ ne facēt angel⁹ ꝓhibuit. Jbi ꝟo aliq̄ꝫdiu morāte eo vidit demōes q̄sdā pcurrētes ꝛ nimiū cachīnātes de pditiōe aīe cuiusdā diuitis quā socij sui secū in barat̄ꝝ dānatiōis attraxerūt. Ueniētes āt ad pncipē demonioꝝ dixerūt se aīam amici sui cū gaudio magno attrahē. Quib⁹ congaudēs si gaudiū infelicitas dici pt ait Accipite ꝛ pōpose sicut solit⁹ erat ī cathedra sua sedē facite īduētes eū sicut solit⁹ erat veste hōrifica. Et sedē eū fecerūt sup sedē ita iextīguiblr ardentē. ꝙ si totū mare supfunderet̄ nullatenus extingueret̄. palliū ꝟo q̄ eū circūdederunt nō minoris flagrātie erat. Jllo ī sede miserablr collocato ꝛ īfelici⁹ vestito pīceps ad suos ꝟuiētes ait Jte ꝛ sicut decēs est tali amico nr̄o poculū nr̄e delectatiōis ꝓpinate. Tūc tanqꝫ ereū liq̄rē candētem oī genere fetoris mixtū ori ei⁹ apposuerūt. ꝛ apposit⁹ p oīa mēbra ei⁹ in flāmas diffusus effundebat̄. q̄ potato ioculatoēs demones q̄ ei

socularetur admisit. Qui accipiētes duo cornua ignibus plena
aurib⁹ eius apposuerūt. ⁊ corniculari incipiētes scintillas ꝑ ocu
los ei⁹ ⁊ ꝑ nares ⁊ ꝑ oīa foramina ei⁹ emittebāt. Deinde ī came
rā misit vbi cōtra delectatiōes carnales q̄s solebat cum puellis
dū adhuc viuēt exercere īfernales pateret amaritudīes. q̄ oīm
serpentiū generib⁹ erat repleta ⁊ ita nimio calore incēsa. ꝙ can
dētis ferri satis euincēt ardorē. a q̄b⁹ except⁹ q̄ꝫ horribl'r ample
xat⁹. quāqꝫ dolorose osculat⁹. quāqꝫ miserabl'r sit cōtrectat⁹ ⁊ ꝑ
oīa mēbra discerpt⁹ a nobis pius pr̄ remoueat ꝙ nunq̄ꝫ experia
mur. Et cōtra queqꝫ oblectamēta carnalia q̄ pri⁹ habuerat vi
uēs singula tormēta īfernalia inferebāt. Hoc viso aīa monachi
ad corp⁹ rediJt. ⁊ q̄d viderat ob vtilitatē audientium plurimis
enarrauit. ¶ Exemplum.

¶ Erāt in schola duo īsolētissimi scholares adolescētes q̄ nō so
lū non pati volebāt correctiōes mgr̄i: verūetiā ⁊ ad īsolētias ⁊
dissolutiōes alios studē volētes sepissime cōpellebāt. ⁊ hoc q̄dē
mgr̄ emendare nō poterat nec audebat. Cōtigit ergo magistꝝ
mori ⁊ tercio die aut q̄rto in media schola ī effigie mgr̄i diabolū
cum vga ferrea corā oīb⁹ apparē. Nec mora cū nigro vultu in
adolescētes dictos exurgēs ⁊ cum vga illis mortē intētans re
pēte disparuit. Moxqꝫ illi pre pauore in furiē versi post dies ali
quot obierūt. Ex hinc ergo scholares diuinū aduertāt iudicium
et mgr̄is suis subdi discāt. nec vnq̄ꝫ refugiāt corrigi ne eis con
tingat postmodū cum vga ferrea vapulare.

¶ Refert Petr⁹ cluniacēsis ꝙ apud castꝝ Lizimacum q̄d in
pictauiensi pago est situatū nuꝑ quidā presbyter erat q̄ sacerdo
talis ordinis supcelestē dignitatē miserrime vite ꝯuersatiōe de
turpās nō ad aīaꝝ quib⁹ preerat curā sed ad carnis voluptatē
explendā sacro misterio vtebat̄. Territ⁹ tñ ꝯscie malo sicut ali
qñ ⁊ mali ad horam cōpungunt̄ familiaritatem quorundam bo
noꝝ viroꝝ expetiJt. ⁊ abbati Boneuallis ⁊ fratrib⁹ eiusdē mo
nasteriJ sc̄i amicicia specieten⁹ copulauit. Qui lōgo tp̄e eum de
vite emēdatione cōmonētes. ⁊ vt seculo renūciaret assidue ex
hortātes. nihil ab eo īpetrare p̄ter inanem spem potuerūt. Nā
libēter q̄ dicebāt audire se fingens. ⁊ sempꝫ eos de ꝯuersiōe suspē
dēs de societate sanctoꝝ illoꝝ gloriabat̄. nec ammonitiōe vl' ex
emplis eoꝝ a malo retrahebat̄. In his itaqꝫ ꝑdite vite sue actib⁹

perdurās.⁊ obstinatiōe impia iram sibi ī die ire thesaurizans in
morbū incidit. Quo post aliq̄t dies ingrauescēte ad extrema ꝑ
uenit. Adierat eñ prior visitatiōis grā iam dicti monasterij at-
q3 cū eo ꝑ aliquātum diei spacium ipso q̄3 rogāte ꝑmāserat. Et
nocte supueniēte cū cunctis discedentibꝰ solus lecto eiꝰ assidēt
clamare terribilit̄ eger ille ad priorem cepit. Succurre succurre
ait succurre. Ecce duo sup oēm feritatē leones expauēdi in me i
petū faciunt.⁊ hiāti ore ac rictu feroci ꝑ frusta me decerpūt.to-
tūq3 ↄsumere volūt. Depcare cito dn̄m vt ab his eripiar ante-
q̄3 eoꝝ morsibꝰ cōsumar. dicebat hoc ⁊ tremebat ⁊ velut deuora
turos fugiēs timore defecto corꝑi vires addente retrocedebat.
Prior vocis ac gestꝰ illius turbatꝰ terrore nō sine multo ⁊ ipe
timore erat. ad p̄ces tñ ipse nccitate impellēte ↄuersus ꝓ misero
illo vt poterat deum exorabat. Quo orante mutata voce eger
Bn̄ inq̄t bn̄ recesserūt crudeles bestie.⁊ ꝑ orōes tuas iā nusquā
apparent. Et q2 vsq3 ad vltimū spm̄ sꝑ cōpos sui extitit. nec vt
quidā morientiū solēt vel ī modico sensu imutatꝰ fuit ↄuersus
ad priorē loqui cū ipso de q̄busdā vt sanissimꝰ cepit. Cūq3 tā de
his q̄3 de alijs multa int̄ se v̄ba ↄferrēt. hore fere vniꝰ spacio elap
so rursus iclamare lōge terribiliꝰ q̄3 priꝰ exorsus ē. En inq̄t en
ignis de celo vt torrēs inundās descēdit.⁊ sup hunc lectū veni
ens iā iāq3 me ī fauillā vsq3 cōburit. Festina. adiuua. ora. si forte
et ab hac morte eripi valeā. Et hec dicēs manibꝰ ⁊ brachijs oꝑ
toria subleuabat.⁊ ea velut aliq̄d iuuare possent īuisibilibꝰ igni
bꝰ turbatꝰ opponebat. S3 nequaq3. Nō eñ corꝑalia tegmina
a spiritalibꝰ incēdijs tegē poterāt que celesti vindicte ipia oꝑa
exponebāt. Prior adaucto tiore denuo ad orōem ↄuertit̄ ⁊ q̄n
tū in tali casu possibile erat dn̄i miam ꝓ eo depcabat̄. Illo vt su
pra orōi instāte pꝰ paululū patiēs ḡtulatiōis vocibꝰ p̄ces eiꝰ in
terrupit dicēs. Iā ab igne tutꝰ sum. nā dū sup me vt dixi cū ipe
tu descēdēt intpositꝰ est lithꝰ vsq3 ad quē ignis ꝑueit s3 eū trāsi
re nō potuit. iā iā ab isto ꝑiculo ereptꝰ oro ne a me discedas q̄us-
q3 q̇s illoꝝ finis futurꝰ sit agṅscas. Tūc prior q̇ tam timore quā
hospitādi nccitate recedē nolebat substitit.⁊ ab orōe surgēs rur
sum ei assedit. Cūq3 cum tātis terroribꝰ anxiū ↄsolaret̄.⁊ vter
q3 ad iuicē vt priꝰ colloq̄ret̄. subito egrotꝰ ad īuisibilia ereptꝰ ob
mutuit. eū prior raptū ab hūanis ītelligēs rei exitū p̄stolabat̄.

Tum ecce post multũ noctis spaciũ hõ ad se redijt ⁊ miserabilr
ingemiscẽs ait. ha. ha. ad iudiciũ eternũ raptꝰ sum. ⁊ heu miser
eťna morte dãnatꝰ sum. Traditꝰ sum horrẽdis tortoribꝰ. igne i
extinguibili cũ diabolo ⁊ angelis eiꝰ ꝑpetuo cruciãdꝰ Et ecce ig
nita sartago plena buliẽti adipe quã corã me tormẽtoꝝ mistri
detulerũt eãqꝫ ad me frigendũ vndiqꝫ succẽderũt. Et cum sepe
noiatꝰ prior orõni sicut iã bis fecerat tercio qꝫ incubuissꝫ ille ait
Cessa cessa oro ꝓ me orare. ne ꝑ illo vltra fatigeris ꝓ q̃ nullate
nꝰ exaudieris. Priore ãt dicẽte frater redi ad cor ⁊ miaꝫ adhuc
viuꝰ a deo reqre. ille adiecit. Putas ait me vt insanũ loq̃ Non
ait insanio sꝫ sana mẽte ea q̃ dixi cõfirmo Et cucullã prioris ma
nu tenẽs eũ intͤrogauit. Nõne hoc qđ manu teneo cuculla tua
est q̊ rñdente est adiũxit. sicut hec vestis cuculla ẽ ⁊ sicut hoc qđ
substractũ est mihi palea ẽ sic ⁊ hoc qđ corã cerno ignita sarta-
go est. Et dum hec loq̃ret gutta iuisibil' ignis de illa qꝫ videbat
sartagie exiliẽs in manu eiꝰ priore vidente cecidit ⁊ mirabile di-
ctu cutem ⁊ carnẽ vsqꝫ ad intima ossis cõsumpsit. Tũc ille acri
cũ gemitu. En inq̃t indubia rei ꝓbatio. Nã sicut ista quam vi-
des de sartagie ꝓlapsa gutta carnis ptem ꝯsumpsit sic cõfestim
me ignea vorago ꝯsumet. priore ad ista stupẽte iteꝝ dixit. Ecce
sartaginẽ ipam mistri infernales ꝓpius afferũt. ⁊ vt me in illã
inijciãt iam iãqꝫ manꝰ adaptãt. Et post modicũ. Ecce lintheũ
in q̃ iaceo vndiqꝫ cõcurrẽtes accipiũt. ⁊ in igneã sartaginẽ eter-
nãqꝫ frixurã ꝓijciũt. Hoc velut vltimũ vale mox vt priori atqꝫ
his q̃ ad hoc spectaculũ horrẽdum cõuenerant dixit. subtracta
voce ⁊ reflexa ceruice puniẽdum spm̃ condẽnatis spiritibꝰ tra-
didit. Tãtus ꝟo terror oẽs inuasit vt oẽs aufugerẽt. nec aliq̃ i
domo vbi mortui cadauer remãserat remanere auderẽt. Facto
mane miserũ cadauer sepulture traditũ est. Post aliq̃t ãt dies
cum ad vniuersos circa positos hec tã terribil' fama ꝑuenissꝫ rei
veritatẽ ꝓbare volẽtes tumulũ aperuerũt ⁊ fossam illã quam
in manu adhuc viuẽtis p̃sbyteri gutta p̃nũcia damnatiõis fece
rat i mortui cadauere inuenerũt Que oĩa sicut btũs Grego. dt
Nullo mõ ꝓpť se infelix p̃sbyť vidit cui nihil ipa visio contulit
sed quãta cautela sacerdotale officiũ ammĩstrandũ qꝫ reuerẽter
diuia mysteria sint tractãda. supna sup eũ dispõ demõstrauit
¶ Duo clerici vno corde intrabãt monasteriũ. ⁊ tã exẽplareť

viuebāt vt oēs eos diligerēt. Post duodeci annos vnꝰ morit̄ Cui minor ait. Tecum ꝓ deo parentes ⁊ patriā reliq̄. solare ergo meū exilium tuo reditu. vt sciam q̄d meruimꝰ oīa relinquentes. Faciam inq̄t o dimidiū cordis mei deo ꝓpicio. Tu āt dilige mortuū. q2 viuꝰ te efficaciter sicut matrē dilexi. Morit̄ ergo q̄si dulciter dormiēs. Et ecce die septīo redit mortuꝰ iocūda ⁊ splēdente facie dicēs. Mi frater henrice sicut audiuimꝰ sic vidimꝰ in ciuitate dn̄i ꝟtutū. Dudū iam centuplū recepi ⁊ ecce vitā et̄nā possideo. Preferebat āt in dextera eiꝰ ecclesiā aureā miri artificij ⁊ decoris. sinistra ꝟo cordis locū tegebat. Ille ꝟo viuꝰ supra q̄ꝫ dici p̄t exhilaratꝰ ait. Cur mi dulcis frat̄ gerarde i manu tua ita reuerēter geras ecc̄iam. q̄re etiā cor tuū celes solita dilectiōe contradicito. Intrepidꝰ ait audi q2 consolari te reuersus sum. Nosti q2 ecc̄iam a meis mihi sumptuose ꝓcuratā cum eiꝰ honore ⁊ cōmodo amore ꝓfectiōis euāgelice ⁊ timore periculi q̄d est in cura aīaꝝ reliq̄. Quare sup oēs reges t̄re ⁊ cūctas seculi diuitias cū beatis eternalit̄ exulto. Tui āt amore cor meū celo. q2 ip̄m p̄cioso lapide tāti splēdoris decorat̄. vt visus tuꝰ mox ex illo cecaret̄ q̄d cōsecutꝰ sum a dn̄o meo iesu christo. q2 eiꝰ passiōis ⁊ incarnatiōis bn̄ficiū quotidie deuotꝰ ruminari solebā. Si me diligis inquit tolle cito manū libēter ꝓ hoc vidēdo vnū oculū expendam q̄d dixit ⁊ fecit. Cū autem nimis ardent̄ ꝓ tāto gaudio etiā altero priuari desiderabat ait illi btūs. Mea intuētione tricesima die mihi iungeris. ⁊ gaudium nr̄m nemo tollet a nobis. Interī dic fratribus q2 magna eos premia manēt nemo tepescat. Frater ꝟo sic disponebat domui sue. i. ↄscie vt nihil liberet nisi cibus aīe. Flentibꝰ autem pre amore frībꝰ eius tricesima die iocunde eisdē vale dixit atq̄ꝫ migrauit

¶ De Quarto nouissimorum quod est regnum celoꝝ.

Quartū nouissimoꝝ q̄d valde ⁊ p̄cipue debet hoīes a pctīs retrahē est glīa celestis. Si hō se refrenat ab homicidio vel cōsimili ope criminoso ne ꝑdat t̄palia quātomagis debet se cohercere ab oī actu illicito. ne amittat gaudia sempiterna Vn̄ Augꝰ in libro ↄfessionū. Et gaudiū q̄d nō dat̄

impijs. sꝫ eis q̇ te colūt q̊ꝝ gaudiū tu ipse es. Et ergo scribit̃ pri
mo ad Corin. vi. Iniq̇ regnū dei nō possidebūt. imo cū maxia
cōfusione repellent̃ ab eodē. sicut goliardi ⁊ nebulones vilissimi
indignant̃ repelli solēt ab imꝑatoris curia. Nec illic sedeant cū
regibꝰ ⁊ principibꝰ in tā excellēti ⁊ solēni mensa. Dicit em̄ Cas
siodorꝰ suꝑ illud Psal. Expelle eos qm̄ irritauerūt te dn̄e. Hic
discimꝰ ꝙ tm̄ vnusq̇sqꝫ repellit̃. quantū eiꝰ pctā cumulant̃. Nū
quid ḡ q̇nilibet pctā vitabit ⁊ tanq̄ꝫ mortiferꝝ celeriꝰ abhorrebit
qui ꝑ hec celeste gaudiū se nouerit amissuꝝ. De hac aūt incōpre
hēsibili glīa. ego pauꝑ ingenio q̇d loquēdo ꝓferā. Si em̄ oculꝰ
nō vidit. nec auris audiuit. nec ī cor hoīs ascēdit q̄ preꝑauit deꝰ
diligētibꝰ se. Sicut scribit̃ primo ad Corin. ij. de illis q̄ tunc re-
ferā. Certe q̄si balbutiēdo sicut cecꝰ natus disputās de coloribꝰ
nō considēs de sensu ꝓprio. sꝫ multiplici scripturaꝝ testimonio
paulisꝑ inde dicā. Est igit notādū. ꝙ q̄uis ī regno dei sunt val
de multa imo īnumerabilia eius felicitatē tangētia. ⁊ gloriā ple
nissime attestātia. Ipm tn̄ quo ad pn̄s specialit̃ a tribus cōmen
dat̃. Primo a summa pulchritudīe siue claritate. Secūdo a bo-
noꝝ oīm copiositate. Tercio a maxima leticia iugiter durāte ī
eternitate. Nā ibi est īmensa pulchritudo siue claritas. bonoꝝ ī
finita copiositas. summūqꝫ gaudium ⁊ stabilis eternitas De q̄
bus hic ꝑ ordinem breuit̃ dicetur.

¶ De pulchritudīe regni celoꝝ

A primis igit̃ regnum dei cōmendat̃ a summa pulchritu
dīe siue claritate. Nam vt dr̄ Sap. v. Ipm dr̄ regnum decoris
Hinc est q̇d Psal. dr̄. Dn̄e dilexi decorē domꝰ tue. Vn̄ Tobie
xiij. Btūs ero si fuerit reliq̇e seminis mei ad videndā claritatem
hierl̄m. Porte eius ex saphiro ⁊ smaragdo edificabunt̃ ⁊ ex lapi
de p̄cioso. Oīs circuitꝰ muroꝝ eiꝰ ex lapide cādido ⁊ auro mū-
do. oēs platee eiꝰ sternent̃. Apoca. xxi. Ipa ciuitas auꝝ mūduꝫ
sil'e vitro mūdo fundamēta muri ciuitatis sunt lapide p̄cioso or
nata. ⁊ duodecim porte duodecim margerite sunt ꝑ singulas. ⁊
singule porte erāt ex singulis margaritis. ⁊ platee ciuitatis auꝝ
mundū tanq̄ꝫ vitꝝ perlucidū ⁊ tēplū nō vidi in ea. Dn̄s em̄ de
us oīpotēs templū eiꝰ est ⁊ agnꝰ. Et ciuitas nō eget soleneqꝫ lu
na. vt luceāt in ea. nā claritas dei illumīabit eā ⁊ lucerna eiꝰ est

agnꝰ ⁊ ambulabūt gētes ī lumīe eiꝰ Itē Apoca. Nox vltra nō
erit ⁊ nō egebūt lumīe lucerne neqꝫ luīe solis. qm̄ deꝰ illumina-
bit illos ⁊ regnabūt in scl'a scl'oꝝ. Cum q̊ videt̄ cōcordare illud
Esa. lx. Nō erit ibi ampliꝰ sol ad lucendū ꝑ diē. nec splēdor lune
illumīabit. sꝫ erit tibi dn̄s in lucē sempiternā. Ipse em̄ est specu
lū sine macula. ⁊ cādor lucis eterne. Sicut scribit̄ Sap. vij. Itē
splēdor glie. vt habet̄ ad Hebre. primo. Nam splēdor eiꝰ vt lux
erit. Abacuc. iij. Ab hoc splendore oēs sci in regno celoꝝ recipi
unt lucē ⁊ fulgorē sempiternū quo assidue felices letant̄. vn̄ Iu
dich. v. Qui diligūt te sicut sol ī ortu suo splēdet ita rutilēt. Et
ergo dr̄ Sap. iij. Fulgebūt iusti ⁊ tanqꝫ sci illi in arūdineto dis-
currēt. Mat. iij. Fulgebūt iusti sicut sol in regno p̄ris eoꝝ. O q̄ꝫ
gloriosum ē hoc regnum. ⁊ q̄m dilecta tabernacula tua dn̄e ꝟtu
tū. quā magnꝰ decor. quā ingēs splēdor in ciuitate dn̄i. quā mi-
ra claritas. ⁊ quā summa amenitas ī celesti p̄ria. Vn̄ Augꝰ in
li. de libero arbitrio sic inq̄t. Tāta est pulchritudo iusticie. tanta
est iocūditas lucis eterne. vt etiā si nō licēt ampliꝰ in ea delecta
ri quā vniꝰ diei hora ꝓp̄t hoc solum innumerabiles huiꝰ vite di
es pleni delicijs ⁊ affluētia bonoꝝ t̄palium recte ⁊ merito despi
cerent̄. Nō em̄ falso aut ꝑuo affectu dictū est. Q̄m melior ē di
es vna in atrijs tuis sup̄ milia. Quare idē Augꝰ in li. de ci. dei
exclamās ita dr̄. O celestis hi'rl'm domꝰ illumīosa ad te suspirat
peregrinatio uica ⁊ possidet me in te q̇ fecit ⁊ me et te. Bern̄. in
omel. tercia sup̄ missus ē. O q̄ꝫ gloriosum est regnū illud in quo
reges cōgregati ꝯuenerunt in vnū ad laudādum. scꝫ ⁊ glorificā
dū. eum q̇ sup̄ oēs est rex regum ⁊ dn̄s dn̄antiū. de cuiꝰ splendi-
dissima cōtemplatione fulgebunt iusti sicut sol ī regno p̄ris coꝝ
Hinc ꝓpheta dr̄. Adimplebis me leticia cū vultu tuo Vn̄ Iob
xiij. Videbit faciē eiꝰ in iubilatiōe. Hāc faciem oēs inspicient q̇
dn̄o fidelit̄ seruierūt in humilitate cordis. ī laboribꝰ plurimis ac
operibꝰ virtuosis. Vn̄ Apoca. vl. Serui eiꝰ seruiēt illi. ⁊ vide
būt faciē eiꝰ. Et ideo dr̄ Esa. xxxiij. Regē ī decore suo videbūt
O quā piū ⁊ q̄m gratū. quā suaue ⁊ q̄m beatū erit tunc Iesum
videri his q̇ eū dilexē. Tūc certe exclamādo dices illd̄ Abacuc
iij. Ego āt in dn̄o gaudebo. ⁊ exultabo ī deo iesu meo. O quātū
gaudebūt q̊s gaudia summa replebunt. q̊s illustrabit. q̊s semꝑ
glificabit. Visio scā dei. splēdorqꝫ sue faciei.

¶ De copiositate oīm bonoꝝ regni celestis.

Egnum celeste cōmendet secūdo a bonoꝝ oīm copiositate.
Vñ btūs Augꝰ in de ciui. dei sic dt. Qd deꝰ prepauit diligenti
bꝰ se Spe nō attingit. charitate nō cōphēdit. desideria ⁊ vo
ta transgredit. Acqri pt. estiari non pt. Itē Bern. Merces scō
rū tam magna ꝙ non pt mēsurari. tā multa ꝙ non pt numera-
ri. tā copiosa ꝙ nō potest estiari. De his supabundantibꝰ bonis
et diuitijs ipsiꝰ regni celestis. ita scribit Deutro. viij. Dñs deus
tuꝰ introducit te i terrā bonam terrā viuoꝝ aquarūq; ⁊ fontiū
in cuiꝰ campis ⁊ mōtibꝰ erumpēt fluuioꝝ abyssi. Terrā frumē
ti ordei ⁊ vineaꝝ in q ficꝰ malagranata ⁊ oliueta nascunt terrā
olei ⁊ mellis. vbi absq; vlla penuria comedes panē tuū. ⁊ rerū
oīm abundātia pfrueris. Certe hec tra fertilis copiosissime flu-
ens lacte ac dulcedie mellis. Hec ē terra ad quā explorandā mis
si sunt filij Dan. sicut scribit Judicū. xviij. Qui redeūtes dixe-
rūt. Vidimꝰ terrā valde opulentā ⁊ vberem. nolite negligē. no
lite cessare. eamꝰ ⁊ possideamꝰ eā nullꝰ erit labor. Tradetq; dñs
nobis locū in q nulliꝰ rei est penuria Nā omne qd molestat ibi
deest. Augꝰ. Eterna btitudo ꝯsistit in duobꝰ. scz in nccāria ab-
sentia oīs mali. ⁊ nccāria pñtia oīs boni. Si eni qris qd ibi est:
aliter non pt rñderi nisi quicqd boni ē. ⁊ quicqd mali ē nusquā
est. Et ergo dt btūs Grego. Nihil exteriꝰ qd ibi appetat. ⁊ ni
hil interiꝰ qd ibi fastidiat. Jō scribit Apoca. vlti. Nō esurient
neq; sitiēt ampliꝰ. ⁊ nō cadet sup eos sol neq; vllꝰ estus. quoniā
agnꝰ dei qui i medio throni est reget eos. ⁊ deducet eos ad vite
fontes aquaꝝ. Et ibidē oñdit mihi flumē aque vite. q sitit ve-
niat q vult accipiat vite aquā gratis. Qui āt biberit ex hac aq
nō sitiet iteꝝ. sed fiet i eo fons aq salietis in vitā eternā. vt habet
Joā. iiij. O q felix patria. q btā terra. vbi deꝰ erit oia in oibꝰ ⁊
nulliꝰ rei ē penuria seu aliquis defectꝰ. Certe hec patria locꝰ est
pascue celestis vbi nihil deerit. in q fideles suos dñs reficiet sua
uit ac ppetue collocabit. Vñ Ezechi. xxxiiij. dt dñs. Inducam
eas in terrā suā ⁊ pascam eas in mōtibꝰ isrl. in riuis. ⁊ in visceri
bꝰ terre. i pascuis vberrimis pascā eas. ⁊ i montibꝰ excelsis erūt
pascue eaꝝ ibi requiescēt i herbis virentibꝰ ⁊ in pascuis pingui
bꝰ pascētur sup mōtes isrl. Ipsi eni sci pascent in ꝯgnitiōe sum
me veritatis. ⁊ illa erūt pascua vberrima siue igrediant ad ꝯtē-

plandū diuinitatē. siue egrediātur ad ꝯsiderādum humanitatē vtrobiqꝫ inueniēt plenam societatē. Vñ Ioā. x. Ingredietur et egredient. ⁊ pascua iueniēt. Itē pascētur in delectatiōe ⁊ fruitione summe suauitatis. ⁊ illa erunt pascua pinguia. Vñ dr in psal. Ex adipe frumēti saciat te. Adeps hui⁹ frumēti ē delectatio. ⁊ suauitas q̄ causat ex amore dei. Hoc ergo amore sicut adipe ⁊ pinguedine repleat aīa mea. pascētur etiam in eternitate ppe tue securitatis. ⁊ illa pascua erūt virētia nunqꝫ em̄ arescent sed semp virescēt ⁊ in pulchritudīe ppetua durabūt. Ecce q̄lis patria ⁊ q̄ꝫ bona terra vbi tā vberrima pinguia ⁊ virētia erunt pascua beatoꝝ. Hec est vere terra viuētium in q̄ credim⁹ tot ⁊ tanta vidē bona dñi. Vñ dr in psal. Replebimur ī bonis dom⁹ tue. et q̄ sunt in illa bona q̄b⁹ sancti replebūtur. nisi illa incōprehēnsibilis gloria beatoꝝ: Nam vt dt Bern̄. in fmone de dedicatiōe Ad imaginē dei facta est aīa rōnalis ceteris oīb⁹ occupari pt repleri non pt. Capacitatē em̄ dei quicq̄d deo min⁹ est nō implebit Hac ineffabili grā non solū implebimur. verūetiam vsqꝫ ad summū inebriamur. Vñ Hiere. xxxi. Inebriabo sacerdotū animas cum pinguedīe hoc faciet ī cena magna fidelib⁹ preparata. Tūc em̄ precinget se ⁊ faciet illos discūbere. ⁊ trāsiēs mīstrabit illis ferculū sue glorie. ⁊ vinū mire suauitatis ⁊ leticie eis exhibēdo. Tunc dicet illud discūbentib⁹. Canti. v. Comedite ⁊ bibite amici ⁊ inebriamī charissimi. Hic scribit Esa. xxix. Inebriamī et nō in vino. Et vnde tūc inebriabūtur. Certe a gaudio multiplici ⁊ gloria celesti O de⁹ eterne q̄ꝫ dulciter ⁊ plene tunc fideles tui inebriabūtur ab vbertate dom⁹ tue ⁊ torrēte voluptat̄ tue Qm̄ apud te ē fons vite. fons īdeficiēs beatitudīs ⁊ glorie. vtiqꝫ hāc domū decet sanctitudo in longitudīe dieꝝ. Ipsa em̄ est dom⁹ dñi diuitijs referta ⁊ ciuitas dei nr̄i oīb⁹ bonis adimpleta. Quapropt̄ scribitur Esa. xxxiij. Oculi tui videbūt hirlm opulentā ciuitatē. Hui⁹ ciuitatis opulētia seu bonoꝝ maxia abundātia nō solum ptꝫ ex p̄dictis. sꝫ etiam specialit̄ ex multitudine ei⁹ pacis in q̄ delectabūtur māsueti q̄ hereditabūt illam terrā superi⁹ expressam. Esa. lv. In leticia egrediemī ⁊ ī pace deducemī O quāta ipsi⁹ hirlm abūdātia pacis cui⁹ in ppetuū nunqꝫ erit finis. sicut scribit Esa. xi. Itē eiusdē. xxxij. Sedebit ppls meus in pulchritudīe pacis in tabernacul̄ fiducie. in requie epulantes.

Et ergo bene dr Tobie.xiij. Hierusalē ciuitas dei beati oēs qui diligūt te. ⁊ gaudēt sup pacem tuā Nā sicut habet Ezechie.xiij In te vidēt sancti visiões pacis ibi pax sup pacem. ibi pax summa q̄ exsuperat oēm sensum necnō antecedit humanū itellectū Qui tāte pacis voluerit esse particeps cū sanctis in celis. discat nunc humilit pati ī terris. nā vt scribit in aurora ad tā preclarā requiē patiē⁊ puenit. nec nisi p penā sapiēs hac luce potitur

De maxima ⁊ stabili leticia regni celestis.

Postremo regnum dei cōmendat a maxima leticia iugiter durāte in eternitate. Vn̄ Grego. in omelia. Que lingua dicere vel q̄s intellect⁹ cape sufficit illa supne ciuitatis quāta sint gaudia angelo⁊ choris inesse cū beatissimis spiritib⁹ glorie cōditoris assistē. p̄ntem dei vultum cernē. incircumscriptum lumē videre. nullo mortis metu affici incorruptionis ppetuitate letari Certe hec ē ciuitas dei nr̄i hirl'm. vrbs beata hirl'm q̄ vt ciuitas edificat. O ciuitas ciuitatū in q̄ sunt tāta gaudia ⁊ leticie beatorum. Esa. vlti. Letamī cum hirl'm ⁊ exultate in ea oēs qui diligitis eam. gaudete cū ea gaudio vniuersi q̄ lugebatis sup eam ⁊ fugiebatis. ⁊ repleamī ab vbere cōsolationis ei⁹ vt mulgeatis ⁊ delicijs affluatis ab omnimoda gloria ei⁹. De imēsa hui⁹ ciuitatis glia sic dr Aug⁹ in li. de ciui. dei. Quāta erit illa felicitas vbi nullū erit malum. nullū latebit bonū vacabit dei laudib⁹ q̄ erit oīa in oib⁹. Esa. lxiiij. Ocul⁹ non vidit de⁹ abs te q̄ prepasti expectantib⁹ te. q̄ sanctis donatur⁹ es ī maxīa leticia ppetue possidēda. Et eiusdē. xxxv. Venient in syon cū laude ⁊ leticia sempiterna sup capita eo⁊. Hinc est q̄ Ps. dr. Nouit dn̄s dies immaculato⁊ ⁊ hereditas eo⁊ in eternū erit. Vere sicut scribitur Tobie. xiij. magnus es dn̄e in eternum. ⁊ in oīa scl'a regnū tuū. Aug⁹. in li. de ciui. dei. Vacabim⁹ ⁊ videbim⁹. amabim⁹ ⁊ laudabim⁹ ecce q̄d erit ī fine sine fine. Nam q̄s nr̄ ali⁹ erit finis. nisi puenire ad regnū cui⁹ nullus erit finis. Verissime regnū tuū dn̄e regnum oīm seculo⁊. ⁊ dn̄atio tua in omni generatiōe ⁊ generatiōe. Et ideo scribit Tobie. xiij. Bn̄dictus dn̄s qui exaltauit hirl'm vt sit regnum ei⁹ in secula seculo⁊ sup eam. O q̄s gloriosum est hoc regnum in q̄ cum christo gaudēt oēs sci. amicti q̄s

stolis albis sequũtur agnũ quocũqꝫ ierit. De q̃ regno dt Augꝰ in libro de ꝯflictu vicioꝝ ⁊ ꝟtutũ. Recedat amor pñtis sc̄li in q̃ nullꝰ ita nascit̃ vt nõ moriat̃. ⁊ succedat amor futuri sc̄li in quo oẽs viuificãtur vt non moriant̃ deinceps. vbi nulla aduersitas turbat. nulla nccītas angustat. nulla molestia inq̃etat. sed ꝑhẽnis leticia ibi regnat. Hinc est ꝙ dr̄ in psal. Justi epulent̃ ⁊ exultẽt in cõspectu dei ⁊ delectent̃ in leticia. Itẽ Esa. xxxv. Gaudium ⁊ leticiã obtinebũt. fugiet dolor ⁊ gemitꝰ Vñ Apoca. xxi Absterget deꝰ oẽm lachrymã ab oculis eoꝝ. ⁊ mors vltra non erit neqꝫ luctꝰ neqꝫ clamor neqꝫ dolor erit vltra q̃m̄ prima abierũt. Esa. xxv. Aufert deꝰ oẽm lachrymam ab omni facie. ⁊ obprobriũ ppl̄i sui auferet de vniuersa t̃ra. ⁊ dicẽt in die illa. Ecce deꝰ noster exspectauimꝰ eum exultabimꝰ ⁊ letabimur in salutari eiꝰ. O quãta leticia q̃ñ nõ solum in aĩa. sꝫ etiam ĩ corꝑe fuerit gloriãdum. Esa. lxi. In terra sua duplicia possidebũt. Et Prouer. vlti. Oẽs domestici eiꝰ amicti sunt duplicibꝰ. i. duabꝰ stolis quaꝝ vnam scꝫ aĩe iam possidẽt. ⁊ reliquã scꝫ corꝑis exspectant accepturi. Item q̃ñ non solũ erit eis gaudiũ de bonis opibꝰ proprijs. sꝫ etiam de meritis singulis oĩm beatoꝝ. Vñ dt dñs Hieremie. xxxij. Habitare eos faciam ꝯfident̃. ⁊ erũt mihi in populum ⁊ ero eis in deũ ⁊ dabo eis cor vnũ ⁊ aĩam vnã. nõ vnitate substãtie. sꝫ vinculo charitatis. Ecce charissime si aĩa martyris cõfessoris vel ꝟgis. ⁊ aĩa tua tũc erunt vna. ꝯsequẽs videt̃ ꝙ illoꝝ gaudiũ etiã erit ⁊ tuũ. Silr̄ est de aĩa apl̄i vel cuiuslibet alterius sancti. Hinc Grego. dt Tãta est vis charitatis vt oĩa societ vt bonum qδ quis ĩ se nõ suscipit. in alio gaudeat accepisse. Certe illud admirãdum ⁊ multiplex gaudiũ in cor hoĩs nõ ascendit. Et ergo quilibet totꝰ ipm gaudium ĩtroibit. ⁊ sic gaudium suũ plenũ erit. Nã intus ⁊ extra. subtꝰ ⁊ supra ĩmo circũquaqꝫ mirabilit̃ gaudebit. intꝰ de puritate ꝯsciẽ. extra de corꝑis glorificatiõe. subtꝰ de celo ⁊ aliaꝝ creaturaꝝ pulchritudĩe ⁊ innouatiõe supra de dei visiõe ⁊ circũcirca de angeloꝝ ⁊ oĩm scõꝝ iocũditate ⁊ delectabili associatione. Vere vere vere nemo p̃t cogitare quãtum erit exultare tũc in celis habitare ⁊ cũ angelis regnare Et ergo bene dr̄ Mat. xxv. Intra in gaudiũ dñi tui. intra in hospicium gaudij. nam nõ poterit ĩtrare cor tuũ de ĩmẽsitate gaudioꝝ celestiũ. Sic dt btũs Bern. in libro meditationũ suarum

Ibi totum leticia. totum exultatio possidet. hoīesq angelis so-
ciati sine vlla carnis infirmitate imppetuū manebunt iocundi-
tas īfinita. beatitudo sempiterna. in q̄ qui semel suscipiť semp te-
neť ibi requies a laborib⁹. pax ab hostib⁹. amenitas de nouitate. se-
curitas de eternitate. dulcedo ꝛ suauitas de dei visiōe. Et q̄s il-
lic habitare vehemēter nō desiderat ꝛ ꝓpť pacē ꝛ ꝓpť amenita-
tem. ꝛ ꝓpť eternitatem. ꝛ ꝓpť dei visionē. Item dicit alibi adhuc
idem Bern̄. Tanta est iocūditas ꝛ suauitas illi⁹ patrie celestis
q si nō licēt ibi esse nisi p vnius hore spacium oēs dies hui⁹ vite
pleni delicijs merito cōtemnerenť Cui cōparata oīs aliūde sua-
uitas dolor est. oīs iocunditas meror. omne dulce amarū. omne
decoꝝ fedum. ꝛ omne aliud quicq̄d delectare possꝫ molestuꝫ cū
dei bonitas in īfinitum excedat oēm aliam bonitatē. O bone de-
us q̄d mihi est in celo. et a te q̄d volui sup terram cū hec oīa sunt
desiderabilia sup auꝝ ꝛ lapidem p̄ciosum multū. ꝛ dulciora su-
per mel ꝛ fauū. O q̄d dicem⁹ de hac patria. q̄d de hirl̄m vrbe tā
beata. Per hui⁹ em̄ viros sicut scribiť Tobie. xiij. Incessanter
iocūde ꝛ dulciter cantať alleluia. Vn̄ Esa. li. Gaudiū ꝛ leticia
inueniēť in ea. graꝝ actio ꝛ vox laudis in tēplo ei⁹ oēs dicēt glo-
riam. Et vere merito vox exultatiōis ꝛ salutis resonet ī taber-
naculis iustoꝝ. Nam ī ciuitate dn̄i ibi sonāt iugiť organa scōꝝ
qui tribulationū ꝛ penaꝝ laborūq ꝛ oīm miseriaꝝ penit⁹ iā ob-
liti pfruūtur ꝛ iubilo celesti. O q̄ letabūde. q̄ suauiter ꝛ p̄clare
tunc canet in Dlasol. qui ī gamaut fleuit ꝛ are. De hac ciuitate
loquiť adhuc Bern̄. in li. de meditationib⁹. O ciuitas celestis.
māsio secura. patria totum ꝯtinēs q̄d delectat ibi incole quiet⁹
popul⁹ sine murmure. q̄ gloriosa dcā sunt de te ciuitas dei sicut
letātium oīm habitatio ē in te ibi Pax. pietas bonitas. lux. vir-
tus. splēdor. honestas. Gloria. laus. requies. amor ꝛ cōcordia dul-
cis Gaudium. leticia. dulcedo. vita phēnis. De hac āt phēni vi-
ta certi erūt ꝛ securi q nunq̄ imperpetuū erit amittēda. Esaie
xxxij. Securitas erit vsq ī sempiternū. Ezechie. xxxiiij. Habi-
tabunt ꝯfidenť absq vllo timore. Et Prouer. primo. Qui me
audierit absq terrore. requiescit ꝛ abundātia pfrueť maloꝝ timo-
re sublato. Vn̄ Aug⁹. Btitudinē oīm bonoꝝ celestium pficit
securitas etn̄a q̄ si sola deesset oīa bona celestia quātumcūq dul-
cia vanescerēt ꝛ vilescerēt ex timore amittendi Et ergo assecu-

rādo dt dn̄s Joā. viij. Gaudiū vr̄m nemo tollet a vobis. O do‑
m⁹ dei. ciuitas regis magni q̄ȝ innumerabilia. quā grandia ⁊ et‑
nalia sunt cūcta tua gaudia. q̄ȝ multe tue leticie. q̄ȝ felices tui ico
le. Uere vere. Bt̄i qui habitāt in domo tua dn̄e. nā in scl'a secu‑
loꝝ laudabunt te. Quis em̄ ignorat cōpos mētis sue. q̄ cet⁹ in
excelsis te laudat celic⁹ oīs. Hui⁹ autē leticie seu celestis gl'ie ꝑpe
tuitas indeficiēs ex hoc ꝑpenditur q̄ꝛ oliue ꝯpat. Uñ Osee. xiij.
Erit q̄si oliua gl'ia eius. Oliua em̄ indeficiēter tam in hyeme q̄ȝ
in estate semper virescit. Et ideo indefectibilem eternam istius
gl'ie ꝑmanētiam designat. q̄ ex diuturnitate nō deficit sȝ magis
innouat. De hac eterna gl'ia sic dt Chrys. in libro de reꝑatione
lapsi. Que erit voluptas q̄ leticia erit cū christo cū aīa ad ꝓpriā
generositatē regressa cum fiducia iā ceperit dn̄m suū vidē. Ex‑
plicari non p̄t illi⁹ leticie magnitudo. Nō em̄ solum ꝓ his exul
tat q̄b⁹ ꝑfruit tunc in p̄nti. Sȝ multomagis ꝓ eo gaudet q̄ bo‑
noꝝ suoꝝ scit nullū finem futuꝝ. Et q̄s erit ꝑticeps tāte glorie
sine fine ꝑmāsure. Certe gl'ia hec ē omnib⁹ scis suis. Nam sci ex
ultabūt in gloria letabunt in cubilib⁹ suis. Uñ qui chr̄i vestigia
secuti fuerit in terris cū ipso regnabūt in gl'ia ⁊ honore corona‑
ti eternalit in celis. O dilcē mi q̄ȝ ineffabilit tunc gaudebis si ad
illa gaudia i eterna gl'ia fueris trāslat⁹ Tūc vtiq̄ȝ dices exclamā
do illud Esa. lxvi Gaudēs gaudebo in dn̄o ⁊ exultabit aīa mea
in deo meo. q̄ꝛ induit me vestimētis salut. Uerissime sicut scri
bit Job. xxij. Tūc sup oīpotētem delicijs afflues. ⁊ eleuabis ad
deum faciē tuam. ⁊ i vijs tuis lumē splēdebit De q̄ habet Ecci.
xi. Dulce lumē ⁊ delectabile est vidē solē. i. christū. quē ꝯgnoscē
et intueri excellit omne gaudiū hui⁹ mundi. Nec miꝝ q̄ꝛ ei⁹ vi‑
sio ⁊ noticia est sanctoꝝ gloria ⁊ vita sempit'na. Uñ Joā. xvij.
Hec ē vita eterna vt cognoscāt te solū verū deum ⁊ quē misisti
iesum christū. Qui ad cognitionē hāc ꝑuenerit ipm̄ deum facie
ad faciē videbit. ⁊ ꝯgnoscet eū sicuti est scd'm esse diuinū q̄d erit
gaudiū excellētissimū. fons ⁊ origo oīm gaudioꝝ. Hinc ē quod
Bern. dt in s'mōe. Reuera illud est veꝝ ⁊ summū gaudium q̄d
nō de creatura. sȝ de creatore cōcipit q̄d vtiq̄ȝ fiet q̄n tibi faciem
suā ostēderit. Et ergo ꝯplexa exoptādo dt. Faciē tuam dn̄e req̄
ram. Faciē inquā gratiosam oībus gaudijs plenam. Heu mihi
q̄ꝛ incolat⁹ meus ꝓlongat⁹ est q̄ȝdiu carebo tāto bono ⁊ vsque‑

quo sic subtrahor a deo salvatore meo. Fuerunt mihi lachryme panes die ac nocte dum dr mihi cottidie vbi est de⁹ tuus. Quādo videbo ⁊ apparebo añ faciem dei mei q letificat me in gaudio cum vultu suo. Vere hec visio q de⁹ facie ad faciem videt terciū celum ē. Et si dici pt padisus est centū miliū paradisorum. Ubi ex fonte limpidissimo ⁊ ex aq viua sic vita labit beata. Hinc est q scribit Esa. lx. Tūc videbis supple faciē dei ⁊ afflues delicijs ⁊ gaudijs sempiternis ⁊ mirabit ⁊ dilatabit cor tuū O q bonus isrl' de[illegible]s qui recto sunt corde q tot ⁊ tāta gaudia ipis qsi gra[illegible] cōferre. O amice pdilecte. Illa libēs audis ⁊ ad hec pia [illegible]ola gaudes. Nō tamē ignores p magnos ista labores. sanctis acqri nec fortuitu repiri. Vñ Gre. in omelia. Delectat mētē magnitudo pmiorum sed nō deterreat certamē laborum. Ad magnem premia pueniri non pt nisi p magnos labores. Vñ Paul⁹ egregi⁹ pdicator dt. Nō coronabitur nisi q legitime certauerit. vnusquisq em ppriā mercedē accipiet fm suū laborē Sz plerique sunt q nolētes bene viuē. tñ desiderāt bene mori. Sciunt em q pciosa ē in cōspectu dñi mors scorum ei⁹. Etiāq cognoscūt q cū dederit dilectis suis somnū. ecce hēditas dñi ⁊c. Silr ⁊ ipsi sciunt q bti qui in dño moriunt volūt esse pticipes cū eis qb⁹ dñs dixit. Vos estis q pmāsistis mecū in tentationib⁹ ⁊ tribulationib⁹. Volūt regnare cū christo. sed nolūt secū pati. Talis erat balaā ariolus qui cōsiderās castra filiorum isrl' ⁊ intelligēs eterne beatitudis pmissionez eis a dño factā dicebat. Moriat aīa mea morte iustorum ⁊ fiant nouissima mea horum similia. Finem eorum appetens gloriosum. sed labores abhorrebat qb⁹ gloria mēbat. O bone iesu volum⁹ tibi oēs cōregnare. nolum⁹ autem cōpati ⁊ tecū laborare. Tu elegisti paupertates ⁊ miserias. nos vero voluptates ⁊ delicias. Tu q carni asperi⁹. nos āt quod cōmodi⁹. Vñ Bern. Nascit dei filius in cui⁹ arbitrio erat quodcūq vellet eligē temp⁹ elegit q carni est molesti⁹. presertim puulo ⁊ paupis mris filio q vix pānos hēt ad inuoluendū presepe ad reclinandū ⁊ cum tāta esset necitas nullā audio fieri pelliū mentionem Christ⁹ itaq q nō fallit elegit q carni molesti⁹ est. id igit meli⁹ id vtilius. ⁊ id poti⁹ est eligendū. Et quisquis aliud suaserit vel docuerit. ab eo tanq a seductore ē cauendū. Ipe eteni frēs est pmissus olim p Esaiā pphetā. Paruul⁹ sciēs reprobare malum

et eligē bonū. Malum igit̄ voluptas corpis. bonum ꝟo afflictio
eiusdē est. siqdē ⁊ hāc elegit. ⁊ illā reprobauit puer sapiēs ꝟbū
sanctū. Hec oīa Bern̄. O dilecte puer tu ab initio elegisti affli-
ctiōes corpales ⁊ patiēdo voluisti ītrare gloriā tibi ꝓpriam. sed
nos in delicijs viuēdo volum⁹ intrare gloriā alienā. O q̄ꝫ stulti
sum⁹ ⁊ tardi corde ad credēdum. volum⁹ hic gaudē cum sc̄lo. et
postea regnare cū christo. Dn̄s nud⁹ ingrediet̄. seru⁹ sup̄fluita-
te vestiū auri ⁊ gemmaꝝ onust⁹ introibit: Jlle ieiun... iste cra
pula ⁊ luxuria pleu⁹. ille in cruce ꝓfisto moriēs. iste p...
delicate dormiēs. Qd̄ dn̄s nō fecit. faciet hoc seru⁹: Cer...
nec etiā videt̄ cōsonum rōni. Audi qd loqtur Poeta. Jn cr...
ce sudauit dn̄s. seru⁹ ne quiescet. Tolle tuam. tulit ip̄e suam gu
stauit acetum. facq̄ꝫ idē nō maior erit reuerētia serui q̄ꝫ dn̄i. Si
vis esse suus secutor oportet tormēta tormētis seq̄. non itur ad
astra delicijs. Jō mortem quam soluē debes nature ꝓsolue deo
moriaris in illo. rumpe moras. igit̄ impone silētia carni. Delici
as suspēde tuas ⁊ curras ad arma prompta manus plāgas sic
rumpaturq̄ꝫ voluptas. Nam sicut dt̄ Hiero. in ep̄la ad Julia-
num. Difficile imo īpossibile est vt ⁊ p̄ntib⁹ quis fruat̄ bonis et
futuris vt hic ventrē ⁊ ibi mētem repleat. ⁊ de delicijs ad delici
as trāseat ⁊ in vtroq̄ꝫ seculo prim⁹ sit ⁊ ī terra ⁊ in celo appare-
at gloriosus. Jtem dt̄ idem ī alio loco. Jmpossibile ē delicijs af-
fluere ⁊ christū sequi natura denegat vt cōtraria misceant̄. Nō
possum⁹ deo seruire ⁊ māmone. aut ego fallor aut ipi in fine de-
cipiētur q̄ mihi mō non credūt. credēt cum diuitie sue trāsierūt
in egestatē. diues epulabat̄ quotidie splēdide. hic indut⁹ purpu
ra ⁊ bysso. sed mortu⁹ qd̄ moysi noluit credē. postea in tormen
tis posit⁹ sensit. Jstud etiā innuere videt̄ beatus Bern̄. in collo
quio. Simoīs petri ⁊ iesu vbi talit̄ inqt. Abrahā ait diuiti epu
loni. Tu recepisti bona ī vita tua. ⁊ lazar⁹ silr̄ mala. nunc autē
cōsolat̄. tu ꝟo cruciaris Quid dicem⁹ ad hec. Si talis ē finis ⁊
tale iudiciū vbi extrema gaudij luct⁹ occupat. nunqd p̄ferenda
sunt ī hoc sc̄lo mala bonis. quippe nec illa ꝟa bona. sꝫ ista ꝟa potī
us salomonis sn̄ia. meli⁹ est ire ad domū luctus q̄ꝫ ad domū cō-
uiuij. Ceteꝝ si sic cruciādi sunt qui in vita sua bona receperūt. ee
hn̄tib⁹ cōsolationē p̄ntem: ve īpositū est sempiternū. quisnā eo
rum poterit eē finis si scd̄m multitudinē ꝯsolationū suaꝝ dolo-

res apphenderit aīas miseroꝝ. Cōsequēs em̄ videtur vt bona oīa ⁊ omnem seculi huiꝰ recipiētes cōsolationem. nihilominus vniuersum ve ⁊ vniuersi maneāt cruciatꝰ At vero illud eque ⁊ eadem abrahe sn̄ia cōijciendum videt̄. Oēs qui cōtrario ducti spū: vite pn̄tis oīa bona respuūt ⁊ mala eligūt: ōnia bona dn̄i ⁊ omnem habituros cōsolationē. Hec oīa Bern̄. vbi supra. Renuat ergo cōsolari aīa tua in hoc mūdo in hac lachrymaꝝ valle. in terra laboris ⁊ miserie. Nam ve omnibꝰ qui hic recipiūt consolationem suam Cōtemne trāsitoria. fugeq̄z delicias ⁊ gaudia mūdana. Tibi em̄ absit gloriari nisi in cruce dn̄i nr̄i iesu christi Vn̄ Petrꝰ blesen̄ sup Job ad regem anglie ita dt. Putasne aliq̄s in pn̄ti vita gaudeat ⁊ futura: si tamē gaudium debeat dici qd̄ turbat̄ assidue ⁊ respergit̄ amaritudīe pn̄ti nimis delicatꝰ es. si vtrūq̄z ꝓsumis. vti seculo ⁊ frui christo pn̄tis mundi delicias cape. ⁊ nihilominꝰ celestis glorie diuitias obtinē. Audi q̄d dictum sit illi diuiti in euāgelio q̄ cruciabatur in flamma. ⁊ lingue ardētis refrigerium postulabat Fili recordare q2 recepisti bona in vita tua. ⁊ lasarꝰ silr̄ mala. Hic igitur ꝯsolat̄. tu ꝟo cruciaris. O q̄z dissimile premium. merito possumꝰ reputare insanos sanctissimos reges ac ꝓphetas. aplo͛s. martyres. confessores. teneras ac delicatas ꝟgines. qui oēs spretis diuitijs ac conculcatis delicijs huiꝰ mundi seipos ꝓ christo tribulationibꝰ ⁊ morti obtulerūt. si gloriam ⁊ honorem quam adepti sunt ī angustia ⁊ dolore potuissent in voluptatibꝰ ⁊ delitijs obtinuisse. Hec ille Petrꝰ blesen̄. Vere frat̄ vere quicq̄d dicat̄. firmiter hoc tene q̄ celum nō aliter scandes. nisi qd̄ docuere apl̄i teneas ore. moribꝰ et fide. Et q̄d docuerūt illi: Nōne sobrie ⁊ iuste viuē. humilitatē et patiām. charitatem ⁊ cōstantiam ac ceteras ꝟtutes totis viribꝰ obtinere. mūdum ⁊ q̄ mundi sunt despicē. diuitias ⁊ delicias fugē. p n̄iam agere. in tribulationibꝰ ⁊ miserijs letari ⁊ gaudere. Tu q̄z fac sil̄r ⁊ viues. esto q̄z forti aīo in omnibꝰ laboribꝰ angustijs ⁊ penis. In primo em̄ est q̄ a dn̄o cureris. labora fortiter sicut bonꝰ miles christi. Et ne cogites ītra temetipm̄ aliq̄n sic dicēs. Multꝰ ⁊ immēsus est labor meꝰ. ego āt sum minꝰ ⁊ infirmꝰ valde. nec valeo hoc ꝓposito finalit̄ ꝑseuerare. Audi ꝟba Hieronymi in epl̄a sic dicētis. Nullꝰ labor durꝰ nullum tempꝰ longū videri debet q̄ eternitatis gl̄ia acquirit̄. Vn̄ Chryſ. sup

Matth.xij. Si qs viā laboriosam existimat sue desidie est accusa
tor. Si em̄ minaces pelagi fluct⁹ nautis. si tempestates atq̄ hy
ems agricolis si vulnera cedesq̄ militib⁹. si grauissimi ictus pla
geq̄ pugilib⁹ leues videntᷣ ꝛ tolerabiles ꝓpt̄ spem tp̄alium ꝛ p̄
tereūtem cōmodoꝝ. multomagis cum celum pparatᷣ in p̄mium
nihil ex p̄ntib⁹ asperitatib⁹ debeat sentire. ac maxie labores mi
tigatᷣ in benignum venire finē. Ne aspicias ꝙ via ē aspera sed q̊
ducit. ꝛ aliam q꞉ lata est. ꝫ vbi desinit. Certe iā video ꝙ dormiē
tib⁹ non ꝓuenit regnum dei. nec ocio vel desidia torpētib⁹ beati
tudo eternitatis ingeritᷣ. Sicut dt̄ Leo papa in s̄mone. ꝫ sicut
scribitᷣ Mat.xi. Regnum celoꝝ vim patitᷣ ꝛ violēti capiūt illud
Vn̄ quidā. De regno celi nō credit mēte fideli. Insipiēs ꝛ ebes
ꝫ tu bn̄ credē debes. Christo dicēti rapiūt illud violēti. Scꝫ au
steri se castigādo seueri. Mollia spernētes ꝛ carni vim facientes
Item sup̱ hoc dt̄ ali⁹ poeta. Asper erit vict⁹ asper labor asp̱ ami
ctus. Aspera cuncta tibi si vis sup̱ ethera scribi. Ecce iā p̱tꝫ ma
nifeste ꝙ sicut scribitur Actuū.xiiij. Per multas tribulatiōes
oportet nos itrare regnum celoꝝ. O q̄ bene attēdebat hoc bea
tus Aug⁹ ꝙ non nisi tormētis itur ad astra dei. Vn̄ dt̄. O aīa
mea si q̊tidie oꝫ nos tormēta p̱ferre. si ipam gehēnā lōgo tp̄e to
lerare. vt christum i sua gloria vidē possem⁹ ꝛ sanctis ei⁹ sociari
Nōne ergo modo dignum est pati omne triste. vt tāte bonitatꝭ
et glorie p̱ticipes habeamur. Insidientᷣ ergo demones. parēt su
as tētationes. frangāt corp⁹ ieiunia. premāt vestimēta cilicina.
labores grauēt. vigilie exiccēt. inclamet me iste. inq̄ret me ille vl
ille. frig⁹ contrahat calor adurat. caput doleat. pect⁹ areat. infle
tur stomach⁹. pallescat vult⁹. infirmetᷣ homo tot⁹. deficiat in do
lore vita mea. ꝛ aīa in gemitib⁹. Ingrediatᷣ putredo in ossib⁹ me
is. subter me scateat vt requiescam i die tribulatiōis. ꝛ ascendā
ad pp̄lm accinctum nr̄m. Item Petr⁹ blesensis. Fatiscāt mem
bra mea vigilijs. extenuētur ieiunijs. labore frāgātur. liquescāt
in lachrymis oculi. imo si totum cerebꝝ ꝛ medulle corp̱is in fle
tum effluāt. nō sunt tamē cōdigne passiōes hui⁹ tp̱is ad futurā
gloriam q̄ reuelabitᷣ in nobis. O si sciret homo q̇d ꝛ ipse ꝛ q̇d de
us esset. mille pati mortes credēt esse nihil. Ecce q̄ ꝛ quāta sunt
hilariter p̱ deo sustinēda. libēter ergo sustine ꝛ gaudēter patia
re. Exemplum accipe i latronib⁹ ꝛ maleficis ad mortem diiudi

catis qui gauderet si p abscidenda auricula possent euadẽ mor tem aĩe ⁊ acquirẽ gloriam eternalem. Vñ Eccl. vi. Exiguũ la boris ecce pñie paruitas ⁊ cito edes de generationib⁹ illius vide licet de fructib⁹ glorie q̃ generãtur ex labore pñie. Item Sap. iij In paucis vexati ecce laboris exiguitas. In multis bene dispo- nẽtur. Ecce magna remuneratio ⁊ premium que exinde sequũ tur Vñ beat⁹ Effrem. Si inq̃t modic⁹ est labor institutiõis no stre frẽs charissimi ⁊ magna est requies. parui tpis afflictio. sed retributio et⁹ videlꝫ delicie paradisi ⁊ exultatio ⁊ leticia in sclm seculi pmanebũt. Ideo dt sapiẽs Eccl. vltimo. Videte oculis vestris qꝛ modicum laboraui ⁊ inueni mihi multam requiẽ. Et sic clare ptꝫ ꝙ breuis est iste labor. ⁊ premia multa laborum. Fac ergo libenter atqꝫ volũtarie immortalis futur⁹ pro vita ppetue duratura q̃ gratãter facẽt homo moritur⁹ pro tpali vita ad mo dicum differẽda. Et ergo finaliter cõcludẽdo ptꝫ aliq̃liter ex su- peri⁹ allegatis. ꝙ hec nouissima videlꝫ mors. iudicium. gehenna et gloria omnes qui cõtinuam ⁊ iugem habẽt eoꝝ memoriã val de ⁊ multiplr̃ reuocãt a pctis. Sed pauci ista ponderãt ⁊ raris- sime ea cogitãt seu cõsiderant. omnes putãt diu viuere ⁊ in sene cta vlteri penitere. iudicem placare infernum fugẽ. ⁊ sic celestem gloriam in delicijs viuẽdo ⁊ ocijs acq̃rere tãdem ⁊ eternalit̃ pos sidere. Nõ sic impij nõ sic. hoc argumẽtum nõ concludit. immo fallit ⁊ illud prout satis lucide ptꝫ per p̃dicta. Et igit̃ omnes se- ducimĩ ⁊ nisi pñiam egeritis simul peribitis. ⁊ moriemĩ in pec- catis. Vñ scribitur Eccl. ij. Si p ñi am non egerim⁹. incidem⁹ in man⁹ dei ⁊ non in man⁹ hominum. Sꝫ proch dolor quis peni tet. quis pctã deflet quis subuenit paupi. quis miseretur inopi. quis compatit̃ miseris. quis cogitat de futuris? Penit⁹ nemo nam fere tota generatio praua est atqꝫ puersa que nõ direxit cor suũ in bonum. imo poti⁹ in malum. Omnes terrena sapiũt ⁊ q̃ sua sunt querũt. non q̃ Jesu christi. Munera diligũt. ṽtutes fu giunt. ⁊ sicut iumẽta in stercoribus. sic ⁊ ipsi in pctis multiplici bus miserabilit̃ computrescũt. Corrupti sunt abomiales facti sunt in iniq̃tatib⁹ suis. Jam domin⁹ de celo prospexit sup filios hominum. vt videat si est intelligẽs aut requirẽs bonum. Sed omnes declinauerũt simul inutiles facti sunt. nec est q̃ faciat bo nũ. ẋix etiã vsqꝫ ad vnũ. Ecce iã impletũ est tps. iã aduẽit mise

rabilis ille mūdi stat⁹. De quo Michee. vij. ita ꝓphetat. Perijt sanct⁹ de terra ⁊ rect⁹ in hoib⁹ non est. Omnes eñ in sanguine insidiātur. vir frēm suū venatur ad mortem. malū manuū suarum dicūt bonum. Qui optim⁹ est ī eis q̄si paliuri⁹. ⁊ qui rect⁹ quasi spina de sepi. Quid plura? Nolūt scire ⁊ intelligē vt bene agāt. nec oculos aperire vt clare videant. sic excecauit eos malicia ipsoꝝ. O stulta malicia. O mala stulticia volūtarie vitā fugere. mortem diligē. spernere bonum. agē malum. deumqꝫ contemnere. ⁊ demoni obedire. Charissime cur ꝓprium caput ense secas? Cur sponte cathenas demōis incurris? Cur sua iussa facis? Exurge exurge euigila ⁊ vide. Relinque diabolum fuge demonem ne postea cum ipsis eternalit̄ cōtemnaris. Miror ⁊ ammiror ꝙ homo q̄ pre ceteris est creatura rōnalis in nullo q̄si seq̄tur iudicium rōnis spernēs salubria. affectās noxia. querens ⁊ desiderās mortifera ⁊ nociua. O de⁹ eterne q̄ causa talis demētie. que rō tante fatuitatis ⁊ insanie. Cur aīa mortem tam prono corde reqrit. Cur sibi q̄d tollit viuē captat homo. Vere vere gens absqꝫ cōsilio est ⁊ sine prudētia Ac vtinam saperēt ⁊ intelligerent ac nouissima prouiderent

¶ Finiunt Quattuor nouissima

¶ Sequūtur Exempla de gaudijs regni celorum.

¶ De gaudijs regni celoꝝ Ex libro Apum

Vidi in Brabātia mulierem diuitem ⁊ honestā possessam a demonio. Quam cum rogāte presbytero religioso visitarem inuenim⁹ eam a vexatiōe demonis quiescētem ⁊ sensāte loquētem vt sanam. Tūc occulte nemine aduertēte v̄sum cantici moysi in Deutro. scd̄m ꝙ olim a sancto q̄dam vno audieram tercio repetiui ad ꝓuocādum demonem ī obsessa. Deum qui te genuit dereliq̄sti ⁊ oblit⁹ es dn̄i creatoris tui Nec mora mulier pallere cepit labijs atqꝫ vultu et due vene ī collo et⁹ ad grossiciē pollicis intumescē. Tūc ego inquio q̄re pessime vexare feminā presumpsisti. Mortuo inq̄t viro suo ꝯpassa. in subsidium filius

aīe cōtulit quicq̄d boni fecerat ī hac vita. ⁊ ex hoc nacta occasiōe vas vacuū mox intraui. Cui ego. Mentiris miserrie ex hoc em̄ q̄d dedit mediāte charitate cumulatū est bonū ei⁹. Et ille cum cachino. Mēdax inq̄t sum nec mirū si mētior. Mox ego. Est ne illa tā pulchra sicut dr̄ celestis patria quā ꝑdidisti: Et rn̄dit In infinitū pulchrior q̄ȝ dicit̄ Et ego. velles ne redire ad illā patriā si posses? Et ille. Vellem inq̄t ꝙ possem vsq̄ȝ ad diē iudicij oīa excogitata supplicia sustinē. Cui dixi. Et ego ꝓmitto tibi in periculū salutis mee ꝓmisse si mēdax inueniar illā ꝑditā gloriā recupare te posse si tm̄ hec dixeris. Dn̄e deus me⁹ peccaui ignosce mihi. Et mox ille contorto collo exclamauit honorifice. Dn̄e domine. Cūq̄ȝ hoc sepi⁹ cum clamore valido ꝑsonaret. nec vltra in v̄bis ꝓcedēt. Impossibile em̄ sciebā illi vt deum suū dn̄m recognoscēt. ⁊ se fateret̄ peccasse atq̄ȝ sibi precaret̄ ignosci tandē subiunxit. Dn̄e de⁹ margrete sic em̄ obsessa mulier vocabat̄ deū recognoscē dn̄m suum indignat⁹. Tunc ego ad illū. O īfelicissime oīm creaturaꝝ sup̄bia elisit te. ⁊ de celo depulit te redire inexpiabilis sup̄bia non ꝑmittit Nec mora ꝯfusus obmutuit. Et post paucos dies non tn̄ tunc feminā dereliq̄t.

¶ Ex vita sancti Francisci

Quidam iuuenis valde nobilis ac delicat⁹ venit ad ordinē scī Frācisci. qui indut⁹ habitu fratꝝ post aliq̄t dies diabolo īstigāte cepit hr̄e in tāta abominatiōe habitū quē gerebat ꝙ videbat̄ sibi portare saccū vilissimū ⁊ ꝓptea horrebat manicas abhominabat̄ capuciū ⁊ ipsam longitudinē tunice ⁊ eius asꝑitatem tanq̄ȝ importabilē estimabat. Vn̄ factū est ꝙ crescēte religiōis fastidio deliberauit penit⁹ reijcē habitū ⁊ redire ad seculū Mgr̄ aūt ei⁹ docuerat eū ꝙ qn̄ ante altare cōuent⁹ trāsiret in q̄ seruabat̄ sanctissimū christi corp⁹ cum magna reuerētia genib⁹ flexis et discooꝑto capite ⁊ cācellatis manib⁹ deuote inclinaret. Accidit autē illa nocte q̄ deliberauerat dimittē habitū ⁊ redire ad seculum ꝙ oportebat eum an̄ altare trāsire vbi sicut ꝯsueuerat genua flexit. ⁊ statim fuit capt⁹ in sp̄ū ⁊ ostēsa sibi fuit mirabil' visio. Nam vidit q̄si multitudinē infinitā corā eo ꝓcessionaliter trāseuntē. oēs ꝟo qui in illa ꝓcessione beata erāt bini incedebāt Et erāt vestiti ornatissimis ⁊ p̄ciosissimis diasperis. Facies āt coꝝ ⁊ man⁹ ⁊ quicq̄d apparebat de corꝑe sole splēdidius radia

bat. et ibāt cum cantu et iubilo angelorum solēnissime et dulcissime decantādo. Inter quos duo nobiliores ceteris incedebāt tāta claritate velati quod mirandū stuporē aspicientibus ingerebāt. et quasi circa finē processionis predicte. vidit etiā quendā tanta gloria decoratū quod videbatur quasi nouus miles ab oībus singulariter honorari. Dictus autem iuuenis hoc vidēs mirabatur valde et nesciebat quid hoc esset. nec introgare trāseuntes audebat. nec poterat nimia dulcedie stupefactus Sed cum processio ptrāsisset et ipse adhuc vidēs extremos resumēs audaciā cucurrit ad illos et iterrogās dixit. O charissimi. rogo vos quod dicē placeat qui sint isti tā admirabiles quos cōtinet hec venerāda processio. Illi vero conuertētes ad eū splēdidissimas facies dixerūt Nos oēs sumus frēs minores. qui mō venimus de paradiso. Et ille rursum interrogās. qui sunt illi duo qui tm̄ excellēter iuter alios rutilāt. Rūderūt. Illi duo ceteris clariores sunt scūs Frāciscus. et frater Antonius. Ille aūt vltimus tm̄ honoratus est quidā scūs frater nouiter mortuus. quē quia valēter cōtra tētatiōes pugnauit et vsque in finē pseuerauit in scō proposito ad gaudia eterni regni cū gloria et triūpho producimus. non solum comitantibus sanctis. sed etiā letantibus angelis. Ista vero vestimēta diasperi que nos tam decora portauimus data sunt nobis propter aspas tunicas quas in religiōe patiēter detulimus. et gloria claritas quā tu vides data ē nobis a deo propter humilē patiam quā fecimus et propter scām pauptatem et obediētiam et castitatem mūdissimā quā vsque in finē hilari mēte seruauimus. vñ fili nō sit tibi durum saccum religiōis tam fructiferum deportare. quia si in sacco Frācisci amore dñi nr̄i iesu christi mundū spernēdo. carnē mortificādo et contra diabolū dimicādo viriliter te habueris nobiscum similiter veste fulgebis. Et his dcis Juuenis ad se rediit et cōfortatus ex ipsa visiōe oēm tētationē abiecit. culpam coram gardiano et aliis fratribus recognouit asperitatē pñie et indumēti: vt diuitias de cetero cōcupit Et sic imutatus in melius in scā vita finiuit

¶ Aliud exemplum

¶ Anno dñi. M.cccc.iiij. Quidam clericus de vēdepera cum studeret in scholis apud lugdunū vidit in visiōe noctis vallē quandam sub quadā monte sup quē ciuitas quedā pulcherrima sita erat. cuius aspectus nimiū delectabat intuētes. ita vt quisque eam vidēt de aspectu illius saciari nō posset. et oībus modis laborauit quō ad eā

peruenire valet. Intēa vidit fluuiū quendā sub pede mōtis im mo circa pedē currētem. Quē dum circuiret querens artē quō eum trāsmearet. vidit sup ripā flumis duodeci lauātes i flumie tunicas suas. Inter q̄s erat q̄dā veste candidissima indut⁹ mul tū alijs dissilis q̄ adiuuabat illos in tunicarꝫ suarū ablutiōe qui postq̄ꝫ iuuerat vnū ibat postea adiuuare aliū. Tūc cleric⁹ q̄ hoc videbat accessit ad illū qui ceteros adiuuabat ꝛ dixit. Que gēs estis vos. Qui ait. Isti paupes hoīes sunt pn̄iam agētes. ꝛ se a pctis suis lauātes. ꝛ ego filius dei iesus christ⁹ sine cui⁹ auxilio nec isti nec alij pn̄t bn̄facē. Ciuitas hec pulchra quā vides padi sus ē vbi ego maneo ꝛ qn̄ quis tunicā suam lauerit. i. pn̄iam pe gerit in illā intrabit. Turpē satis diu q̄sisti viā qua itur ad illā. sꝫ nulla alia via q̄ꝫ ista ducit ad eā. His dc̄is cleric⁹ a somnio eui gilauit ꝛ mirari cepit de visiōe. Cūq̄ꝫ non multo post redissꝫ de schola in patriā suā narrauit epō cabilonēsi visionē hāc cui fami liaris erat. Qua audita eps̄ suasit ei vt sc̄lm relinq̄ret ꝛ religio nē intraret cōmendās sup oēs ordies nouellū illū ordinē cister ciensiū. Ille venit cisterciū ꝛ inuenit locū incultū ꝛ desertū ꝛ fra tres inꝫ bestias cōmorātes. Ad portā v̄o monasterij q̄ de vimi ne facta erat pēdebat malle⁹ ferreus. cui⁹ sonitu ad portā porta ri⁹ cōpellebaꝫ ab introire volentib⁹. Hoc v̄o sonitu portari⁹ vo cat⁹ venit ad cū foras ꝛ inclinās se ad cū. Quē clericus intuens cognouit statim se eundē vidisse inꝫ eos qui tunicas suas iu flu mie lauabāt. Rogauit eū vt ad se adducēt abbatē. Abbas igiꝫ et totus cōuent⁹ venit ad eū ꝛ recognouit cleric⁹ oēs se vidisse tunicas suas i flumie lauātes. Statimq̄ꝫ cecidit ad abbatis pe des rogās eū cum lachrymis vt susciperet. Qui susceptus non multo post fact⁹ est prior

Ex cesario aliud

Egrotabat i Hemmerode cenobio sacerdos Isenbrand⁹ no mie custos eccīe plus q̄ꝫ tricesimū annū agēs in ordie ꝛ ad extre ma pduct⁹ est. Media nocte cū sup eū mīstrorꝫ vigilaret diligē tia audierūt eum leui susurro v̄ba sonare. Timētesq̄ꝫ ne morti proxim⁹ aliena loq̄reꝫ ori loquētꝫ aure adhibita. intellexerūt v̄ ba sublimia edificationis plena de glīa celesti ꝛ inenarrabili leti tia sanctorꝫ. Dignū ergo iudicantes testem his idoneū adhiberi nunciauerūt hec abbati. qui ꝛ ipse graui laborabat infirmitate.

Vocat⁹ abbas affuit Interim cecinit horologium ⁊ occasione sumpta sic fari cepit. O q̄ suauē noctem exegi q̄ delectabili horologio operā dedi q̄ dulces ⁊ suaues cōcent⁹ audiui choris i celo psallētium interfui. O q̄ cōcorditer ⁊ delectabil'r psallebant In nr̄o cantu solet esse dissonātia tediū lassitudo. ibi lōge aliter est In vnam oēs cōueniūt melodiam sup̱ omne qđ delectat dulciorē. Infatigabiles laudare nō cessant ⁊ quāto pl⁹ laudāt tanto pl⁹ crescit amor laudādi. ⁊ mirabili atq̄ ineffabili mō hoc p̱uenit. in vsum gratissime quietis q̄ nunq̄ vacāt a laude creatoris. Ibi qui magis hic humiliati sunt mediocrib⁹ vel mīmis cōtenti gloriosi⁹ exultāt abundātiorem recipiētes cōsolationē faciem splēdidissimā statura celsi veste gloriosi Cum his familiariter cōuersat⁹ sum ⁊ amico refect⁹ colloquio. Tanta gloria vestium delectat⁹ sollicite q̄rebā si talem ego habitur⁹ essem ⁊ dixerūt. Qui viuit irreprehensibilit̄ talem vestē sperare pt. Si xͦo viciū latuerit in cōuersatione macula apparebit in veste. Culpa eñ vite maculā facit in veste. Immaculatā ergo merebit̄ habere vestem q̇ se a maculis seruat īmunē. Et dixi Que sunt macule: Et illi. Murmuratio. detractio. inuidia. negligētia ⁊ quicq̇d sinceritatē cordis maculat ⁊ cōfundit. Qui talia agūt in gloria vestis maculā ponūt. Tu xͦo pro multis laborib⁹ ⁊ vite honestate similē sortieris vestē. His dictis faucib⁹ arefactis viribusq̄ exhaustis loquēs post modicum instillata refocillatus aqua resumptoq̄ spū ad loquēdum se parās spem fecit auditoribus et ait. Utinam differret me dn̄s vsq̄ dum cōpleto ope dei dominis nr̄is loqui possem. O q̄ leti nuncij baiulus essem q̄ leta. q̄ stupēda narrarem q̄ vidi que audiui ⁊ sensi. q̄ parata sunt diligentib⁹ deum ⁊ in laude ei⁹ vigilātib⁹. Et abbas Frater quomodo hec vidisti: Et ille. Quater hac nocte rapt⁹ sum añ deum pect⁹ meum apertum est. ⁊ aīa mea educta est. ⁊ statim fui inter choros angelorum ⁊ vidi dominam nostram in immensa claritate cum suis sacris virginib⁹ que se mihi promisit in necessitate affuturam. ⁊ sanctum michaelē cum multo exercitu angeloꝝ p̄paratum in auxilium mihi. Nā altari ⁊ memorie sue. honorem semp̱ solebā impēdere ⁊ innumerabilē multitudinē sanctoꝝ et quos antea nō viderā stati agnoui Rursumq̄ spū ⁊ virib⁹ deficiēs loq̇ cessauit. Cōpulsus itaq̄ de sorbicula papillū accepit et

gustās ait. O ꝙ̄ dulcis est dominꝰ gustātibus. O quāta est eiꝰ
suauitatis abundātia ꝙ̄ larga ⁊ indeficiēs ⁊ oīm deliciarum co
pijs affluēs qua me in hac nocte reficē dignatꝰ est. O dulcedo il
la dulcedo gratissima optabilis ⁊ prestātissima. O ꝙ̄ singularꝭ
ꝙ̄ excellēs ⁊ ineffabilis. Intꝰ eram in corde vtrūq; teneo ꝟbis
autem explicare nō valeo. Quam sentire potui nō possum effa
ri rei nimietate victꝰ. Tam felici refectiōe pastus hanc refectio
nem supadderc supfluū duco. Hec breue ⁊ modicum nutrimen
tum prestat illa in ppetuū reficit ⁊ saginat. O ꝙ̄ beati sunt q̇ il-
la sine fine fruituri sunt. Iubēte abbate vocati sunt quidam no-
uicij viri quondā in seculo clari ꝟtute militari isignes q̇s ita cō-
solatꝰ est vere felices estis ⁊ ter quaterq; beati q̇ de vana vestra
cōuersatiōe atq; mūdana vanitate p diuinā miam vocati estis
partem i celis cum iustis habituri. Cōstat em̄ de salute vr̄a si ta
mē pseueraueritis. Nam dn̄s dauid indesinēter p vobis pces
ad dn̄m fundit quatenꝰ qd̕ salubriter inchoastis felicit̕ complea
tis. Unum āt eoꝝ noīe exprimēs de eō dicebat nisi portas clau
stri ingressus fuisset mortis eterne portas nō euasisset. Aderāt
et hospites cōuertendi gr̄a de sedibꝰ suis euocati sꝫ nimio adhuc
reꝝ tempalium amore detēti rem arduam aggredi dubitabant
Qui fiducialit̕ accedētes ad virum dei mētis fluctuationē con-
fessi sunt ꝙ videlꝫ velle adiaceret eis pficere āt bonum nō inuenī
rēt supplicabāt vt orōnibꝰ eius adiuti mererētur in bono stabi-
liri. Et ille. Quādiu mēte adheretis seculo nō potestis pfcē pla
cere deo nec firmari in bono habētes volūtatem fixam in malo.
Quaprop̄t recedite oīno ab his q̄ inutiliter amatis ⁊ nō deerit
vobis gr̄a saluatoris. Si vidissetis q̄ ego vidi oēm gloriā mū-
di vilem reputaretis. Deinde multa q̄rebant ille de patre ille de
fratre. ille de suo statu futuro. ille de pn̄ti. Sed vir dei ita singu
lis respōsum temperauit vt secretoꝝ reuelator ⁊ cōscientiaꝝ in
spector esse pbaret. Mox vocāte deo scā illa aīa carne soluta est
ad dolores corpis vltra nō reditura. sed vt credimꝰ immortali-
tatis luce vestiēda ⁊ phenni gaudioꝝ suauitate reficiēda.

¶ Hieronymꝰ ad moniales. Angelicis choris sanctoꝝq; socie
tatibꝰ hic studeatis interesse vt oēs postmoduꝫ in corpis exitu
vobis gaudētes ⁊ leti tanq̄ notis occurrāt. si sic feceritis nihil
vobis dulcius. nihil iucūdius ꝙ̄ his interesse ꝯuiuijs. his pabu

lis saciari. Quib⁹ semel degustatis terrena oīa amara reddant. Experto itaqꝫ seni deuote cōsulenti credite filie. Scio qd loqr charissime. Nam vt ī insipiētiam loqr. Ego homuncul⁹ sic abiect⁹ sic vilis ī domo dn̄i. Adhuc viuēs in corꝑe angelorum sepe choris interfui de corporeis ꝑ hebdomadā nihil sentiēs.

¶ Itē Eterna beatitudo cōsistit in duobus scꝫ in necāria absentia oīs mali ⁊ in necāria pn̄tia oīs boni. Si em̄ queris qd ibi ē. aliter non pt rn̄deri nisi quicquid boni est ibi est quicqd mali est ibi non est. ¶ Et Gregori⁹. Nihil exterius quod ibi appetat̃ ⁊ nil interi⁹ quod fastidiatur

¶ Gregori⁹. Que lingua dicē vel qs intellect⁹ capere sufficit illius suꝑne ciuitatis quāta sint gaudia angeloꝝ choris interesse cum beatissimis spiritib⁹ glorie cōditoris assistē. pn̄tem dei vultum cernere. incircūscriptum lumen videre nullo mortis metu affici incorruptiōis munere ꝑpetue letari.

¶ Aug⁹ in libro de cōflictu vitioꝝ. Recedat amor pn̄tis seculi in quo null⁹ ita nascit̃ vt nō moriat̃. ⁊ succedat amor futuri sc̄li in quo oēs viuificātur vt deinceps non moriātur. Ubi nec aduersitas turbat. nulla necessitas angustat. nulla molestia inquietat sed ꝑhennis leticia ibi regnat.

¶ Hieronym⁹. Si christum dn̄m ⁊ regē cui est nomē suꝑ om̄e nomē oportuit pati ⁊ ita intrare in gloriā suā quā iam fiduciā habem⁹ nos ītrare sine labore gloriā alienam. O q̄ꝫ stulti sum⁹ et tardi corde ad credēdum. Volum⁹ hic gaudere cum seculo ⁊ postea regnare cum christo difficile est īmo impossibile vt ⁊ pn̄tib⁹ quis fruat̃ bonis ⁊ futuris nec hic ventrē ⁊ ibi mentem repleat vt de delicijs ad delicias trāseat ⁊ in vtroqꝫ seculo prim⁹ sic vt ī terra ⁊ in sc̄lo appareat gloriosus. Impossibile ē delicijs affluere ⁊ christū sequi Natura denegat vt cōtraria misceātur Non em̄ possum⁹ deo seruire ⁊ mām̄one

¶ Item O sciret homo qd ipse quid ⁊ de⁹ esset. Mille pati mortes credēt esse nihil. O quāta erit ī celo leticia qn̄ non solum in aīa sed etiam in corꝑe fuerit gloriādum. Nā intus ⁊ extra. subtus ⁊ supra īmo circūquaqꝫ mirabl'r iust⁹ gaudebit. Int⁹ de puritate cōscientie. Extra de corpis glorificatiōe. Subt⁹ de celi et aliaꝝ creaturaꝝ pulchritudīe. Supra de dei visiōe. ⁊ circumcirca de angeloꝝ ⁊ oīm sanctoꝝ iucūda ⁊ delcābili associatiōe

O ciuitas celestis mãsio secura. patria totum cõtinens qđ dele
ctat. Merces sanctoꝝ tam magna est ꝙ nõ potest mensurari. tã
multa ꝙ nõ potest numerari. tam copiosa ꝙ nõ potest finiri. tã
preciosa ꝙ non potest estimari.
¶ Petrus blensensis ad regem anglie super Job. Putasne ꝙ
aliquis in pñti vita gaudeat ⁊ in futura. Si tamẽ gaudium de
beat dici quod conturbatᷣ assidue ⁊ aspergitᷣ amaritudĩe pñti ni
mis delicatꝰ es si vtrũqꝫ presumis vti seculo ⁊ frui christo pre-
sentis mundi delicias capere ⁊ nihilominꝰ celestis glorie diuiti-
as obtinere. Audi quid dictum sit illi diuiti in euangelio. fili re-
cordare quia recepisti bona in vita tua. Merito possemus reges
sanctissimos reputare insanos ⁊ prophetas. apostolos. marty
res. cõfessores. teneras ac delicatas virgĩes omnes qui spretis
diuitijs ⁊ cõculcatis delicijs huiꝰ mundi seipsos pro christo tri
bulationi ⁊ morti obtulerũt si gloriam quam adepti sunt in an
gustia ⁊ dolore potuissent in voluptatibꝰ ⁊ delicijs obtinẽ.
¶ Hieronymꝰ. Quotiensc̃ũqꝫ te vana seculi delectat ambitio.
quotiens in mundo aliq̃d videris gloriosum ad paradisum mẽ
te transgredere ⁊ esse incipe quod futurꝰ es.
Idem Omne opus leuius ferri solet cum eius precium excogi
tatur ⁊ spes premij solacium fit laboris. Et nullus labor durꝰ.
nullũ tempꝰ longũ videri debet quo eternitatis gloria acquiritᷣ.

¶ Finiunt exempla de gaudijs
regni celorum. Et aliorum triũ
nouissimorum. Impressa Da-
uẽtrie per me Richardũ pafraet
Anno dñi. M.cccc.xciiij. Deci-
masexta Decembris.

Syllaba communis tem[?] qua ponitur anceps

Et natura sua producit more plurali et recep[?]

Huic anceps est anceps enim regit illam

Tempus et anceps non per predicta notatur

Sed duo sunt alia satis exclusis manifesta

Tempus et anceps per que debent notificari

Syllaba longa longa brevis est hoc modo communis

Ergo de brevibus et de longis sibi nominatis sic dici

Primo pone quod sit recte prosodiamque

Illa longa in qua est diptongus habetur

Precedat aut vocalis sic eorum zeta plurabit

Consona vocalis precedens bina vel unum

Duplex composita dictionis vel immediate

27

330 331
332 333
334 335
336 337
338